

אהל אברהם

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

מוסדות "אהל אברהם אלימלך"
רח' חסידי קרלין 3-1 ירושלים

גליון ד'
מנ"א - תשרי
תשמ"ז - ח

עם הקובץ

עוד מקדם חפצנו לציין ולהבהיר לכל אלו ובמיוחד לצעירי הצאן אשר מסיבת אי הספק עדיין לא נחדרה בהם התודעה העמוקה והרחבה שתחווה הטיב מאז בימים והוכרה כגישה חד משמעית לכל דורש מבקש וצמא לדבר ה' אשר זכה וניחן בתבונה יתירה להזדרז ולכתת עצמו לגשת אל הקודש בקירוב מקום תרתי משמע (גוי"ר) ולהכשיר את כליו וחושיו באופן הראוי כל אחד כפי השגתו כי ה' הטובה עליו ע"מ לקלוט הדק הטיב כל שיח ושיח משיחותיו ותורותיו ונופת צוף אמרות קדשו של כבוד קדושת איתן אדונינו מו"ר הקוה"ט מוהרמ"מ זצוקלה"ה נ"ע שנאמרו ונשנו בקו"י עפ"י רוב בעת שבתו עם קהל אנ"ש בשולחנותיו הטהורים אשר לפני ה'. היתה זאת להם למודעי כדבר ברור אשר התורות שנאמרו ונקלחו אז מפ"ק כמים זוחלין המטהרין וצורפו בזיקוק לפני שומעיהם כמשנת קב ונקי הן הן היו נגלים ונבחנו ברגעים אלו בבחי' "רואים את הנשמע" והעיקר בהם בהשמעם היה "הקול והמראה" צורת אמירתן בלטה ונהמת הקו"י ואופן יציאתם בעריבות בקול דממה דקה מפ"ק מדבר כאשר שמענו נחני תואר פני קדשו וזכות עיני הבדולח שבו בעידן זה זאת ועוד לא נוכל לתאר בשום פנים על גבי הכתב והמכתב כי דוע ומוכן וכפי שרבה"ק בעצמו הפטיר פעם כשנדרש (אחר אמירתן) לחזור ולבאר את דברי תורתו שקשה עליו הדבר במאד ולא יוכל עשוהו ועל כגון דא נאמר אשרי עין ראתה כל אלה והרי הם בבחינת נעלמים ונסתרים כבעלמא דאתכסיא

אולם לעת כזאת נשאר לנו לפליטה להעלות בחרט עלי גליון חרות. מעשי ידי אמן חכם חרשים דביק ומאוחד בחכמה עליונה הלא הם עצם האמרות הטהורות כפי המעט שזכינו ויד שכלנו הגיעתנו להבנים ולקלטם למען ישארו לנגד עינינו לזכרם ולשמרם בכל עת ועידן ואף לדור אחרון יודעו להתבונן בדברות קדשו דברי אלוקים חיים המעוררים ומכשירים בשבילי ומהלכי נועם ותבונה לבבות בני ישראל להתקרב בכל מהותן ועצמותן לצורם וקונם לעבדו ית' שכם אחד באמת ובלב שלם ביגיעה ועמל ביראת ה' לחיים ובמועצות ודעת בחי' "ערום ביראה" מתוך שמחה וטוב לבב כה"י. בעבר כבר נגענו בקצה הביאור אודות מטרתנו הנשגבה בליקוטי בתר ליקוטי. מהעובדין מילולין ורשימין קדישין דהני צדיקי עליון רבותינו הקוה"ט זצוקלה"ה נ"ע. ועתה נוסיף להדגיש בדברים אחדים מענין לענין באותו ענין פרט נכבד הקובע ברכה לעצמו אולם מפאת קוצר היריעה לא נוכל לבוא בו באורך מילין. והוא ענין המקורות מכל הדיבורים והסיפורים הנז' הכוללים ערך כל תקופות שנות חיי רבותינו המאורות הגדולים נ"ע לדורותיהם שנמסרו לנו כמורשה דבר דיבור על אופנו ע"י עדים נאמנים ה"ה זקנים שקנו חכמה ת"ח וחסידים ירו"ש דור לפנינו מדור עד רום וגבה המעלה הני נברשי דהבא שזכו להסתפח ולחסות בצל כנפי הקו"י של רבותינו הראשונים כמלאכים נ"ע ובעצמם ראו חזו או ידעו מפי אותם אנשים שבדידהו הור עובדין הללו. וכן במרוצת השנים יוחסו הדברים כמקוריים ומדויקים ומפיהם היו חיים בשיח נועם מילוליהם אשר אף רבותינו הצה"ק לדורותיהם דרשו מאתם לחזור לפניהם במעמד רבים על חין מלל אמרותיהם למען השרש תודעתם בקרב פרחי עם סגולה לתועלת שגשוגם בעבודתם התמה ולמרות שרבו כמו רבו במחנינו בתקופות השונות המספרים והחושפים בדברים חשובים ומאלפים מ"מ לא נמנע הטוב כו' ונציין בשמותם אחדים מראשי אנ"ש בדור האחרון שהיו קרובים אל הקו"י והתמצאו בידיעותיהם ובדייקנותם במסירת הדברים כהוויתן למען רומם כבוד שמו ית' ויראיו. ה"ה הרה"ח המופ' הר' ישראל בנימין הלוי גלייברמאן ז"ל שזכה לשמש כמה דורות מרובה"ק נ"ע והיה עד ראיה ומקור ראשון לדברים רבים מני ספור. הגאון החסיד המפורסם רבי חיים מענדל קוסטרומצקי ז"ל ריש מתיבתא בכמה ישיבות מפוארות במדינת ליטא המעטירה ונאמן בית רבנה"ק נ"ע שנחשב אח"כ בפה ארה"ק כחד מגדולי ורמי המעלה שבחבורת האריות דאז בכלל וביחודו בתחום זה בפרט. וכן הרה"ח המופ' הר' נתן נטע הלוי גלייברמאן ז"ל מהארדאק שהיה בבחי' פה מפיק מרגליות.

וכאן עלינו להודות ולשבח לההשגחה העליונה שסיבבה ע"י חינוך דעת באותן ימי זוהר למובחרים ומופלגים שבחבורה ה"ה הרה"ג החסיד שבכונה רבי יצחק מנשה הכהן ראזנפעלד שליט"א ולהבחל"ח האברך היקר המופ' הרה"ח ר' מאיר שלמה ברנשטיין ז"ל הי"ד. להתאבק בעפר רגלי חכמים להטות אוזן קשבת ולרשום בקביעות ובמסירות את שמע שמעם בקפדנות וזהירות יתירה. ובעזה"ש טוהר מחשבתם ורוב עמלם נשאו פרו להותיר לפנינו שרידי שיורי קודש במדה הראויה לברכה אשר עליהם תמכנו יתדותינו לחזור ולשקן הלום את העובדין ומילולין קדישין למען רבות כוח ורעננות בהמשכת דרכי ומאווי צירי אמונים צדיקי עולם משושי דור ודור רבנה"ק והטהורים זצוקלה"ה ז"ע בחיות הקודש עדי ביאת ינון בקרוב ובמהרה דידן אנס"י.

המערכת

התוכן

אמרות טהורות

מתורת רבותינו

רבה"ק מוהר"א הזקן

מסטאלין ז"ע

רבה"ק מוהר"א מסטאלין

— קארלין ז"ע

רבה"ק מוהרצ"ש בידרמן ז"ע

מלעלוב ירושלים

גרגירי עובדין

מרבה"ק מוהר"י ז"ע

מפפד"מ

פירווי שולחן גבוה

מרבה"ק מוהרשנ"ן בידרמן ז"ע

מלעלוב ירושלים

חסידי קמאי

בצל קורתינו

🕯🕯🕯🕯🕯🕯🕯🕯🕯🕯

מכון "אור הגנוז"

להוצאת דברי וכתבי

רבוה"ק ז"ע

ירושלים בני-ברק

רח' חסידי קרלין 3 — 1 ירושלים

ת.ד. 16324 מיקוד 91162

אמרות טהורות

מכבוד קדושת מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זצוקללה"ה זי"ע.

ואתחנן

ונשב בגיא מול בית פעור (ונצמדתם לעי"ז – ספרי) הקשה למה כלל משה רבינו ע"ה את עצמו עמהם בעבירה באמרו ונשב. ותי' עי"פ הידוע מדרכו של הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע מהאניפאלי שכשראה עבירה על יהודי היה ממלל בקול לעצמו זושא עברת עבירה זו וזו (אותה עבירה שהבחין על החוטא) ובדרך זו השפיע עליו לחזור בתשובה אחרי שכלל עצמו עמו. וזהו שאמר מרע"ה כאן ונשב כי ידע שבדרך זו יעלה בידו להוכיח ולהשפיע על ישראל לחזור למוטב ואח"כ אמר ועתה ישראל שמע אל החוקים וגו'.

עקב

הקדים את מאמר הרבי מגאסטינין זי"ע ששמע מפי אחד שבעצמו שמעו מפי"ק. שיכולים לחיות אלף שנים ולא יהיה פסיק פומא מגירסא און אז מען מיינט א האר זיך איז דער שאול תחתית ווייניג פאר איהם. ואח"כ הזכיר את מאה"כ זה לעומת זה עשה האלוקים. ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. בישראל לא קם אבל באומות העולם קם ומנהו בלעם (במדבר רבה פ' י"ד כ') ובזה"ק מובא כי אצל בלעם כתיב ויקר ואצל מרע"ה כתיב ויקרא והאלף זעירא מורה על ענין ענוה ובגמ' איתא (נזיר כ"ג) שנים שצלו את פסחיהן אחד אכלו לשם מצוה כו' זה שאכלו לשם מצוה צדיקים ילכו בס' וזה שאוכלו לשם אכילה גסה ופושעים יכשלו בס' ויש בהמצוה הכי גדולה של אכילת קרבן פסח חלילה ענין של ופושעים יכשלו בס'. אומרים בשם תלמידי הבעש"ט הקדוש זי"ע הסימן שאם אחר עשיית המצוה האדם מתגאה ח"ו זהו ופושעים יכשלו בס' אבל אם נתוסף אחר המצוה ענוה זהו צדיקים ילכו בס'. וזה פי' הכתוב והיה עקב תשמעון שתשמעו בענוה (מל' עקב וסוף).

ראה

ראה אנוכי נותן לפניכם היום וגו' הזכיר את תמיהת המפ' דהכתוב התחיל לומר ראה בל' יחיד ואח"כ המשיך לומר לפניכם בל' רבים. וביאר עי"פ מארז"ל (יומא פ"ו) גדולה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לו ולכל העולם כולו. וזה רמז הכתוב בכאן שבזכות היחיד הקב"ה נותן לפניכם היום ברכה לרבים.

כי תבוא

תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה. אמר בשם אביו אדמו"ר הרה"ק רשני"ן זי"ע על מאה"כ (שיר השירים ז') הדודאים נתנו ריח וארז"ל (שה"ש רבה פ"ז י"ח) אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא. פי' אפי' כשעברו עבירה איזה פעם מ"מ לא הרגישו טעם בחטאם מרוב שבירת הלב שנתהווה בקרבם מזה. ועד"ז פי' אדמו"ר ז"ל את הכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה היינו שבזמן שלא עבדת את ה' אלוקיך היית בשמחה ולא היה לך שבירות הלב מזה (וזהו הדגשת החסרון בכאן).

האזינו

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. ארז"ל (דיבור לשון קשה אמירה לשון רכה. וזהו שאמר מרע"ה האזינו השמים ואדברה בלשון קשה ידובר עבורי (הוא הצדיק בחי' מרע"ה במדרגתו הגבוהה) ותשמע הארץ (בחי' ארציות) אמרי פי בלשון רכה.

הענין שאצל איש יהודי מועיל התשובה משא"כ בעכו"ם, הוא משום דכתיב בהם (דברים י"ד) בנים אתם לה' אלוקיכם וארז"ל (קידושין ל"ב) אב שמחל על כבודו כבודו מחול משא"כ בעכו"ם שעליהם נאמר מלך אלוקים על גוים (תהילים מ"ז) ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

כי המלכות שלך היא הפטיר פעם בלש"ק. את זאת אנו יודעים אולם בקשתינו היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד שמלכותך תהיה בכבוד.

קולי אל ה' אזעק קולי אל ה' אתחנן (תהילים קמ"ב) דקדק דהיה צריך לומר מקודם אתחנן ואח"כ אזעק כי מדרך הזעקה לבוא אחר התחינה ולא להיפך. והשיב שבא לומר שאפילו התחננו וזעקו ולא נושעו בכל זאת צריכים עדיין להתחיל מחדש ולהתחנן אל השי"ת.

ליו"ט

וידבר משה את מועדי ה' דקדק הלא דיבור הוא לשון קשה ומה ענינו למועדים וימים טובים. וביאר כי הציווי של מרע"ה לישראל נאמר לדורות אף בעת שנמצאים בצרות וחשכות ח"ו בכל זאת דיבר משה עמהם קשות לעשות מועדו. השי"ת לימי שמחה ומשתה. (זאת אמר בשנות השואה)

לסוכות

ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא כ"ג) וארז"ל (תנחומא פ' אמור) ראשון לחשבון עונות. אמר בשם הרה"ק הרבי ר' משה לייב מסאסוב זי"ע מפני מה כשמברכים את איש ישראל אומרים לו זאלסט זיין געזונד און שטארק ווי א גוי. מפני שהגרוע מבני ישראל חשוב יותר מהטוב שבהם. ע"כ מברכים את היהודי ברכה זו מקל וחומר אם הגוי הגרוע הוא כך בריא כ"ש היהודי הטוב ממנו שצריך להיות כך. ועד"ז פי' אדמו"ר ז"ל בענינינו כי בחג הסוכות היו מקריבים ע' פרים כנגד ע' אומות כדאיתא בחז"ל ואף עתה התפילה הוא במקום הקרבן כדי ונשלמה פרים שפתינו. ולכן בחג אין חשש להזכיר ולחשב עונותיהם של ישראל כי הרי ממליצים ג"כ על האומות (וא"כ בוודאי עוד יהיה הדבר לטובתם של ישראל).

זמירות ש"ק

משוך חסדך ליודעך אל קנא ונוקם. דקדק מה ענין החסדים לקנא ונוקם. והשיב ע"פ דברי קדשו של רבינו הבעש"ט זי"ע על מאה"כ (תהילים צ"ד) אל נקמות ה' אל נקמות הופיע שפי' רבוש"ע נקמתך תהיה באם תופיע עלינו (דו וועסט אריינשיינען) בטוב וחסד ואז יסירו אותנו כליותינו על חטאותינו שבכל זאת משפיע אתה טובתך לנו. ועד"ז פי' אדמו"ר ז"ל משוך חסדך כו' אל קנא ונוקם. זאת תהיה נקמתך באם תמשיך לנו חסדים אע"פ שאין אנו זכאים להם.

אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל פי' אוהב ה' מי הוא המחכה לבנין אריאל לרומם כבוד ה' ועל זה תפלתו ובקשתו ולא איכפת לו ע"י מי אך העיקר שיתרומם כבוד ה' כפי שאמר רבה"ק הר"א הגדול מקארלין זי"ע. אם אברהם אבינו ע"ה היה רוצה להתחלף עמי שאני אהיה במדרגתו והוא במדרגתי לא הייתי מתחלף עמו כי מה ירויח השי"ת מזה הרי גם אחרי זאת יהיה לו רק אברהם אבינו אחד.

בחלקם נעתקו מקובץ יה"ל כפי שנרשמו ע"י הרה"צ ר' נח ווינטרויב ז"ל.

אמרות טהורות מיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת ואתחנן

איתא בגמ' (סוטה י"ד) דרש רבי שמלאי מפני מה נתאזה משה רבינו ליכנס לא"י, וכי לאכול מפריה היה צריך או לשבוע מטובה היה צריך, אלא כך אמר משה הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לא"י כדי שיתקיימו כולן ע"י אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר בו, ודקדק במהרש"א על התמיהה שבענין לומר על משה רבינו ע"ה כך שעשיית מצוותיו היה כביכול באופן של צפיה לקבלת שכר, והדברים מפורשים במשנה אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס.

וביאור אדמו"ר שליט"א ע"פ דברי הרה"ק התפארת שלמה זי"ע בספרו הק' על הכ' חסדי ה' כי לא תמנו, כי הקב"ה עושה חסד עם הצדיקים בעוה"ז בסוכבו שלא יגיעו לשלימות בעבודתם ועי"ז מוכרחים להשאר בחיי חיותם בעוה"ז ולהמשיך בעבודתם וזה ביאור הכתוב "חסדי ה' כי לא תמנו מלשון שלימות". כמו"כ אצל מרע"ה בראותו את גודל מדרגתו שהגיע ע"י לחבליה השלימות וממילא לא יסאר בזה העולם ולא יכנס לא"י התיישב בעצמו שטוב לו לעבוד עבודתו במדרגה תחתונה יותר ועי"ז יסאר בעוה"ז ויכנס לא"י ולכן ביקש שבר על המצוות כדי שע"י ישתהה בעוה"ז לקיים ית"ש.

ונשב בגיא מול בית פעור, ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים וגו'. אמר בשם הרה"ק הרבי מליובלין זי"ע ונשב בגיא מלשון שפלות עי"ז מול בית פעור מלשון וימל שע"י מדת השפלות והענזה אפשר לעקור ולבטל ענין הע"ז, והוסיף אדמו"ר שליט"א לבאר את סמיכות הכתוב לזה שלאחריו ועתה ישראל וגו' שתחילתו ב"ואו" המוסיף על ענין ראשון ע"פ המעשה בברכה"ק רבי

דוד מלעלוב זי"ע כשהחזיר בתשובה את תלמידו הק' ר' חיים דוד זי"ע מפיטערקוב שהתחיל תיכף לדבר עמו בענינים גבוהים ורמים בעבודת השי"ת עד שהרה"ק רח"ד נשאר כמתמיהה ושאלו על פשר התנהגותו זו כי הלא זה עתה שב מעמקי הקליפות ר"ל וכבר מרבר עמו בענינים רמים כ"כ, השיבו רבה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע ע"פ מאה"כ במצות קרבן פסח משכו וקחו לכם וגו' ודרשו חז"ל משכו דייכם מע"ז ותיכף נצטוו ישראל לקיים מצות הקרבן פסח כי כן תיכף אחר עזיבת הרע צריך האדם לידבק בעשה טוב.

וזהו ענין סמיכת הפסוקים כאן ונשב בגיא מול בית פעור שמלו ועקרו את ענין ע"ז, ותיכף נאמר להם ועתה ישראל שמע אל החוקים וגו'.

כי תצא

כי תצא למלחמה על ענין סמיכות הכתובים לפרשה שלפניה כי תעשה הישר וגו'. איתא בתפארת שלמה ע"ד הנ"ל שהצדיקים בעוה"ז זקוקים הם תדיר למלחמת היצר לטובת הישירותם בזה העולם עד הגיעם לשלימות כגו' וזה פירוש סמיכות הכתובים כי תעשה הישר בעיני ה' ותתעלו להגיע לחבליה השלימות או תחזור לענין מלחמת היצר כי תצא למלחמה וגו' למען ההישרדות בעוה"ז,

והוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א לבאר עד"ז את סמיכות הכתובים, כי אמנם איש אשר אינו נקי מעבירות שבידו נזקק להזירות יתר בכל דבר ולא להכניס עצמו בנסיונות משא"כ מי שזכה לחקן עצמו בראוי ונקרא נקי מעבירות שבידו כו' הוא אשר יכול לצאת למלחמה ולהביא עצמו לידי נסיון בכדי להעלות עמו את כל ניצוצות הקדושים שנצמחו בו ח"פ סמיכות הכתובים כי תעשה הישר בעיני ה' לחקן עצמו כהונן אוי תוכל לקיים את ענין הנסיונות כי תצא למלחמה וגו' לטובת העלאת ניצוצות הק'.

כי תבוא

את ה' האמרת היום להיום לך וגו', וה' האמירך היום להיות לי לעם סגולה וגו' ולשמור כל מצותיו ולתתך עליין ולהייתך עם קדוש וגו'. להבין ענין אורך הלשון וכפילותו בסתובים אלו, ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א כי נראה בכאן ענין הדרכה בדרכי עבדות הש"ת, על אלו העמלים בעבודתם ונופל במחשבתם ההדורי התנשאות נאמר את ה' האמרת וגו' לראות ולהשיג בגדילת ית"ש אוי מזהרים ביתר שאת ללכת בדרכיו ולעשות רצוני כראוי בשלימות, ולעיתים אלו העובדים את הש"ת בשפלות ועניה יאן מחשיבים בעיניהם את ערך עבודתם, עליהם נאמר וה' האמירך בחי' ויגבה לבי בדרכי ה' להיות לו לעם סגולה ולשמור כל מצותיו לעבדו ית' בקיממיות ולהחשיב ערכה של כל מצוה ועשית לפניו ית"ש.

...

נצבים

לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו וגו' ולא מעבר לים היא וגו' ביאר הענין עד"ו לא בשמים היא כי לא נתנה תורה למלאכי השרת (כדאיתא בחז"ל) והמלאכים אמרו אשר תנה הודך על השמים, אך הקב"ה נתנה בעוה"ז כרצונו הפשוט, ולא מעבר לים היא פי' העוה"ז שנמשול לים סוער כידוע וז"ל הכתוב לא מעבר לים, לאחר פטירת האדם כי לא המתים יהללו ית' והעבודה היא בתכליתה דוקא בעוה"ז.

...

לסליחות

על ענין הסליחות שחל השנה ר' ימים קודם ר"ה, ואיתא בספה"ק שהוא עד"ו ענין ביקור המומין בקרבנות שהם ר' ימים קודם הקרבנות כמבואר בדרי"ל, הדגיש כ"ק אדמו"ר שליט"א את ההבדל שבדבר לטובתן של ישראל כי בביקור הקרבן אם אכן נמצא בו מום נפסל הוא להקרבה משא"כ אנו כשנפשפש במעשינו ונמצא בהם מומין אוי ישנה בדינו האפשרות לחזור בתשובה ולא להשאיר בפסול ח"ו ועוד יתרון הוא לפנינו לעומת הקרבנות שאינם קרבים ביו"ט (קרבת שאינו של ציבור) משא"כ אנו יכולים לבקר את מעשינו ולחקנם אפי' ביו"ט עצמו.

...

לראש השנה

בניסח התפילה לציפה נסתרות ביום דין, לקונה עבדיו בדין, ביאר עד"ו דאיתא בגמ' (קידושין י"א ו"פ הרמב"ם בחלכות מכירה פט"ו) שהקונה עבד ינמצא כי מים (נסתר) המפריע לעבודתו הרי זה בטל מכירתו, אמנם לא כן היא מידתי של הקב"ה הקונה עם סגולתו לעבדים, כי הלא ציפה נסתרות הוא יודע אותם ואת מימיהם שבסתר ולמדת זאת קונה אותם לטובתם באהבתו ותמלתי ית"ש עליהם וז"ל הרבנים לציפה נסתרות ביום דין היינו מימיהם שבסתר ממילא לקונה עבדיו בדין הוא כי מתקיים הקנין בזה.

...

שבת שובה

הזכיר את מאמר אביו כ"ק מהן אדמו"ר וצוק"ל על הא דאדמו"ר למקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי בצדיקים גמורים כתיב הן בקדושתו לא יאמין משא"כ בבעלי תשובה כתב הרמב"ם עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לבסלו בו ואז מתקבלת תשובה בשלימות, והסביר כ"ק אדמו"ר שליט"א את ענין הדברים עד"ו המביא בשם צדיקים שכשיהודי מקבל עליו ענין בעבודת הש"ת בשלימות עד כדי מסי"נ מובטח הוא שלא יכשל בו ח"ו והטעם הוא כי בתורתנו הק' כתוב וחי בהם ודרשו חז"ל ולא שימות בהם, יאם האדם מקבל על עצמו הענין במסירות נפש אמיתית כזאת שבאם יכשל בו מוטב בעיניו שימות ח"ו ולא ישאר בעוה"ז כבשלוני, אוי מובטח הוא אח"כ שבאמת לא יבוא לידי כשלון ח"ו כי הלא צריך הוא להתקיים עד"ו קיום התורה בדכתיב "וחי בהם".

ובבחינה זו של בע"ת מדובר שהקב"ה מעיד עליהם על כנות ואמיתות מחשבתם בתשובתם שדוקא עד"ו מתקיים עד"ו.

...

נרשמו עד"ו המשב"ק הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א

ירח המועדים

ראש השנה

בספח"ק בית אהרן (לר"ה דף קל"ג ע"ג) מובא ז"ל: איתא במדרש על פסוק אקרא לאלקים עליך זה ר"ה. לאל גומר עלי ביום הכיפורים. עכ"ל המדרש.

אהובי אחי. כבר דיברנו מזה הרבה. אשר כל דבר מתחיל קודם מן היראה. אני אל אלקים אקרא יי' וישעני. ובתיב עלה אלקים בתרועה יי' בקול שופר. ובתיב וזהו ער"ב יי' בוקר. (כידוע שהשם אלקים הוא מידת היראה הין. יי' היא מדת הרחמים אהבה. ומקודם כתיב אלקים. ואח"כ יי'. וכן ער"ב הוא ענין דין. ובוקר ענינו החמים) כי באמת צריך כל איש ישראל לירא מהקב"ה. הגם יראה תתאה וראת עיניו. ואח"כ בא מזה לאהבה ומה בא ליראה עילאה. ובאמת ר"ה הוא יומא דדינא קשיא. וצריך מאד לירא מהקב"ה ולשוב אליו באמת. ופשיטא בעת תקיעת שופר. וכפי שאמרנו מזה הר"ה בעת תקיעת שופר בנדך באו עד משב"ר. היינו שעשו תשובה עד שבאו לשבירים היינו שעשו תשובה בלב נשבר. כידוע כוונות של התקיעות. פשיטא לפניה. ופשוטה לאחריה. ותרועה ושבירים באמצע. היינו גדול הפחד ע"כ. הנה רבינו ז"ל התחיל לדבר בכאן מענין התחלת העבודה השייכת לכל אחד ואחד. והוא מצד היראה כמו שאמר שכל דבר מתחיל קודם מן היראה שצריך כל איש ישראל לירא מהקב"ה הגם יראה תתאה וראת עיניו. ותמך יתידיתיו על הפסוקים הנו. והיסיף שהמשך העבודה הוא שיבא מזה לאהבה יענין ליראה עילאה כפי המעשה הידועה שאירע עם בני רבקה מיהר"א ז"ע מדרוהוביטש ששאל אחד ממקורביו שהוא קשיר עמי בעבודת אהבה עזה (כידוע שבחי אביו הקדוה דביק מאד עם חסד אברהם מופלגים עובדי ה') אתה ירא ממני ולא השיבו ע"ז. ושאלי שיהי אונך ירא מאתי בל... ואז ענהו שמידת האהבה (בנינוח) גדולה כ"כ עד שמתירא שלא תתקלקל. אזי הניח רבקה בחביבות וסתר לו על לחיו באמרו אליו בלש"ק שיינן האם איז האך די אמתע ויראה. (יראה עילאה).

וליתר ביאור והבנת הדברים נציין את דברי הגה"ק בעל התניא ז"ע בסידורו שער הפירות דף רפ"א ז"ל: ועכשיו בתפילה במקום קרבן ועיקר תפילה היא בחי' ריחוק הבחי' קו' שמאל היתה כנ"ל שהרי עיקרא הוא ענין קבל ע"ל מלכות שמים בעיה דיקא שהוא היראה וההבנה כי והגם שבפדשה ראשונה הק"ש נאמר ואהבת כו'. אבל אהבה זו בחי' חסד שבנביחה היא ההיני שיעיקר הסמכון שלה על ההיפך דמהמם שריוצה דהבקה בנ"ה באהבה ברעויות דלכא ויתר יתפעל ביראה כמ"ש שן יפתח לכסכס וסרתם כפ' שני' היתה אם שמוע. וכענין אברהם הור"ה את יצחק שמחסד ואהבה גדולה היראה ופחד כי יב' שיעמוק יותר בהתבוננות כפ' ראשונה ויתפעל באהבה תתיה היראה ממה ביותר כפ'

שניה היתה אם שמוע כו' א"כ כל עיקר הסמכון כפ' ראשונה הוא רק בשביל פרישה שניה כי אברהם הוליד את יצחק דוקא. (משא"כ בחי' חסד שבחסד שהוא מדת האהבה מצד עצמה בלבד בלתי כוונת הולדת היראה ממנו כו' וז"ל עכ"ל הק"ש) והם ממש בדברי רבינו מוה"ר"א מדרוהוביטש (הנו' שעי' האהבה האמיתית יתעלה לבאי ילדי יראה אמיתית יראה עילאה להיות דבוק בו ית' בתמידות ולירא שלא תתקלקל ח"ו שלא יפול ממדרגתו והיא המביאותו לילדי בחי' אין ביטול ממש כי באהבה עדיין מרגיש א"ע שהוא האהב כו' (ומכ"ש ביראה תתאה וראת העונש שמרגיש את הפחד בעצמו שלא יעניש ח"ו) משא"כ ביראה עילאה שאינו מרגיש את עצמו או ומתבטל בדעתו כליל ליצורו ובוראו ית"ש. והעירנו א' שהם מאמר רבינו עצמו כפ' ויחי דף נ"ג ע"ג וז"ל הק"ש: בתוך דבריו כי אית יראה ואהבה פנימית. וגם יש יראה ואהבה היצונית הנקרא שמאל היינו תאוות עולם הזה. ובאמת מוטל על כל אדם לבטל כל האהבות הנשמיות ורק לירא ולאהוב את השי"ת ולייחד הכל לימין. וביראתו של הקב"ה יש ג"כ שתי בחי' יראת העונש ויראת הרוממות: ועתה נראה שאנו אומרים תמיד בדחילו ורחימו. נמצא היראה קודמת לאהבה. ובברכת אהבה רבה אנו אומרים ויחד לבנינו לאהבה וליראה את שמך האהבה קודם. כי באמת עיקר היראה היא כשנלקח מאהבה היינו שהוא ירא לעיקר על רצונו של הקב"ה בכדי שלא תתקלקל ח"ו האהבה. ובאמת זהו דרך לפני צדיקים גדולים. ואנשים כערכינו הלואי שיהיו לנו הגם יראת העונש. עכ"פ עיקר היראה היא כפי שדיברנו בכדי שלא תתקלקל ח"ו האהבה ולהעלות הכל לימין ע"כ.

ואח"כ דיבר רבינו מענין ר"ה שהוא יומא דדינא קשיא וצריך לירא מאד מהקב"ה ולשוב אליו באמת ופשיטא בעת תקיעת שופר. וזה ג"כ מתחיל מצד היראה תתאה. כמ"ש צריך כל איש ישראל כו' וזהו מידת עבודתם של ישראל כו' אשר ענינו הוא יראה כמ"ש מוה"כ תרומה (קל"ה א') ע"פ וזאת התרומה כו' זהב כרוז דיומא דראש השנה כו' מצפון זהב יאתה כו'. והוא בחי' יראה כמ"ש הגה"ק מלאדי ז"ל בליקוטי תורה פ' ראה (דף ל"א ע"ג עיי"ש) וכן הגה"ק מפולנא ז"ע ובספח"ק תולדות יעקב יוסף (כפ' קדושים דף צ"ב) ביאר את מאדו"ל במס' ר"ה ד"ז. שופר של ר"ה של יעל פשוט ופיו מצופה זהב כו' שופר מאריך וחצוצרות מקצרות שמצות היום בשופר. ע"פ מ"ש בעל העקודה ז"ל כפ' אמיר שכל המיוחד לעורר הצער והחרדה הוא השופר כמ"ש היתקע שופר בעיר וגו' והחצוצרות הוא לעורר השמחה כמ"ש והיה כנגן המנגן וגו' ומעתה יש לפרש מה שאמרו שמצות היום בשופר לפי מה שקיבלתי ממורי (הוא רבינו הבכש"ט הק"ש ז"ע) מה שהוזהרו חכמי הקבלה בכל מצוה ותורה ותפילה שיהיו בדחילו

ורחימו שהיא אהבה ויראה מ"ם בריה היפך שיהי' היראה יותר מן אהבה משא"כ בשבת ויו"ט יהי' אהבה יותר מיראה כיו וכו' מוכן משארז"ל שופר מאריך וחצוצרות מקצרות שמצות היום בשופר ע"כ.

והוא ע"ד שכתוב ב"מ הפרדס להרמ"ק ערכי הביניים ערך הג וזלח"ק: כל החגים הם במלכות אמנם ישתנה לפי המקום אשר יהי' פניה אל דודה כו'. ר"ה יום הדין או מתייחדת עם דודה בצד הגבורה כו'. אמנם פ"י כו' ח"ג חסד גבורה כו' שהוא סוד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבכני כו' עיי"ש.

ובספר אמרי פנחס (מהרה"ק מקאריין ז"ע דף ק"ח) הביא דבר"ה כמה דכ"ף אינש טפי מעלי. טפי שייך למטה ולמעלה דכ"ף טפי. טפי מעלי. והביא הטעם בשם מהר"ר בנימין זאב מבלטא כי השפלות הוא המתקת הדין וכיון שהוא בעינו אין, אין מה לדון עיי"ש.

ובספר מנחם ציון להרה"ק מוהר"מ מרימינאו ז"ע דף ק"א הביא וזלח"ק: ... החודש הזה מסוגל להביא האדם לידי יראה ופחד. ובפרט בתחילת החודש שהוא ראשית חכמה יראת ה' ועל ידי שיש יראת ה' על פניו בחודש הזה לא יסוג אחור ממנו כל ימות השנה. ועל כן מחוייבין לתקוע בתחילת החודש שיושרש פחד ה' בלבבם ויהיה סמך ומעד לכל השנה כו'. והנה כל מקום שנאמר חג הוא מלשון אהבה ושמחה שבחג צריך להיות האהבה מטילה והיראה מסותרת. אבל בחודש זה נהפוך הוא. ולזה אסר בכסא ליום חגנו שלכך יתקעו בעבור שהשמחה וחדוה צריכה להיות מכוסה בו. וכאמר שהחודש הזה יסוד מוסד ושרישת היראה לכל השנה ועיקר קיום העולם על היראה כמו שאיתא (אבות ג.ב.). אלמלא מוראה כו' ועל כן היראה הוא ג"כ חק שהוא דבר שהכל צריכין ליה וע"כ נתינת טעם על תקיעת שופר בעבור שחק לישראל הוא כנ"ל.

הרי נתבאר לפנינו בארך יתיר שענינו של ר"ה הוא מידת היראה והתעצמות עבודת האדם בה' הוא כל חד לפום דרגא דיליה עד למדרגת יראה עלאה כפי שכתבנו שהיא בהתבטלות נמור כאין ואפס לפני המלך בורא וממציא כל הנבראים והעולמות ית"ש.

והמשיך רבינו ז"ל כפי שאמרנו בדבריו מענין השופר בריה בעת תקיעת שופר בניך באו עד משבר היינו שעשו תשובה עד שבאו לשברים היינו שעשו תשובה בלב נשבר כידוע כוונות של התקיעות פשוטה לפנייה. ופשוטה לאחריה ושברים באמצע היינו גודל הפחד. ולהבין קמעה בדבריו הק' נציין את דברי הגה"ק מלאדי ז"ל בסידורו שער התקיעות דף רמ"ב שביאר שם בעומק את בחי' התקיעה הראשונה שע"י ומשך עונג העליון מעצמות אור א"ס בגילוי למטה כו' וענין התרועה והשברים לעורר בחי' רחמים רבים כו' והתקיעה האחרונה הוא בחי' העלאה למטה למעלה בבחי' ביטול היש שע"י מתעורר בחי' עונג במלכות מצד איתערותא דלתתא כידוע וד"ל.

ונכדו הגה"ק בעל הצמח צדק ז"ל האריך לבאר את ענין קול השופר באור התורה דרושים לר"ה ב"פ וזלח"ק: והנה קול פשוט

זה דשיפר הוא מבחי' פנימיות הלב היינו כמ"ש צעק לבס אל ה' שהוא בחי' התנלות פנימיות הלב בצעקה גדולה לה' מחמת ההיפוך בירידתם מטה מטה עשרים מעלות אחורנית ונתרחקו מאד מאד מאור פני מלך היום א"ס ב"ה שמחמת זה נתגבר מאד בנפשם הצעקה לה' ותתנלה בחי' הלב שיש בכל אורא מישראל לה' ית' למעלה מהשגתו כנ"ל. והוא בחי' בעית בחילא יתיר ... וזה בחי' תקיעה קול שיפר קול פשוט שהוא בחי' הצעקה שהוא מפנימיות הלב (ובחיבורת אור הגניז גליון ג' ע' 12 בענין דיבור וקול משפיע ומקבל הבאנו מ"ס וביאור ביסודן של דברים) ואח"כ שברים תרועה נגוהי נגה וילולי לילי דהיינו בחי' לב נשבר והתעוררות רחמים בבכיה ומוה יולד ונמשך התקיעה השניה שהוא בחי' התנלות רצון העליון שלמעלה. כי הנה הקב"ה נקרא צור לבבי. וגי' לבבי בל' רבים המשמע ב' לבבות והיינו בחי' היציגיות ופנימיות שכלב עדים הנל והיצוגיות הלב הוא למטה מהשכל כמ"ש בהכמה יסד ארץ כו' אבל פנימיות הלב הוא בחי' רצון העליון שלמעלה מההכמה כו'. ובחי' התקיעה שהוא קול פשוט הוא בחי' התנלות פנימיות הלב שהוא בחי' רצון העליון שלמעלה מההכמה כו'. ולמעלה מבחי' האותיות שנמשכים מההכמה כו'... אבל בחי' רצון העליון הוא בחי' פנימיות הלב שהוא בחי' קול פשוט שלמעלה מהאותיות כנ"ל עכ"ל. והן הן דברי רבינו באמרו כידוע כוונות של התקיעות פשוטה לפנייה. וע"י הקול הפשוט יפתח לבם בפנימיות כאלום כו' ותתגבר בנפשם הצעקה לה' בהתנלות בחי' הלב כנ"ל ומוה יבואו לבחי' לב נשבר כמ"ש רבינו בניך באו עד משבר שעשו תשובה עד שבאו לשברים נגוהי נגה וילולי לילי בתרועה דהיינו גודל הפחד כאמור. וע"י יתדבקו בבוראם בבחי' האהבה כנ"ל ומשיכו עליהם בחי' עונג העליון בגילוי וכן בחי' חסד ורחמים רבים והכל ע"י אתערותא דלתתא היינו הביטול העצמי לפני אור א"ס ב"ה. ועיין עוד בספה"ק בית אהרן פרי יוחי דף ג"ד ביאורו שם ע"ז.

בחי' ההולדה ע"י קול השופר

ועל מ"ש רבינו ומוה וכן אין ללידה. (ע"י התשובה בשבירה עצמית וביטול בעת שמיעת קול השופר) היינו שהכח נמצא מבחינת אין ללידה שיהיה הולדה מוכנה. ובפרט שידוע כי זה היום תחלת מעשך. ואיתא בראשית ברא בחוכמא. והחכמה מאיין תמצא. והוה וכן אין שמקבל מאין ללדת. ומתעורר החסד על ידי קול השופר. והוה י"י בקול שופר, וד"ל.

הנה אף בענין זה ביאר הגה"ק מלאדי ז"ל בספר הקצרים דף ת"ס. וזלח"ק: כלל גדול לעבודת הבורא להיות הולדה בן ובת דהיינו דחילו ורחימו דהיינו שיש בכח כל אחד מישראל רק שאינו בפועל כמו דבר הצומח ולא צמח כל צרכו, והעצה איך יבוא לידי הולדה זו. ע"ד דאיתא במדרש מעשה באיש ואשה שלא היה להם בנים וביקש לגרשה ונתן להם רשבי עצה שיעשו סעודה בכדי שיתפרשו זו מזו מתוך סעודה ושמחה כמו שהי' הקירוב בנשואין

ע"י סעודה וכן עשו ובתוך הסעודה אמר לה בעלה אני נתן לך רשות ליקח מביתי כל חפץ הותר מ"כ יישר בעיניך ותלך לבית אביה מה עשתה השקתו יין ונדרם ייטן במיטתו וצותה לעבדיה ולקחו המיטה כשהוא יושן והולכתו לבית אביה ובשחקין היה מתמיה הא"ך באתי לבאן והשיבה הלא אמרת לי שאבכה לי חפץ הותר מ"כ בעיני ליקח לי ולקחתי איתך לי שאתה ישר בעיני מכל שארי החפצים והלבו יספרי זאת לרשבי' והתפלל וילדו בנים. כנמשל ג"כ אי אפשר להוליד אהבה ויראה אלא ע"י שיקויים מאמר דוד המלך ע"ה מי לי בשמים ועמך לא הפצתי בארץ. פי' לאחר שיקור את מקומו שהוא שפל מאד בבחינת ארץ ולא יחפין בשום דבר בעולם לא עוה"ז ולא עוה"ב אלא כל הפצי ותשוקתו לאחר האמת ולדבקה בו. וזהו ועמך לא הפצתי יג"י וכדאיתא בזה"ק למהו אחד באחד. ומחמת זה תהיה הולדה של החילו ורחימו. ויבא גם הולדה בפשיטה כמשמעה ממש. וזהו אשך מיון הרקק מעסים רימוני פי' מתניקות רימונים ע"ה אפילו פישעי ישראל מלאים מצות כרימון וכמאמר כפלה הרימון רקתך כו'. או אפשר מיון הרקק כמו יין שבתחילה הוא סתום ומכוסה בתוך הזגין ואח"כ נתגלה ע"י דריכת היין כמו כך בתחילה האהבה מסותרת בלב ישראל ואח"כ משנכנס יין יצא סיר. פי' שנתגלה האהבה שלא יחפין בשום דבר ומחמת זה נעשה הולדה יראה ואהבה עכ"ל"ק. והוא ע"ה דאיתא בילקוט תהילים סי' מ"ב סוף דמו תשמ"א דף קיד. ע"פ צמאה נפשי לאלקים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלקים. ממה את צמאה. איני צמא לא לאכול ולא לשנות אלא לראות את פניך. לך אמר לבי בקשי פני את פניך ה' אבקש. לכן נאמר מתי אבוא ואראה פני אלקים ע"כ.

וכפי המובא בספר חשבה לטובה מהרה"ק ר' העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע אמרתו המפורסמת לאחר שהוכיח לפניו את חתנו שהיה זקוק להיפקד בוש"ק. והשיבו בקישיא על פירש"י על מאה"כ אלה תולדות נח שפשיטת הכתוב מורה שמשמעותו הוא בנים ורשי הק' מפרש שהתולדות הם מצות ומעשים טובים. והסביר לפניו שיש שער אחד למעלה הנקרא שער תולדה והסיבה באנשים חיוכי בנים היא מחמת שקשה להם להגיע לשער זה. והעצה לזה היא לעסוק במצות ומעשים טובים וזהו בוינת רשי הק' שם. ומחמת זה כתוב אח"כ וילד נח ע"כ. והוא ע"ה שהבאנו לבסוף א"ע בעשיותינו לעשיית רצון קוני בזה"ל ורחימו יג"י ומשיך זאת מ"כ בפשטות. וזהו פי' דברי רבינו יונה יבא אין ללידה היינו שהבה נמצא מבחינת אין הוא הביטול העצמי הנמיר ללידה שיהיה ממנה הולדה טובה היינו אהבה ויראה כנ"ל. ואולי נרמז בכאן ג"כ ענין המובא בספרים שר"ה הוא סגולה להיפקד בוש"ק והיינו שהומן גרמא שהאדם צריך להיות כביטול גמור בעיני עצמו כנ"ל יע"ז ממשך עליו ענין הפקידה ולתוספת ביאור מדברי רבינו וביחוד הדגשתו את היהודי כי זה היום תחילת מעשך נצ"ן את דברי רבינו מזה"ק זי"ע בספר פרי עין חיים דף קמ"א וזה"ק: ומה שאנו אומרים כר"ה היום הרת עולם ונחלקי ח"ל אם בתשרי נברא העולם אם בניסן וא"ך יחלקי במציאות במחלוקת זה וא"ך יצדק ע"ז אלו ואלו דברי אלקים חיים. והתירצין לזה כי יש עיבור ולידה ומר אמר הדא ומר אמר הדא ולא פליגי. כי בתשרי היה העיבור וכן אותיות תשרי והם אותיות ראשית ובניסן היתה הלידה

שצריך נסים לצאת מן הבטן בעת לידתה. וכן מורה ניסן ענין נס וכו' היתה הנאולה בנס. וידוע כי כל יציאת מצרים הוזכרה לשון לידה ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך. וכן אמר כאן היום הרת עולם לשון הריון ולא אמר נברא העולם כי בתשרי היה הריון. וכאן מדבר על אדם שאותו עולם בעצמו בכ"ה אלול נברא. ומן האדם יובן העולם. ונקרא האדם עולם מלשון העלם לפי שהנשמה מתעלמת בתוכו שנמצא שגוף האדם הוא הנקרא עולם. וז"ש ר"ל כי הולך אדם אל בית עולמו כי גם שם נתעלמה הנשמה לעוה"ב כמו שמתעלמת תוך הגוף בעוה"ז. כי לכל צדיק וצדיק יש עולם לפי כבודו. היא הלבוש שעשה לו במצוותיו אשר סיגל בעוה"ז וכן הגוף בעוה"ז כמו לבוש אל הנשמה וכן לכל או"א נותנין לו את אשר תיקן לעצמו בה עכ"ל"ק.

ועי"ז נראים בעליל דברי רבינו שמבחינת הביטול יהיה הולדה טובה בפרט בזה היום שהוא תחילת מעשיך בחי' הריון בראשית בחוכמה ותחכמה מאין כו' שמקבל מא"ן ללדת ומתעורר החסד על ידי קול השופר שמתבטל בעצמו לגמרי ע"י קול זה כמובא ואז יהיה ביוצאי ההולדה הטובה דהיינו אהבה ויראה כמ"ש י"י (בחי' חסד ורחמים ע"י מה) בקול שופר ודו"ק:

ביאור באימרת קדשו של רבינו הסבא קדישא הרא"ש מסטאלין זי"ע

בספח"ק בית אהרן כמאמרי רבה"ק מסטאלין ז"ל דף ט"ז בתורה שאמר ר"ה הביא וזל"ה: איתא בזה"ר פ' אמור (דף צ"ט) תא חזי כד ההוא שופר עלאה דנהירו דכולא ביה אסתלק ולא נהיר לבנין כדן דינין מתערין כו' וכד אתער האי שופר וישראל תייבין מחטאיהון בעיין לגנא קול שופר. וההוא קלא סליק לעילא כדן אתער שופר אחרא ואתער רחמי. עכ"ל הוזה"ק. להבין זה, כי שופר נקרא אימא עלאה וזו"נ מתייחדים עמה ומקבלים ממנה כל הבחירות (כדאיתא בספר שער הכוונות למהר"ח ז"ל בענין ר"ה דרוש ו' דף צ"ו באמצע דבריו ז"ל דע כי התוקע הוא אימא עלאה כי היא תוקעת מתוך פיה ומוציאה את זו"ן דרך פיה לחוץ כו' עכ"ל"ק) וזהו דווקא על ידי תשובה. היינו "תשובה" וצריך כל אדם לשוב בתשובה שלמה באמת ובתמים לפני הבורא ב"ה כדי שיוכל להמתיק הדינין כו'.

להבנת הדגשתו בל' תשובה תשוב ה' נצטט מדברי רבה"ק המגיד הגדול ממעוריש זי"ע בספר מגיד דבריו ליעקב סימן ע"ה ז"ל: איתא בזה"ר תשובה ה' עילאה. פי' השכל נקרא ה' עילאה. דיש ב' החי' הדיבור נקרא ה' תתאה ה' מוצאות הפה. והמחשבה יש בה ג"כ אותיות ה' מוצאות שנקרא ג"כ ה' אך ה' עילאה נקרא. והתשובה באה מהמחשבה מחמת שמכין גודל העיברה ונגד מי שמרד ומחמת זה עושה תשובה וזהו ה' עילאה כשכל גדול בבניה גדולה עכ"ל"ק. והמשך דברי קודש רבינו

המסאלינער ווייזט דאס אלס אדער צוריק האדס לויט וואס ער
 לבו הרע ולהסיר לב האבן ממנו ולהגביר היצוים על הצהר
 ולשוב בלב שלם ולכבות ולחנן תמיד מאת הבורא ית"ש שיתן לו
 לב בשר ושובל לכבוש המלחמה של הצהר ובדאי יעזר לו
 הש"ת במאחז ובקשתם משם את י"י אלקיך ומצאת. אימתי כי
 תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך ובפרט ביזמא דר"ה. בדאיתא
 בזה"ק פ' אמור מאן הוא דלא דחיל מיומא דר"ה יומא דדינא
 קשיא כו' (עוד בל' הוזה"ק ומלכא יתיב בכורסייא דדינא סמירא
 קא אתי וחפי פתחא דמלכא ותבע דינא עכ"ל) וכל העולם עוברין
 לפניו כבני סרוג ולא נעלם מאת הבורא ית"ש שום דבר
 ומחשבה ועשייה של האדם. וכשלא שב בשוכה שלמה ה"י אזי
 לא מתייחדין ח"ו וז"ל ואינם מקבלים ח"ו שום בהירות (לשון ללבן
 את הולד) ולא שום המתקן וממילא דינן אתערעא אבל
 כשישראל עושין תשובה שלמה בשעת תקיעת שופר אזי
 מקבלים ז"ל הארה ובהירות מאמא עלאה ונמתקו כל הדינן.
 וזהו פ' הוזה"ק ועל ידי קול שופר אתער שופר אחרא ומשפעת
 לישראל בני חיי ומווני ממקום החיות מחי החיים ונכתבין
 לאתער לחיים טובים אמן עכ"ל.

ועפ"ד המגיד הק' תשובה ה' עלאה היינו השכל תשובה
 המחשבה בשכל גדול ובכונה גדולה. וכפי שביארנו בדברי רבינו
 חזקוני ש"ע היראה והביטול העצמי הנמור נתתה הכח להמשיך
 ולהוליד אהבה ויראה כרוחניות ואף בגשמיות כגו' ויבנו נ"כ
 דברי רב"ק מסמאלין ו"ל ש"ע תשובה כהנענה גדולה
 והתחננות מאתו ית' להיות לו לב בשר לכבוש מלחמת הצר כו'
 בוודאי יעזור לו הש"ת כזה אימתי כי תדרשנו בכל לבבך ובכל
 נפשך ובפרט ביזמא דר"ה ובשעת תקיעת שופר אזי מקבלים ז"ל
 הארה ובהירות גדולה מאמא עלאה ונמתקו כל הדינן להמשיך
 ההשפעות הטובות עלינו ועכ"ל.

ענין הפחד ב"ה והתנוצצות החסדים ביוה"כ"פ

והוסף רבינו בלש"ק עכ"פ כל דבר התחלה הוא מן היראה.
 בתחלה עלה במחשבה וכו'. וכן עבדות הבורא כ"ה צריך
 להתחיל הכל מן היראה. וזהו שאמר המדרש. אקרא לאלקים
 עליון. זה ר"ה שמתחיל מהפחד. לאל גומר עלי. ביוה"כ"פ. כי אז
 מתחיל להתנוצץ החסד אל. ובפרט בעת תפלת נעילה ע"כ.

כמה שנשארו ט"כ

להרחבת הדברים כהנחנה שבין ר"ה ליוה"כ"פ נציין את
 דברי הוזה"ק רעיא מהימנא פ' אמור דף ב' וזה"ק: בדרה נפיק
 יצחק כו'. ויעקב אתער מתתא מתלבש בצלותין ובעותין והקול
 קול יעקב כההוא שופר דקא מליק כו' וישמוס עשוי את יעקב
 למיזל אבתרי' ולקסרנא ליה תדיר ויעקב אזיל באינן יומין דבין
 ר"ה ליום הכיפורים עריק לאשתובא מיניה תב בתויבתא שוי
 גרמיה בתעניתא עד אתי ר"ה וי"ה דבין ידעי ישראל דעשו בא

עמי ארבע מאות איש בלתי מקדמי ומינין לקסרנא לון מיד
 ירא יעקב מאד ייצר לו יאמנו בצלותין ובעותין כו'. בדין וישב
 עשוי ביום ההוא לדרגו אימתי בשעת נעילה דהא איתפרש
 מעמא דיושא וקביא שבוך לחיובותין וכפר עליוהו ביום ההוא
 מקסרנא אזיל כההוא דרגא יאפרש מנייהו בעי קוב"ה למחדי
 בבניו.

והנהגה מדאזי בספר ליקוטי תורה פ' דאח"כ דף ל"א כתב וז"ל.
 ישלם כדו ייחזיק שאני מתמלאים כל הפגמים ע"י ההמשכה
 עליינה ממקרא דב"ה את שלמותא דב"ה וגם שלום לרחוק
 שנקשה דברים דהיינו כדו תשובה כי ע"כ ויותר ביאור כתב שם
 בזה מא וז"ל היום הזה י"י ילבן קרין פרשה זו קודם ר"ה כי
 היום הזה י"י קאי על ה"ה ובכל שנה קודם ר"ה צריך ברייתא
 ברות מחדש על קבלת התורה שבראש השנה הוא בחינת מצוד
 לעשות את החוקים כי לפי שיהיה הוא ענין אהב עם תורה שבעל
 פה כי ר"ה הוא כדו שתמליכנו עליהם ושלמות פה תורה שבעל
 פה קרינן ר"ה כי ל"ה כמי שכתובה שבע"פ הוא גילוי רצון העליון
 אף יעשי התפילה והסוכה כי כך ב"ה הוא גילוי רצון העליון
 ילבן ב"ה הוא כדו מצד לעשות כי ילבן נקרא ראש השנה
 ילא תחילת השנה כי כמי שיש כדו ראש בנפש שהוא ראש
 ישכל לבנו היום כך יש כדו ראש בשנה והוא ר"ה כו'. וביום
 כיפור נתנו ליהודי האחרונה וליהודי ראשונה נתנו בקולות
 וברקים משאים ליהודי אחרונה. והענין כי יש ב' מיני אהבות
 האחת כדו פנימית הלב הנקרא רעיתא דלובא (הב' בבחי'
 היצינית יעל דהך משל כגון אצל אבי כו'. וזהו ענין יום כיפור
 שהוא מעין עיבוד עולם התענית שאין בו אכילה ושתייה לפי שכל
 ישראל מתעלים כי עילוי רב ויבדלות כי ביום הזה וכפר עליהם
 י"י לפני ה' תטהרו פ' שמכפר ומטהר כל העוונות המבדילין בין
 ישראל לאכילה שמשמים וזהו לפני ה' תטהרו ואז ישמח ישראל
 בעיניו. כל שום מניעה ומכלכל בעולם ומכיון השמחה והתענוג
 נכללה ונפלה מדת האהבה שיש בהם ידו בבחינת פנימיות הלב
 ברעיתא דלובא לבת. והנה בבדי שנינו האדם לבח' ומדרגה זו
 הנה ראשית חכמה וראת ה' שהוא כח' ר"ה להמשיך עליו
 כח' וראה כח' מלכותו שקורין לו המלך שתהא וראתו
 ופחדו עלינו כי ע"כ יכן להלן כח' מ"ה הסביר את ענין לב סהור
 הכאה כמתנה כיום הכיפורים שהוא עת התנלות החסדים בחי'
 הארת פנים ובהנחות מיהרה"י על הוזה"ק (פ' אמור הנ"ל) ד"ה
 תב בתיבא כתב וז"ל מציה להתענות כי ימים אלו שהם דרגין
 התשובה עיראה עיבוד יאין הציווי רק מאכילה ושתייה כיום ולא
 בלילה והסוד עיבוד אין כי לא אכילה ושתייה וביה"כ"פ מתגלה
 אור הבונה לנסר לכן אפי' בלילה אנו בתענית ואומרים
 בשכמלוי בקול רם כי לילה כיום יאיר עכ"ל (הוא כח' הארת
 פנים התנלות אור החסדים).

וכן בספר הק' מאור עינים פ' אמור דף קמ"ח הביא בענין
 התענית חז"ק ואח"כ הוא ענין ייחזיק שהוא סיד התענית פעם
 אחת בשנה כי מן התורה אין תענית קבוע יותר בשנה כיא
 ייחזיק כמביאר אצ"לנו במ"א כי ביה"כ"פ הוא התעוררות
 והיפעת התשובה עיראה על כל ישראל אפי' איתן שאין להן כח
 להתעורר תשובה בתיבן מצד עצמן בלא איתעורותא דלעילא ע"י

שהן במדרגה תחתונה מאוד שלא נשאר שום טוב להעירן בתשובה זה תשובה עילאה מצמצמת א"ע אליו שיתעורר ויקרב חלקו אל הבורא ב"ה כי הוא ית' הושב מחשבות לבלתי ידח מסנו נידח והוא סוד הקרבן מעילא לתתא שמתקרב ע"י הקירוב של התשובה מעילא לתתא ולכך הוא סוד התענית ביוהכ"פ מ"ש שבחינת תענית הוא קרבן מעילא לתתא כנ"ל שהקירוב מתתא לעילא אין בו שיקרב א"ע עם החיות של מדרגות התחתונות של המאכל שאוכל ולפי שצריך ביוהכ"פ להתצמצם התשובה עילאה לקרב כל ישראל מעילא לתתא לכך נצטוו להתענות אותו היום דוקא שיהיה כל בחי' התקרבות יום זה מעילא לתתא ולא ע"י מאכל להורות על כוונה זו בכדי שיתעורר התשובה עילאה מעילא לתתא כנ"ל והבן זה ע"כ.

וכן בספר דרך חיים להנהיג מוהר"ם מלובאוויטש ז"ע בשער התשובה דף כ"ז הביא בין השאר (במאמר מוסגר) ז"ל ובכל יוהכ"פ יש הארה מעי' דלעיל ע"כ נאמר כי ביום הזה יכפר סתם בלא שם הויה. ובמ"ש לפני ה' תטהרו למעלה משם הויה כו' עכ"ל הוא ג"כ בחי' הארת פנים. והן הן דברי אב"י הנהיג מלאדי ז"ע בליקוטי תורה דברים דף ס"ד ע"כ פסקא ג' שהאריך לבאר בעומק ענין זה עיי"ש.

ובספרו תורת חיים דף רכ"ז הביא ז"ל: זה הטעם שבשעת קריעת ים סוף דוקא שבחי' העולם עצמו נעשה גילוי אל או ישיר משה ובני ישראל או דוקא וישיר להבא כמו שיהיה לעיל שא' שם נשמחה בו ממש שלפני ההעלם עצמו נעשה גילוי כו' וז"ל כו'. ויש ענין זה בכל שנה גם עכשיו בכל יוהכ"פ ויוהכ"פ שהוא מעין עוה"כ ממש שנקרא שבת שבתון כו' קדוש ה' מבורך שאין בו אכילה ושתייה כו' כידוע היינו בהמשכת י"ג מדה"ר שהוא ע"י משה שירד ביוהכ"פ כו' מפני ששורש משה הוא מה דשם הויה העצמיות ממש שלפני כל בחי' העולם נעשה גילוי וע"כ היה ביכולת משה דוקא להמשיך מבחי' העיני ושעשועים הפשוטים ועצמויות דא"ס עצמו לקרות ה' ה' שיומשך בחי' י"ג מדה"ר דרעוא דב"ר מן ההעלם להיות בחי' גילוי לסליחת העינות ע"כ.

ואף להלן בדף רמ"ב הרחוב בענין זה וסיים בלש"ק: וזהו שעי' י"ג מדה"ר דיוהכ"פ לישראל נמשך השפע החסד והרחמים גם לכל העולמות עד ע' שרים כו' ע"כ והם ענין התגלות החסדים שביום הכיפורים. ובספרו פוקח עורים בהקדמה הובא בשם נכדו הרה"ק מוהר"ש ז"ע מלובאוויטש ז"ל יום כיפור זמן תיקון כח התענוג ואחרי כל נדרי הוא עולם התענוג (דער טאג געמי' דארף האבן תענוג פון פאסטן).

עוד בקונטרס ההתפעלות שלו (שנדפס עם ביאורי הרה"צ ר"ה מפאריטש זצ"ל) בדף ג' הביא ז"ל ועיד יוכן מבי"ת שאנו רואים בחוש שגם איש המושקע בכל תאוות רעות ובעבירות חמורים כו' מ"מ יתעורר ריהו כו' ובפרט בעשרת ימי תשובה. וביותר ביוהכ"פ כידוע שגם היותר קלים וגם האפיקורסים שעוברים על התורה מתעוררים ביוהכ"פ עד שביכים ממש וידוע שאין זה מצד הבחירה מ"ל כי הרי כל השנה הולך אחר שרירות לבו רק רע כל היום כו' רק ביוהכ"פ מפני שה' נגלה על כל בחי' ניצוץ האלקי למבקשו כמ"ש הרשו ה' בהמצאו כו'.

וממילא נמשך הניצוץ ומתעורר בכביה מעצמו בכחי' טבעי ועצמי שזה רק מצד בחי' עצמיות וטבעיות דנפש האלקית רק שהיו בתחילה בהסתר עיונותיהם ובתשובה מתגלים ע"כ.

ואחר שנבאר לפנינו קמעה ענין היראה דר"ה כמאמר הרע"א מהימנא הנו' וישטום עשיו כו' שבא עם כתות המקטריגים ד' מאות איש כו' שבעה שקב"ה יתיב בכסא דין וע"י קול השופר היראה והתשובה או וכן בהמשך י' ימי התשובה וביוהכ"פ שאנו מתגלה ע"י חסד קל כל היום כפי שנתבאר בספ"ק שהבאנו שהוא בחי' הארת פנים והתעלות המדרגות התחתונות שבנפש האדם שלא מכח הבחירה אלא מצד אתערותא דלעילא בהתגלות אור ה' על כל ניצוץ אלקי הטמון וחכו' בנשמות ישראל והארה זו היא במקורה למעלה משם הויה הידוע בבחי' החסד והיא בחי' גילוי גמור של כל הנעלמים המעורר עליהם ההשפעה דמדת החסד והרחמים בכל העולמות ואז אין משתייכים לשום ענין דאכילה ושתייה כו' כפי שנתבאר בהתענוג הוא מצד עצם התענית (וכפי שהעירוני שהם הם דברי רבינו הזקן עצמו בלש"ק פעם. יום כיפור וזער דארף עסן) ובעיקר בעת תפילת נעילה כמאמר הרע"א מהימנא דאז וישב עשיו לדבריו ביום ההוא אימתי בשעת תפילת נעילה עת סתימת פיות המקטריגים לגמרי והשלמת בחי' עולם הכא עולם התענוג בבחי' אהבה עד כדי ביטולה בפנימיות הלב להכביל כליל ליוצרו כדברי רבינו בתחילת דבריו שיובנו עתה שע"י היראה מניעים לאהבה וזוהי היראה עילאה בחי' ביטול האהבה וההרגשה העצמית כנו' והם הם התנוצצות החסדים ביוהכ"פ ובפרט בעת נעילה כמאמרו. ואח"כ אמר (שלמות זאת) והעיקר תלוי בנו. שנראה לעשות תשובה באמת בגדול פחד ויראה ושלא ילך ח"ו לאיבוד שום שנה ולא שום חודש ולא שום שבוע ולא שום יום ולא שום שעה ורגע לדבק עצמו להבורא ב"ה וממילא ילך ממדרגה למדרגה עד שיבא ליראה עילאה וזהו לאלקים עליון (פי' יראה עילאית) ובשעור לו השי"ת שבא באמת ליראה עילאה אוי בא לאהבה. וזהו לאלקים עליון זה ר"ה כידוע גודל הפחד של ר"ה צריך לשבור לבו ולירא מאד מהקב"ה ולעשות תשובה באמת ולקבל עליו שלא להיות ככלב שב אל קיאו וזוהי יבא ליראה עילאה. זה אקרא לאלקים עליון לאל גומר עלי ביוהכ"פ חסד אל כל היום נשפע עליו חסדו של הקב"ה ביוהכ"פ.

ועפ"י הנ"ל יומתק לנו קושית הרה"ק הרש"ב מלובאוויטש במאמרו בהמשך תרנ"ט. מוצאי ר"ה, וזל"ה, יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונח"י לפנינו, הנה יחינו מיומיים קאי על ב' ימים דר"ה, דר"ה לעולם ב' ימים, ביום השלישי יקימנו הוא יוהכ"פ, ובתדב"א איתא יחינו מיומיים הוא עוה"ז ביום השלישי יקימנו הוא עוה"ב, וזה שעוה"ז נק' יומיים היינו מפני שגם ג"ע הוא בכלל עוה"ז, דעיקר עוה"ב הנו' במשנה ובגמ' הוא עולם התחי' וכמו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב דקאי על עולם התחי' וג"ע הוא בכלל עוה"ז, וזהו"ע יומיים היינו זה העולם וג"ע או עוה"ז וימהמ"ש, וביום השלישי יקימנו הוא עולם הכא שהוא עולם התחי' ולהבין שייכות ב' הפירושים הנ"ל זה לזה וכו', עכ"ל.

ולפי דרכנו מה מאד יומתקו המשוברים אחד למשנהו כי ר"ה הוא ענין תשובה מלמטה למעלה ולכך שיך עולם הזה יגיע כי לפי העבודה כך הוא הקיבול שכר בגיעו משאים בחי' ייחוס שהוא הארה מלמעלה כנ"ל שהוא בחי' עולם כמיש במהרה משתייכים כי הפירושים זה אל זה.

ענין גמר התעוררות החסדים ע"י סוכה לילג ואתרוג

והמשך דברי רבינו הם כזה"ל: כפי שדיברנו כבר אשר ביוה"כ התחלת התעוררות החסדים ונמרים בסוכות ע"י סוכה לילג ואתרוג ע"כ.

והן הן המשך דברי הוה"ק בריעא מהימנא פ' אמור שהבאנו לעיל שהמקטרינים שבים לדרבם ומתפרשים מעמא קדישא אימתי בשעת נעילה בה בעי קוב"ה למחדי בבני מה בתיב ויעקב נסע סוכותה ויכן לו בית וגי ע"כ קרא שם המקום סוכות. ביון דיתבו בסוכות הא אשתובו מן מקטרגא יקוב"ה היא חדי בבני זכאה חלקהון כהאי עלמא ובעלמא דאתי עכ"ל.

וכך הם דברי הרה"ק מוהר"ן זי"ע מטישנאבול בספרה"ק מאור עינים שהובא לעיל ח"ל וז"ל וז"ל תיקון ר"ה ויוה"כ יש החלק של כל אחד מישראל אל התורה ויש לו אז עליה אל התורה שע"כ אחר יוב"ה חג הסוכות שהיא צילא דמהימנותא ההופה ומגין על ישראל ע"י תיקון שהיה להם ביוה"כ ע"כ. וכן הגהה מלאדי זי"ע בדבריו שהבאנו לעיל מס' ליקוטי תורה ושלם כחי' סוכה שאין מתמלאים כל הפנמים בה והרחוק נעשה קרוב ע"י כחי' תשובה. סיים כלשון וגם מזה נמשך כחי' סוכות שנק' סוכת שלומיד. ולכן מקריבין בסוכות ע' פרים שהוא ע"ד כחי' ורב שלום וכו' ע"כ.

ובתחילת דברי רבינו בתורה לחג הסוכות דף קל"ה הובא ח"ל: איתא במדרש מתחלת ברייתו של עולם עשה הקב"ה סוכה והיה מתפלל בה יהי רצון שיעשו בני רצוני בה עכשיו הוא מתפלל יהי' שיעשו בני תשובה ואקרב בני ביתי ע"כ.

פתח ואמר מתחלת ברייתו של עולם. פ"י כי סוכה היא למעלה מהעולם. אי"א אדומ"ר וצוק"ל אמר באברתו יסד לך. מיוה"כ עושה הקב"ה סוכה. והו' כוונת המדרש. מתחלת ברייתו של עולם. כי תשובה היא למעלה מהעולם וגם היא מהדברים שקדמו לעולם. ומתשובה של יוה"כ של ישראל שיוה"כ היא למעלה מהעולם עשה הקב"ה סוכה לישראל וסבך עליהם והו' מתחלת בריאתו. ומתחלה היתה התפלה יהי רצון כך ועכשיו יהי' כך והמ"י עכ"ל.

הנה דברי רבינו הרא"ש מסטאלין זי"ע מיוה"כ עושה הקב"ה סוכה הם ע"ד דאיתא בזה"ק פ' אמור דף ק"ג ח"ל: וכתוב וכמא

ענין הקטורת שביוה"כ מה להלן שבעה אב כאן (ענין הסוכה) נמי שבעה בי ע"כ.

ירמיהו מיהרה"ק ז"ל בשער הבריית (דף ק"ד דרוש ד') כתב ירה"ק יהיא כי יהוה מיד מיש ח"ל כי הסוכה היא כנגד עניני הכבוד אשר במדרש כי הנה בה ענין יהוה חסד כמ"ש הכתוב כי ענין ה' עולמים יומם ואין יומם אלא חסד כמ"ש הכתוב יומם יצוה ה' חסדו ויבן הו' ענין הכבוד כנגד אהרן הכהן איש החסד יומם ו ענינים כנגד מקומם של החסדים בו ספירות התחתונות דיוק מחסד ע"ד מלכות שבה וכנגדם הו' יומי הסוכה ע"כ.

והרה"ק מיהרה"ש מליבאוויטש זי"ע ביאר במאמר יונת-תרים דף נ"ו את ענין עבודת ענין הקטורת שביוה"כ ח"ל: ומבחי' ענין הקטורת זו נעשה מקומם סוכה ובה לענין כבוד. וכמ"ש פרש ענין למסד. ופרש ענין סוכה שלומיד. והו' אני להודי ועל-תשיקתי פי כשאני להודי ככה התקשרות בחד קטירא אתקטרגא כי אהיא כי אני ומתלה מלמעלה להיות עלי-תשיקתי פי עלי הוא ככה מקום והיינו מקומם דסוכה שנמשך מענין הקטורת הוא כחי' התשובה דיוה"כ. ובמאמר יסבך תרתי דף קל"ז כתב ח"ל וזענין דהנה סבך הסוכה נעשה מענין הקטורת דיוה"כ וכפי ש"ל אד העילה מן הארץ ע"ז נעשה ענינים להמסיר מר כמ"ש יאד יעלה כי כן הוא מענין הקטורת שמקטרים בדובל קודש הקדשים ע"ז נעשה ענינים הוא כדוגמת כחי' ענין הכבוד שהוא הסוכות אשר הישבתו את בני ישראל בצאתם מצרים וסוכה דעכשיו הוא למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הישבתו בני עמלק.

ע"ז נתבאר דף רבינו הרא"ש מסטאלין זי"ע באברתו יסד לך מיוה"כ עושה הקב"ה סוכה ומה שביאר רבינו את דברי המדרש מתחלת ברייתו של עולם עשה הקב"ה סוכה כו' כי הוא ע"י התשובה שקדמו לעולם והיא למעלה ממנו ומתשובה של יוה"כ של ישראל עשה הקב"ה סוכה כי הם גם ע"ד שכתב כמ"י רמזי תורה מהרב המעלה הקדוש ממעורו"ש זי"ע דף מ"ב על מאה"כ בסוכות תשבו שבעת ימים ודקדק שם כי לפי הפשט היה צריך לכתוב בהיפוך שבעת ימים תשבו בסוכות. אך כך פ"י אתם בני אדם תראו שבסוכות תשבו אתם במעשיכם כי הו' ימים עליינים היינו הו' אישפיון עילאין ע"כ. והן הן הדברים כי האדם לפי מעשיו כך הוא יושב בסוכה סוכתו הנעשית מהתשובה לפי בהינתנו דברי רבינו על ענין תשובה כ"י כנ"ל יתבאר ביתר ביאר ע"פ דברי הגהה"ק בעל הצמח צדק זי"ע בדרישים לר"ה חלק ב' דף פ"ב וז"ל כחי' בעת כחילא יתור. לכן ארז"ל שאין צ"ע יכולים לעמוד במקומן. כי דיוק מצד החסד תגדל הצעקה וזה תכלית וירדת הנשמה בגופי ליתבא צדיקא. כתיובא כי בעוד שהי' בגוף הי' יכולים הצדיקים שהי' נהנים מו"י השכינה שזהו מעשה הצדקה שיעבירם בשכל כמ"ש דע את אלוקי אביך וכי' ואח"כ בירדתם למטה בגוף נפש ה' נעשה כחי' בעית לשוב למעלה כי יש מסתיר ימעלים ומחמת זה תגדל הצעקה והוא כחי' פנימיות הלב ובמאד"ל הודיע העיקר תשובה הוא בלב פ"י כי תשובה דוקא היא ההתגלות פנימיות הלב שהוא למעלה מבחי' צדיקים גמורים שהם בבחי' מ"ה כנ"ל. וההתעוררות הוא ע"ז

ענין השלמת היחוד בשמע"צ

וז"ל רבינו בהמשך דבריו (דף קל"ג) הנו' ובשמע"צ נשלם היחוד בשלימות. והם כפי המשך דברי המאור עינים (שם בפ' אמור) ונקרא יום אחרון של חג שמחת תורה שהוא שמחה לתורה עילאה ששבו ועלו אצלם ונתקרבו כל חלקי נשמות ישראל כ"א שב ע"י תיקון הזמן של המועדים לתורה שמשם שורש נשמתו וע"כ הפנהג שכל ישראל עולים לתורה ביום ש"ת שבאמת או עולים לתורה ברוחניות ג"כ שמקרבן שורש נשמתו וחלק אלהי שבהן להתורה שמשם שורש נשמתן כמבואר. כנודע שיש ס' ריבוא אותיות לתורה כמספר שרשי נשמות ישראל ולכך קורין בפ' וואת הברכה שאחר תיקון שנעשה בזמנים הללו נשפע ברכה מלמעלה לכ"א ישראל על ע"י שנתאחדו בתורה ובבורא ב"ה כל שרשי חלקי נשמות ישראל עכ"ל.

ובמאמרי הרה"ק הרש"ב זי"ע תרנ"ט דף י"ג הובא וזלח"ק. ביום השמיני עצרת תהיה לכם הנה עצרת הוא לשון קליטה שנעצר ונקלט בנשמות ישראל כל האורות והגילויים שנמשכים ברה"ק ויוהכ"פ הם מאירים בחג הסוכות בכח' מקיף ובשמע"צ נמשך בכח' פנימיות. והנה עצרת תהי' לכם שיומשך לכם בפנימיות בנשמות ישראל כו' וביאור שם באריכות וכן כמ"א את ענין ההשלמה והגמר שבשמע"צ. ומדבריהם עולה שע"י העבודה ותיקון הזמן של המועדים נתקרבו כל חלקי נשמות ישראל לשרשם שהיא התורה שכללות ישראל נכללין בה ע"י ס' ריבוא אותיותיה והוא ענין ההשלמה והגמר ביחוד נשמותיהם למקורם ע"י התעלותם בשמחת התורה שמחה של מצוה כדאיתא בספח"ק תולדות "עקב יוסף פ" משפטים וזלח"ק. דאגה ועצבות הוא שורש כל הקליפות שנקרא מחלה כו' וכן בעבודת ד' אין זה עבודה כשאני בשמחה כמו ששמעתי ממורי זלח"ה (הוא רבינו הבעש"ט הק' זי"ע) בשם הרמב"ן ששאלו אחד איזה עבודת ד'. והשיבו כל שיש בו תענוג ושמחה בצירוף המורא כו' עכ"ל.

ובספר רב ייבי מהרה"ק מאוסטרא זי"ע קאפיטל ט' הובא זלח"ה. אם האדם משבח להש"ת בשמחה או מעורר למעלה חדות ושמחה. ונתגלה ימין של הקב"ה ומשפיע שפע בכל העולמות ונתגדל ונתרומם שמו יתברך על כל העולמות וכו' עכ"ל. והוא ענין שלימות היחוד ע"י התדבקות בבורא ית' באהבה ושמחה. וכוה יומתק פ"א אדמו"ר מוהר"מ זי"ע על מארז"ל במדרש (שקאי על שמיני עצרת) קשה עלי פרידתכם. וכן מארז"ל עשו לי סעודה "קטנה" פי' שיפלות כי לאחר שהגיעו לרום המעלה והמדריגה שהיא למעלה מהעולם ע"י עבודתם בכל המועדים והזמנים הק' כמבואר אוי עתה בעת פרידתם מענין העבודה הנו' אומר להם הקב"ה באם חפצים אתם להשאר במחיצתו בסוכתו של הקב"ה בנו' אוי עשו לי סעודה קטנה, זו ענין השיפלות וכשתשאר

נופא בהתבוננות עוצם ריהוקה מאור פני ה' כל היום אשר כל מה דעבד לנרמ' עבד. כאן שם על לבו אמיתות אחדותו ויחודו לעבדו באמת וכלבב תמים כל יו' יש בו' ובנודע כי כל תענוגי עוה"ז הם מבחי' פסולת מה שנפל בשח"כ (בשכירות הכלים) ואי' לואת יצעק לבו במאד מה לו ולצרה הוואת להיות כל ימיו מרוחק מאור פני ה' בתכלית ההרחק כו' עכ"ל.

הרי לנו ביאורו שענין הבעי'ת האמיתית קאי על הצדיק גמור השואף וורה תדיר לחזור ולהינות מזיו המאור באור יקרות התגלות האמיתית דוקא בעוה"ז ע"י שכירת נופ' ורצונותיו רצון נפש הבהמית אשר מעכב מסכנ' את אור העליון בעולם הנוכחי ע"י חומריות.

והם ג"כ ע"ד שכתב הנה"ק מוהר"ב זי"ע מליובאוויטש בש' דרך חיים שער התשובה (דף ריה) זלח"ה. וכמו שאמרו משה לא זכה לתשובה רק קודם מותו ומלכא משיחא אתא לאתבא צדיקיא דוקא בתיובא כי צדיקיא המה מבחי' או"י (אור ישר) דאור תורה שבאה לברר עוה"ז כו' וז"ש ויהינו מיוסבים באור תורה דע"ת ויקימו בתחיית המתים ינחה לפנינו בעוה"ז כו' ע"י תשובה דוקא שקדמה לעולם ע"כ וביאר שם באריכות את כל הענין התשובה במעלתה וקדמותה לעולם ע"י.

ועתה יובנו דברי רבינו ז"ל באמרו כי התשובה היא למעלה מהעולם ושייכות אף בצדיקים גמורים כפי בחי' ע"ד שנבאר. וסוכה היא למעלה מהעולם כפי שנתבאר שהוא ע"י עין הקטורת. התשובה. האהבה. והתגלות החסדים בהארת פנים שבוה"כ כמכו' וכדברי מוהר"ז הנו' שהוא בכח' לילה ביום יאיר סוד העולם הבא. אשר מהבחי' הזו בתשובה עושה הקב"ה סוכה שהוא כמהותה ג"כ למעלה מעולם כפי שאמר באברתי יסך לך לביכול תחת כנפי הקב"ה צילא דמהימנותא. והשמחה של מצוה בד' מינים כו' אשר ניתוסף בימים אלו כפי דאיתא בגמ' (סוכה ג"ג) כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו כו' לא מעטנו מעט שינה כו'. שרוממתם למעלה מצורכי העולם הזה. והוא פי' המדרש ע"פ דברי רבינו מתהלת ברייתו של עולם כו' כי ביקש הקב"ה לבריא את העולם בכח' דין למעלה מהעולם ולסוכך את ישראל תחת כנפיו אף בעוה"ז וכדאיתא ישראל עלו במחשבה תחילה קודם בריאת העולם והיה מתפלל יהי' שיעשו בני רצוני ויתקיימו אצלו במחיצתו ע"פ הדין. ואח"כ ראה שאין העולם מתקיים שיתא' עמו מידת הרחמים היא מידת התשובה שע"י יתעלו להגיע לבחי' תחילת ברייתו של עולם היא צילא דמהימנותא כמכו' וכדברי הצי' שהתשובה האמיתית היא אצל הצדיק גמור ששואף לחזור למקור חוצבו בכח' צעק לב אל ה' בפנימיות הלב והוא מיום המדרש ועכשיו הוא מתפלל יהי' שיעשו בני תשובה ואקרב את בני ביתי (בני צילי) שע"י נגז' להינתנה האמיתית שהיא למעלה מהעולם בחי' עוה"ז כמבואר.

במדריגה זו אני ה' אשכנ את דבא ושפל רוח למיב להם כל הימים.

השראת היראה בר"ה ע"י כנישותא

בשילוח דברי רבינו הנז' הובא חז"ל וכמו שדוכרנו וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה. היינו בריה ונתנים באהבה רשות זה לזה זה סיבה וזוהי עשרת עשרת עשרת.

ובאמת צריך להבין למה השמים רבינו את ענין יום הכיפורים בכאן. ואולי יתבאר הענין ע"פ האיסרה הידועה בשם רבוה"ק נ"ע שבר"ה צריך היחיד לבוא אל הרבים להתפלל בצוותא עמהם ובהתפללות עם הצדיקים. משא"כ ביה"ב שענינו הוא אפי' אצל היחיד לבדו כיער. והוא ע"ד המיבא בספרה"ק תשובות הן להרה"ק ר' גדליה מלינין ז"ע (מתלמידו רבינו הבעש"ט הק"ו ז"ע) דף ק"ט וז"ל: והיא מרת נפש ותתפלל על ה' אמרו על ה' נראה ההנה ענין ריבון של ישראל נוגע הדבר לה' בענין השראת שכינתו בתחתונים ע"ד אומרים ז"ל במס' ביק דף פ"ג שאין השכינה שורה על ישראל פחות מבי' אלפים ושני רכבות חסד אחד והיתה אשה מעוברת כינהם ונכח בה כלב והפילה נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל ח"ו והגם שיש הדרגות השראת השכינה אפי' בפחות. במאה ועשרה ואפי' ביחיד עכ"ל תנח"ל מדרגה גדולה בריבון זה היה ענין תפלת חנה לה' דייקא שתוכן כוונתה היתה לה' להעדר השראת שכינתו ולא לתועלת עצמה ע"ד בעינא חומרא לידה וזה ענין הנאמר בשמן (איוב א') להתיצב על ה' שמה שמעורר משפט נגד ישראל המשפט לאלהים הוא כמזכר זה הוא ענין הדורמסמא הנזכר כידוע שבר"ה הוא הסתלקות הדעת ואינם מבינים שהמשפט נוגע לאלקים וע"ז מעוררין משפט על ישראל וע"ז קול שופר מהתעוררות הרחמים נודע להם הענין ונתם פי המקטרגים והקב"ה עושה זה להכעית את ישראל בבדי שישוכו לפניו עכ"ל.

והם הם דברי רבינו עצמו להלן (דף קל"ז בסופו) וז"ל בצום גדלי' בערב שנת תרכ"ז אמר המעס למה מתאספין בריה. דכתיב ויהי בישורון מלך (ענין ר"ה) בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל ועוד כי הוא אימה גדולה יש ממה לפחד ע"כ. ועתה יתקרבו הדברים אל עין השכל כי ר"ה שענינו יראה אימה גדולה אימת מלך עליון וכדברי רבינו שיש ממה לפחד וע"י אחדות ישראל בהתאספם יחד מקבלים עליהם עול מ"ש זה מזה וממשיכים ענין השראת השכינה בריבון והתעוררות הרחמים כמבואר. משא"כ ביה"ב שהוא ענין הארת פנים בחי' מעין עוה"ב כנז' אוי מתנוצצים החסידים בהשפעה גדולה הנמשכת על כל ישראל עכ"ל ואפי' בהיותו יחידי ביער כנז' אולם אח"כ צריכים

ישראל עצמם להמשיך זאת המדרגה באתערותא דלתתא ע"י מצוית מעשיות במאמר רבינו ניתנים באהבה רשות זה לזה. זה סיבה לז"ל ישמיני עצרת שהוא השלמת קנין ההתעלות ע"י שמחה של מצוה. וימים רבינו בלשון קדשו עכ"פ אהובי אחיר. עיקר תכלית של ר"ה היא לעשות תשובה ובפי שדברנו. שפרו מעשיכם. היינו לשפר העשיית שעשה ח"ו שלא בהונן. וע"י תשובה אוי ודעות נעשי בזכות. והו שפרו מעשיכם. פי' שאפי' המעשים שאינם רציים משתפרים בהתחבם לזכות. ובפי האמת בספרה"ק הנז' מהנה אפרים מהרה"ק רמח"א ז"ע מסתלקים נכח מרנא המעשים הקדושים נ"ע וז"ל. כתבו ספרי מיסר ארי שאנ מי לא ירא אריות רות אלול. ר"ה. וזה"ל. הו"ר. והנה עיקר הימים הקדושים האלו הוא ר"ה שהוא יום הדין הגדול והנורא. והימים הבאים אחריו הם נמר של ר"ה. כי בריה מתחיל המתקת הדינים ע"י שיפור בודיע שהפ"ר דינים נמתקים ע"י ש"י מספר דבש (בלשון הרב פרו עין חיים ז"ל בשער השופר פ"א. והוא סוד ש"י משיפר שהוא נסמך דבש) וזה"ל הוא נמר המתקת כי כיפור מספרו ג"כ ש"י מספר דבש והו"ר הוא הנמר בשלימות בודיע. ויש מה ע"י מהארי היינו ארי הגל שהוא ע"י יקשה יומין דדו"ק. ומה מתק מספר שיש המתק לכל הדינים ע"י הדבש בחי' ש"י משיפר ויזכר שבו נמתקין כל הדינים בשרשם ונעשין כולו חסד ואמת ויוסר העין ע"כ.

יובה מתיישבים הימים דברי רבינו להלן דף קל"ז וז"ל בשבת שובה אמר שובה ישראל עד י"א אליקר עד חלק אלוך שלך. כי כל איש ישראל יש לו חלק אלוך מסעל. רק בשאנו טוב אזי אינו אצלו. ע"כ אמר הכתוב שובה ישראל עד שתבא לחלקך חלק אלוך מסעל. (היינו בריה) ארפא משיבתם. אני בעצמי (היינו ביה"ב כפי שנתבאר ענין הארת פנים) אעפ"כ אוהבם נדבה. אהבנו להם כאילו מעצמם לשוב. (כנז' התנוצצות החסידים) יאחז אהבה בסל לישראל. (היינו בתג המיכות ישמע"ע כנז').

ובפי שנתבאר ש"י תשובה אמיתית הודונו נעשו לו בזכות ומניע לבחי' וזהו שהוא למעלה מהעולם. ועוד שפרו מעשיכם. ע"י פשוט לשפר המעשים שלכם שלא תעשו ח"ו באיזה פניה ומחשבה. רק לברר כל דבר ושיהיה רק טוב. והוא ע"ד שהבאנו לעיל בבחי' תשובה שבצדיקים נמורים בעוה"ז שלכם שואף וורה כצעה אל ה' לבטל מהם את הענינים החומריים כליל וכל דבר אפי' פניה דק מן הדקה כפי רוב השגתם ולהו"ר בתכלית למקור הוצבם ושורשם כחול"י יתיר אלו ית"ש. והעיקר שיבא מן היראה לידו אהבה. ולעשות כל דבר מצוה בשמחה ולא בעצבות ח"ו. ובפי שאמרנו ע"פ הרומא לשבורי לב ומחבש לעצבותם היינו מי שיש לו לב נשבר לפני הקב"ה באמת עוזר לו הקב"ה. היינו שהוא מחבש להעצבות שלו שיהיה לבו רק שם וטוב לב בעבודת הכורא יתברך שמו ע"כ.

ביאור באימרת קדשו של כבוד קדושת מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זי"ע

בשפר רום מעלתו וקדושתו של זקינו רבה"ק הרבי ר' דוד בידרמאן זי"ע

ובחלק א' בתורה ב' (פ' אמור אל הכהנים דף א') ביאר דעיקר כלי זיינו של משיח הוא התפילה וזה מקבלים ע"י התעלות במדרגות הקדושה בכה"י יוסף עי"ש.

וב"ק אדמו"ר מוהרמ"מ ז"ל אמר פעם על מאה"כ ולא תעלה במעלות על מזבחי וגו' (שמות כ') אם לא תעלה כו' ותהיה בבחי' ענוה. אשר לא תגלה כו' ותהיה בבחי' נטור כו' אזי אתה בא ל"אלה המשפטים" לכל התורה כולה ע"כ.

מכל זה נראה בעליל כי מי שזכה להכניע כליל את מידת הנאות שבו, אזי מניע אח"כ לבחי' הקדושה מדרגת יוסף הצדיק ובהתעלותו זו יתבונן ליה ברתא דמלכא דא צלותא. כוח התפילה.

והנה הנח"ק מקארנא זי"ע בספרו נתיב מצוותיך (נתיב אמונה שכי' ה' אות ד') כתב וז"ל: וענין ביאה לפני המלך הוא השגת מדרגת אין ממש בטל ומבוטל. ולזה יש הרבה מדרגות ומדרגה שהי' למרן (הוא רבינו הבעש"ט הקדוש זי"ע) בעוה"ז ומכ"ש לרשב"י ולתנאים ולמרן האר"י לא יושג לאחר. ומי ששיג מדרגה זאת לאמיתה אין ממש בטל ומבוטל כחד קטירא איתקשרנא ביה בקוב"ה נותן לו בת המלך מדרגות רוח הקודש ממש אמת עכל"ק.

והם ע"ד שכתב הנח"ק מוהרד"כ מלויכאוויטש זי"ע בספר שערי תשובה (דף ע"ג ג' מאה"כ על דוד המלך ע"ה) יפה עינים וטוב ראי. פ"י יפה עינים לפי שהוא בבחי' השפלות בעיניו דלית ליה מגרמ"י כלום. והיה תמיד בבחינת ביטול הנס שהיה מלך זי"ע נקרא טוב ראי פ"י רא"י דחכמה בבחי' ביטול במציאות עכל"ק.

ובספרו תורת חיים (ח"כ דף י"ג) כתב וז"ל היה בו (בדוד המלך ע"ה) רוח הקודש בתמידות. ולא היה ראוי לאותו מעשה דבת שבע רק מלמעלה הסיתו עליו היצחק להביאו לחטא זה עכל"ק.

והנח"ק בעל צמח צדק זי"ע בספר הענינים (דף ר"ז ד"ה להבין ענין כו') הביא וז"ל. הנה אנו אומרים דוד מלך ישראל חי וקיים והענין כי דוד המלך היה בבחי' מרכבה כו' ועד"מ המרכבה שהוא בבחי' ביטול לגבי הרוכב כו'. כך דוד היה בבחי' ביטול תמיד למלכות שמים כעבד הבטל לפני המלך וכמ"ש לא ראו עיני ולא גבה לבי וגו' שויתי ודוממתי. דהיינו שנענ כ"כ הביטול כלבבו עד שנס בגשמות לא היה יכול להרים עיניו

(כר"ה דשנת תשל"ז טרם נגש אדמו"ר ז"ל לתקיעת שופר נענה בלהט קודש לש"כ הרה"ה ר' שלמה מנחם זינגשטאק שליט"א הבע"ט המספיק בלש"ק) דער זיידע האט נישט געזאגט קיין תורה. דער זיידע האט נאר נישט איבער געלאזט. דער זיידע האט געמאכט דעם ניסח התפילה (המפורסם ביחודותו לימים הנוראים) דאס האט ער איבער געלאזט איז דער זיידע עכל"ק.

ובשולחנו הסהור במוציא וזהב"פ האיתה שנה הור ואמר בלש"ק: דער נוסח פון דעם זיידן איז געווען א אייגענער נוסח ער האט גענומען אביסל פון קארטין אין לעלוב. דאס איז פון די מרכבה. גדולה תשובה שמעית עד כסא הכבוד. ימים בלש"ק צורתו של דוד חקוקה בכסא הכבוד ע"כ.

הנה אף כי דברי קדשו נאמרו לפי רוחב בינתו ועומק השגתו בטוהר ורום עינים אלו. אולם מכיון שקיים בזה אל תמנע טוב וגו' ותינה זאת ברכים הרהבתי לביא ילבאר קצת את ד"ק ע"ס לקרבם אל עין השכל.

איתא בתיקוני זוהר תיקון י"ג דף כ"ט וז"ל: מאן דקטיל הווא חיוויא דאיהו מקננא בטורין רברבין יהבין ליה ברתא למלכא דאיהו צלותא כו' ע"כ. ובכתבי הרה"צ ר' משה מידנר ז"ל אית"ס: הביא בשם הרה"ק הרבי ר' מענדל מויטעפסק זי"ע בעל פרי הארץ וז"ל: כתוב בזוה"ק מאן דקטיל חיוויא יהבין לה ברתיה דמלכא דא צלותא. חיוויא הוא גיאות. וסיום הרה"ק הרר"ס ז"ל אנה הוינא קטיל חיוויא (בידוע ברוב ענותנות) ויהבי לי צלותא עכל"ק.

ובגמ' איתא (סוטה ד') כל אדם שיש בו נסות הרוח כו'. ר' חסא בר חנינא אמר באילוי בא על העריות. כתיב הבא תיעבת ה' כל גבה לב וכתיב התם כי את כל התיעבות האל כו'.

ובספר הק' תולדות יעקב יוסף פ' יושב הביא וז"ל: על ידי שיפלות שמשפיל דעתו כאזכר על ידי זה אפשר שיהי' אנוחה אחת בבחינת אנוחה איזוב מה שאין בן אם מתגדלים ומתנשאים כארז או א"א להיות אנוחה אחת כי זה גבוה מזה כו'. מי שהיא בבחי' אנוחה איזוב הנ"ל היא בבחי' יוסף הצדיק בבחי' יוסף כו' עכל"ק.

ובספר ליקוטי מוהר"ן הרה"ק מברסלב זי"ע בתנינא (תורה תקעו אמונה דף קל"ב ע"ב) איתא וז"ל: עי"י הנאות של אלו המנהיגי הדור עי"י הם מנבירים תאות ג' בעולם בבחי' יאשת איש נפש יקרה תצוד (משלי י') שעי' נאה מתגבר תאות ג' שהיא בחינת הוהם דסטיא עכל"ק.

ולזהיות בבחי' יש ודבר בנבחות הלב אלא היה כמו בחי' הוסיף
ממש שאין לו תנועה עכ"ה"ק.

(והוא כפי מאמרו של זקינו הגה"ק בעל התניא ז"ע בספר
המאמרים שלו דף ר"א ועיין עוד בספר דרך מצוותיך להצ"צ
מצות מינוי מלך דף ק"ח)

מדברי הצדיקים למדנו דע"י הכנעה נמירה עד כדי ביטול
ממש מניעים אף למדרגת רוחק בתמידות במאמרו על דוד
המלך ע"ה והוא בחי' בת מלך ברתא דמלכא בגיל.

על עוצם קדושתו שר רבה"ק הרבי ר' דוד ז"ע מסופר שכעת
נסעו בילדותו יחד עם אביו זקינו הק' הרבי ר' משה'ל מלעילוב
ז"ע להתקע בארצה"ק נכנסו בדרכם להיפרד עם הרבה"ק מרזון
ז"ע. והרבה"ק בראותו את הרבי ר' דוד'ל שהיה אז בן שש
הושיבו על ברכיו והשתעשע עמו באהבים. מסל' לו את פיאיתו
והסתכל בעיניו והפטיר בהתפעלות. עינים כה שהורות... עינים
כה מאירות... ולאנשי שלומי שעמדו כמשתוממים נוכח
התנהגותו הנדירה הסביר הרבה"ק הריוזינער באופן הנוכחי תינק
זה עלם המודות זה לא יחטא לעולם.

(מפי זקני אנ"ש ונדפס בספר תפארת בית דוד)

ורבה"ק מוהרמ"ט ז"ע סיפר בשם הרבה"צ ר' אברהם אשר
ז"ל מטבריא שרבי'ק אדמו"ר הזקן ז"ע בעל ה"בית אהרן" היה
נוהג לחלק בכל לילה פרוסת לחם מסעודתו (קארן כרייט)
להאברכים אנשי שלומי לשמירת... וכשביקש רבה"ק הרבי ר'
דוד'ל ז"ע אף הוא מנת חלקו מירב רבו הק' לתת לו בהפטריו
אליו בלש"ק "דו דארפסט נישט".

ובעת ההילולא קדישא בחי' אלול תשל"ז סיפר רבינו ז"ל
שכאשר הגיע זקינו הק' הרבי ר' דוד'ל לקארלין (בשנת תרל"א)
והוא אז בן כ"ז. סר לנוח מעט מעיפותו ועבר בנו של רבינו הזקן
הוא כ"ק רבה"ק מוהר"א ז"ע. והענין מכמו עליו בעת נמו שנת
ישרים. עמד והתבונן בו היטיב ואח"כ מיהר אל אביו אדמו"ר
הזקן ואמר אליו בלש"ק: טאטאלע קום וועסטו זען ווי דער ארזן
ישראל יונגערמאן שלאפט. ונכנס אדמו"ר הזקן אף הוא להתבונן
בזה ונענה אח"כ בלש"ק אוי שלאפט ער ווי א יוד. ואדמו"ר
(מוהרמ"ט) ז"ל סיים ער איז געווען דער רעכטער נוסח כה.

והמדרגה הב' הגו' ה"ה גדול השיפלות והביטול ידועה
ומפורסמת ביותר ע"פ מידותיו הקדושות של אדמו"ר הק' הרבי
ר' דוד'ל ז"ע. וסיפרו עדי ראיה שבעת היותו פעם בביה"ח בצפת
והיה קשה עליו ההליכה כרגליו נתרצה בלית ברירה להיות
נישא ע"ג כסא ושמעוהו מסלמל לעצמו בלש"ק: "שעפט די
גבילה".

ובספר ליקוטי דברי דוד הביא ז"ל: פעם סיפר הרבי
(האדמו"ר רבה"ק מרן ר' דוד צבי שלמה ז"ל) בעצמו. אמרתי
זכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי
אברהם אזכור. והרהרתי ודוד מדוע לא נזכר הרי המרכבה הוא
מהאבות ודוד רגל רביעי. ומיד הוחזר לי — והארזן אזכור —
זה דוד נמוך כאדמה וארזן ע"כ.

ואת בציאותי ציה שלא להרש על מצבתי שים תיאר וולת
שמו כ"י ונכדו רבה"ק מוהרמ"ט בדברי אידותי נענה פעם ואמר
בלש"ק: דער זיידע איז געווען אוי גרויס אין אוי קליין. (בעיני
עצמי בשיפלות ובתבטלות נמירה) ע"ה המוכא כס' נועם מגדים
להרה"ק ר' אליעזר מטרנינגר ז"ע פה מסעי ז"ל נקדים דברי
מהר"י בעש"ט הקדוש ז"ל. דכל מה שהאדם יותר בקדושה
תתרבה בו יותר מדת הענייה לזה גדול מה שנאמר במשה וכו'
היה במדרגה יותר גדיה וכו' עכ"ה"ק.

יהנה ידועים הם דברי רבה"ק מוהר"ש מקארלין ז"ע על
עצמו (המוכא כס' דברי אהרן) שנקל לו שיהיו בקי בשביל
הרקיעא כבשביחי הארצין אך באתר הליעל ירדו בו מען דארף
דאך די מינים איך דינען נאט ע"כ.

על יסוד ד"ק אלז נביא רבאר קצת את דברי רבה"ק
מוהרמ"ט ז"ע על זקינו הק' הרבי ר' דוד'ל ז"ל אחר שהדגשנו
את התעצמותו בב המהירות הנו כה הקדושה בדברי הרבה"ק
מרזון ז"ע עינים כה מאירות... מהירות... בביאורו של הגה"ק
מוהרמ"ט מליבאייטש ז"ע. ופה עינים כ"י ובחי' הענייה שעל
ידם הגיע למדרגת קבלת ברתא דמלכא במובאר. היינו בחי'
רוחק תמיד כידוע היטיב לזה מי שזכה לדרוך על מפתנו
וכסאמר נכדו אדמו"ר ז"ל דער זיידע איז געווען דער בעל שם פון
דור. אולם באתר הליעל ירדו בו במקום שישאר בעוה"ז שם
של בעל הרוח"ק כ"י בחר לעצמו את הענין השני שבברתא
דמלכא. "דא צלותא" היינו כוח התפילה.

ועי"ז יבנו ד"ק של רבינו ז"ל הגו' שלא השאיר בעוה"ז
כלום... הוא יסד ותכן את נוסח התפילה. זה אשר השאיר בעוה"ז
(פ"י ברתא דמלכא כוח התפילה). וכן מה שאמר שהנוסח של
זקינו איז געווען א אייגנער כ"י דאס איז געווען פון די מרכבה.
גדולה תשובה שמנעת עד כסא הכבוד. בבחי' ביטול הגו' שהי'
כסל בביטול נמיר במציאות ממש לאיר אים כ"ה. יאח מה שסיים
צורתו של דוד הקדוקה בכסא הכבוד ע"ה הגו' שלא היה ראוי
לאיתו מעשה כסאמר על עצמו ולבו חלל בקרבו. שביטול את
כוח היצחק יבנו כליל ינשאר דבוק ומעוצם עם בוראו.

ולסיים נציין את המוכא בספר מגיל דוד. שרבה"ק הרבי ר'
דוד מלעילוב ז"ע אמר על עצמו פעם בעת ישיבו משולחנו הסחור
כהאי ליטנא "אני דוד בן ישי" וכן הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז
ז"ע כשהזכיר את הגה"ק ר' דוד מלעילוב ז"ע באחת מאגרותיו
(שנדפסו) כתב המילה נ"י (נרי יאיר) שנים רבות לאחר
הסתלקותו וכשהעירוהו על כך השיבו "דוד מלך ישראל חי
וקיים" יתקיימי כי ברכיו הרבי ר' דוד צבי שלמה ז"ע מידות
זקינו הק' (דוד מלעילוב ז"ע) שהם מידותיו של דוד המלך ע"ה
בחי' הקדושה הביטול והענייה.

זכרתי יגן עליי ועל כל ישראל אמן.

גב. ואי"ה עוד חזון למועד לבאר את דברי רבה"ק הרש"ק.
הרא"ש מסטאלין. ואדמו"ר הזקן ז"ע על הכתוב ו"אני תפילה"
שזהו ענין כוח התפילה. ואופני עבודת קדשם בזה.

ב"ה

לאהבי אנ"ש הנאהבים והנעימים יושבי ארץ החיים עיה"ק צפת תו"ב ה' עליהם יחיו ויתברכו בכ"ט הם וכל אשר להם ואור ה' יחופף עליהם להאירם בקדושת הימים אמן.

אחד"ש אבוא בטורים אחדים לאהובי אנ"ש להיתכלל עמהם באהבה וחיבה בימים הק' שעיקרם מצוות מעשיות הם בעשיית סוכה וקִיחת ד' מינים המאוגדים כולם באגודה אחת, והגבוה מכולם המרמז ללב אחד לאבינו שבשמים, ולהיתנאות לפניו בהידור מצוה להדר ולפאר מעשינו שנוכה להסתופף בצילא דמהימנותא תחת כנפי השכינה, מצוה שיזכו לעי"ל רק אנחנו בני ישראל ובשמחת ימים הקדושים שנקראים שמחת בית השואבה כמו שאמר אי"ז הרה"ק זי"ע ז"ל למה נקרא בית השואבה ששואבין רוה"ק. "מיר טייטשן רוח הקודש רצון להיתקדש" ובכל אלו יהי"ר שנוכה ליום שמחת לבנו שמחת התורה שיאיר השי"ת עינינו בתורתו הק' ובמצוותיו חפץ מאד ומוזה נמשיך חיות ושפע קדושה על כל השנה, ועי"י התקשרותם באגודה אחת גם אני אזכה שממרום יושפע עלי חיות ושפע קדושה מאור תורה ומצוה על כל השנה, ובזכות צילא דמהימנותא יחופף עלינו ועל כל ישראל חסד עליון למלטינו מכל רעות בזאת השנה.

מנאי ידידס דו"ש ומברכס בחג שמח וששון ושמחה באהלי ישראל.

אברהם אלימלך בהה"צ זצ"ל זי"ע

מכתב קו' מרבה"ק מקארלין זי"ע על חג הסוכות

★ ★ ★ ★ ★

רבה"ק מוהרמ"מ זי"ע נענה פעם בש"ת ואמר בלש"ק: דער ערגסטער איד איז בעסער ווי דער בעסטער גוי. דער רבושי"ע גיט א קוק נאך סוכות וואס מען האט מקריב געווען ע' פרים כנגד ע' אומות העולם ווי די גוים קוקן אויס קעגן די אידן זאגט ער קשה עלי פרידתכם.

אברהם אלימלך
תעדרלאוו

כעת בעדק ירושלים תבני

[illegible]

ב"ה

**אקרא שלום וברכה לאהובי אשר בארצינו הקדושה לנו ובפרט עיר עוז לנו עי"ק ירושלים תו"ב
מקום עליית תפילות כל ישראל יתברכו הם וכל אשר להם בחיים טובים ארוכים וכו"ס.**

אחדשה"ט באהבה פתח דברי יאיר השי"ת את לבי ועיני ולבכם להרגיש העת אשר חיל ורעדה יאחו
למה"ש ולקבל עול מלכות שמים בימים הנוראים האלו ונותנים באהבה וכו' כדאיתא בספר הק'
מאמ"ז הרה"ק אדמו"ר ז"ל "שאמר ימים ידברון די טעג אליין רעדן ואין צריך להאריך בדברים
ומה גם שלא איש דברים אנכי מתמול. אך למען אהבתם וחיבתם התקועה עמוק בלבי אשתעשע
להשיח עמם מעט כדי להכלל עמהם יחד וכדאיתא בספר אוה"י הק' פ' תבוא "שבאמצעות ארץ
ישראל ישיגו קיום התורה ומצות ומע"ט זלה"ק. ע"כ כונתי להיות עמם יחד בימים הק' בתפילתינו
ובסדר תקיעתינו לערבב השטן וכדאיתא השטן הוא היצה"ר בתקיעות דמיושב לשבור היצה"ר כדי
שאח"כ בתפילות דמעומד יהי זך לבבינו להיתפלל בלב שלם ובדעה צלולה לאמר לפני השי" מלכיות
להמליך עלינו מלך מלכי המלכים וזכרונות שיעלה זכרוננו לטובה ובמה בשופר — מכניס בקצר מן
המצר קראתי אז ענני במרחב יעזור השי" וירחם על עמו וארצו ועל השכינה דבגלותא לחלצינו מכל
המצרים אשר עברו ראש צרה וצוקה מכל צד בכל מקומות שישראל שוכנים שם ותהא השנה
החדשה הבעל"ט לישועה אמיתית מהר אהוב כי מועד וחננו במהרה לרחם עמו ולקבץ נדחי ישראל
מדי' כנפות הארץ לארצינו כן אבקשם לשמור את בית מקדשינו מעט שנשאר לנו בעת הזאת הסוער
מכל צד הוא הביהמ"ד בעיר החומה עיר עוז לנו שבו היתפארו אבותינו הק' זי"ע ואמרו שב"ה יש
לנו מנין גם בעיר המלוכה כאשר סיפר כמה פעמים ידידינו היקר מ' יחיאל צבי ז"ל להתאסף בכ"פ
יחד שבטי ישראל לחזקו ולשמור עליו אך הכל בסדר נכון.

והנני אוהבם דו"ש וטיבם ומברכם שיכתבו ויחתמו בספרן של צדיקים הם וכל אשר להם בספר
חיים טובים וגזירות טובות יגזרו עליהם ופרנסה טובה ישועות ונחמות. הזכירו נא אותי וכלל
ישראל בכל מקומות הק' ונוכח כלנו יחד במהרה לאור מלך המשיח.

אברהם אלימלך בהה"צ מהר"ר ישראל זצ"ל זי"ע.

מכתב קודש ששלח רבה"ק מקארלין זי"ע לארה"ק על הימים הנוראים
צולם מגוף הכתי"ק הנמצא ת"י אחד מחשובי אנ"ש שליט"א

כ"ק הרב הצדיק הקדוש והנורא הס"ק רבינו אשר הגדול מסטאלין זצוקללה"ה זי"ע נסתלק ביום כ"ו תשרי תקפ"ז

הסטאלינער הקפיד עליו ע"ז שלא בפני רבינו ואמר אליו מה זאת עשית להקיצו. הלא דמו רותח בו מעת קומו ועד שכבו ויש לי נייחא אם ישן מעט.

על התיחסותו של רבינו לאופן ההסתופפות בצל קורתם של צדיקים, סיפר אדמור הרה"ק הנז' שרבינו שח פעם אודות החסידים בזמנו והתבטא עליהם בלי חריף מאד באמרו ליימינע פויערן שטרויענע קאזאקן אז זיי קומען צום רבין ווייזן זיי ארויס דאס גוטע און די שלעכטס באהאלטין זיי. אז איך בין געקומען צו מיין זיסען הייליגן רבונא (כונתו על רבינו הרש"ק זי"ע והיה נושק אצבעתיו מרוב חיבה בעת שהזכירו) האב איך דאס גוטע באהאלטן פאר איהם. וואס א גאט איז ער, שכר ועונש קען ער געבן און דאס שלעכטס האב איך איהם געוויזן ווארים מען דארף צו ווייזן דעם כהן דעם נגע.

פעם התאונן לפני רבו הק' על ענין יראה ולקח רבינו הרש"ק חומש והראה לו שם פרשת היראה וזה לבד הספיק עבורו להעלותו במדרגתו הק' במידה זו. (החומש היה נמצא ת"י אדמו"ר הק' מוהרא"א מקארלין זי"ע)

על אופן דביקותו ברבו הק' מסופר שנענה פעם ואמר הטעם שאינו אומר בברכת יוצר את הפיסקא אור חדש כו' הגם שמובא בספה"ק שמי שאינו אומר לא יראה באורו של משיח. אך האור שרבו הקארלינער לא חפץ לראותו גם אנו אין רוצים לראותו.

החסיד הר' סענדער מדובראביץ זי"ל סי' שרבינו הלך פעם בדרכו לרבו הרש"ק והיה שרוי בתענית משך כל השבוע וביום ו' עש"ק בעברו ע"פ באר מים חיים אחזו צמאון גדול וחשב לעצמו שבאם ישתה הלא יפסיד את תעניתו (משבת לשבת), והמשיך

מקארלין זי"ע אספו אל ביתו וגידלו וטיפחו כאב ממש. האציל עליו מהודו וקדושתו ופטר לו את כל ספיקותיו ועניניו וכפי שאדמו"ר בעצמו התבטא פעם שהיה נחשב אצלו כאביו ורבו ונתקשר אליו בעבותות אהבה עזה שימשו בשימוש חכמים וקיבלו אף במורא כרבו מוהבהק ורבינו הרש"ק מצידו השגיח עליו כעל בבת עינו וממש לא משה ידו מתוך ידו ולא אז מחבבו. כפי שסיפר הרה"ק ר' ירחמיאל משה זי"ע אדמו"ר מקאזניץ שרבינו הרש"ק אמר על עצמו שלא בא לעוה"ז רק כדי לפשוט ספיקותיו של תלמידו הקדוש רבינו אשר זי"ע וכל אשר שאל ממנו רבינו לא אצל מאתו. ואכן בכ"פ שרבינו ראה אצלו ענינים סתומים שאלו על פשרם והרב רש"ק הסביר לו פנים על כל ענין פעם אחת בעת שרבינו לא היה אצלו נענה רבה"ק הרש"ק כמתאונן ואמר נישטא דא אשריקע ער זאל מיר איבער פרעגן.

עוד סי' אדמו"ר מקאזניץ זי"ל שפעם אחת נסע רבינו הרש"ק יחד עם תלמידיו הק' רבינו הסטאלינער ועמיתו הרה"ק מוהר"ם מלעכוויטש זי"ע ובהיותם על אם הדרך הגיע לבית מלון והבעה"ב בהבחינו בהם סגר דלתו בעדס ולא אבה הכניסם אל ביתו למרות הקור העז ששרר אז בחוץ וכשביקשו מאתו שיואיל לפתוח להם לא נענה אליהם. וכך אמנם חיכו זמן מסוים עד שגבר עליהם הקור שהיה קשה מנשוא ואז הקיץ הלעכוויטשער בחשאי את רבינו הסטאלינער שהיה שקוע בתרדמה על העגלה ולא הבחין בהנעשה. ואמר אליו הנה אדמו"ר שוהה בכאן יותר ממחצית השעה בהקור הגדול ובעה"ב נמנע משמוע אל ההפצרות להכניסו פנימה. רבינו הסטאלינער בהיותו מטבעו גברן גדול ירד תיכף מהעגלה והכה על הדלת שנפתחה לפניו. וכשנודע אח"כ לרבינו הרש"ק שהלעכוויטשער הקיץ את רבינו

אדמו"ר הקדוש מוהר"ר אשר זי"ל נולד בשנת תק"ך במחוז ליטא לאביו רבינו קודש הקדשים מוהר"ר אהרן הגדול מקארלין זצוקללה"ה זי"ע. שחצב והמשיך את נשמתו הק' ממקור רם טמיר ונעלם כעדותו של החוזה הק' מלובלין זי"ע שאמר לרבינו ברבות השנים בעת שביקרו והלובלינער בקשו שיואיל להשאר עמו לשבות אצלו. השיבו רבינו שבאם יגיד לפניו את שורש נשמתו יסכים למשאלתו. אזי הרכין החוזה הק' את ראשו לזמן מה ושקע בהרהוריו ואח"כ השיב לרבינו כהאי לישנא: אייער טאטע האט גענומען אייער נשמה פון א פלאץ וואס קיין שום מלאך ושרף קען דארט נישט צו קומען (לפי ג"א היה זה אצל הרה"ק ר' אלימלך זי"ע מליזענסק). על גודל קדושתו התבטאה פעם אמו הרבנית הצדקנית מרת לאה ע"ה ע"ע שבעלה הק' הוא רבינו הר"א הגדול נ"ע העיד לפניו. אז צו האבן אזא זון ווענט זאך דאס אין מיר אויך (בהפלגת צדקותה להמשיך נשמה קדושה זו).

בשחר ילדותו עדיין התגדל על ברכי אביו רבינו הגדול וקיבל מאתו כבר אז לקח טוב בדברים נשגבים ומופשטים בהכשירו אותו לכלי קיבול קודש כזה עד שבנו רבינו הזקן זי"ע סי' שבהיות רבה"ק עדיין ילד כבן שש והיה מונח בעריסתו פנה אליו אביו הגדול בצביטה על לחיו (מרוב חיבה) ושאלו על פי מאמר מסוים בספה"ק עץ חיים (למוהר"ח זי"ע) ורבינו השיב כבר כהוגן ואח"כ חזר ופנה אליו בצביטה על לחיו השנייה ושאלו על פי מאמר שני בעץ חיים ואף אז השיב כראוי וסיים אדמו"ר הזקן בלש"ק אזעלכע זאכן וואס מיר וויסן נאך היינט נישט. וכן היה שואל ממנו בתקופה זו מאמרים בזה"ק.

בהיותו בן י"ב נתיתם מאביו רבינו הגדול נ"ע (שנסתלק באיבו ביום י"ט ניסן תקל"ב) ותלמידו הוא רבה"ק מוהר"ש

בדרכו ללא שתיה ואח"כ נתיישב בדעתו איך שעולים מחשבתי אצלו מכוח ההתגברות שבו, והוא ענין נסיון מבחי גיאות כו' ובוודאי שאינו כדאי כל הענין וחזר על עקבותיו לאותו הבאר ושתה ממנו כדי רוויית צמאונו. וכשהגיע לרבו הק' ונתן לו שלום החשיב מאד את מעללו אחרי יגיעה כזאת ונענה אליו בלש"ק א עצה פון א יונגערמאן.

טרם הסתלקותו של רבינו הרש"ק ז"ע שח פעם עם גדולי תלמידיו הק' אודות עתידם ורוב השפעתם בקירוב והתעלות נשמות ישראל לצור חוצבם ומנה לכ"א מהם בפירוט את מקומות מושבותיהם ולרבינו אמר בהאי לישראל: דיר גיב איך סטעפ דו זאלסט מאכן פון סטעפ מענטשן. והבין שכונתו הוא על העיר סטאלין ושאל רבינו מי יהיה עמי שם והשיבו דו וועסט דארט האבן א שלום, הוא תלמידו חביבו הרה"ק ר' שלום מהארדאק זצוק"ל שנתקרב אל אדמו"ר בתקופה ההיא

לאחר הסתלקות רבה"ק הרש"ק ז"ע התחילו גדולי החבריא להנהיג עדות בישראל ולמרות זאת חברו יחדיו הוא ועמיתו מחמד נפשו הרה"ק מוהר"מ ז"ע מלעכוויטש להמשיך בקבלת מרותו של אחד מצדיקי הדור ובחרו בהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבז ז"ע (נכד רבינו הבעש"ט הק' ז"ע) והיה הנהג בנייהם שהרה"ק מלעכוויטש ז"ל היה מגיע מדי פעם לסטאלין ומשם נסעו יחדיו למעזיבז לרבים הק' הרבי ר' ברוך ז"ע.

כפי שנשמע מרבינו עצמו היתה סיבת התקרבותם לרבים זה מפאת היווצרות שפת ומלל קודש ביניהם, מיוחדת במינה בביטויים חדים כחרב פיפיות אפופים רמזין עילאין וטמירין מלאים בתוכחת מגולה ואהבה מוסתרת עזה כרשפי אש שלהבת קודש אשר היו קשים מאד להולמם ולפרשם בהבנת קט שכלנו עד שהרבי ר' ברוך בעצמו רמז על כך לאלו שהעירוהו בעת שמעם את דבריו הקשים כגידין שהתריס כביכול לעין כל נגד תלמידיו הק' אלו ולא יכלו שאתם, שאין זה מהראוי לכבודם של הצדיקים הקדושים הללו, אזי השיבם שאין זה כלל לפי קט הבנתם והשגתם, והינה דרך ומסילת קודש יחודית עמיקא וטמירא ששלל בינו לבין הני שרפי מעלה נבוני לחש הללו שאין את אחר יודע עד היכן מגיעים ומכוונים פני עינים רזים אלו.

בוצין בוצין מאורח תעלומות זו גילה רבינו כאמור, לאחר הסתלקות רבו זה בעת היותו אצל אחד מגדולי צדיקי דורו כאשר הלה רחש לרבינו כבוד רב והראה לפניו אותות יקר בצורה מופלגת ובכ"פ הזכירו בל' דעם גרויסן'ס זוהן (בהבלטה והוקרה לזכר וערך קדשו של רבינו הר"א הגדול ז"ע) רבינו סלד מאד בנפשו בשמעו כזאת והלך מלפניו כך (בלא ברכת הפרידה ואף לא יסף לחזור עוד אליו) והתאונן אז בלש"ק מיר זענען נישט געקומען אהער נאך קיין כבוד, כבוד האבן מיר גענוג אין שטוב (שהנהיג כבר אז את נשיאותו) ווי גוט איז אויך געווען אז מיר זענען געווען ביים דעם רעבוניע (הרה"ק הרבי ר' ברוך ז"ע) האט ער אויך געזאגט כו' וחזר על ביטוי מסוים חריף מאד בחיצוניותו, בהוסיפו מיר האבן דאס פארטייטשט שכונתו לתשובה כו', (תשובת צדיקים) ופ"א אחר שנוף בהם רבם הק' כדרכו פייסם אזי נעמדו הוא ועמיתו הלעכוויטשער ממקומם ויצאו מאתו בהקפדה ע"ז, ואכן חיבב מאד את רבו זה ומזכירו במכתביו כ"פ בסילודין וחרדת קודש.

שיטתו בק' של רבינו היתה לכתת רגליו ולבקר בהיכלי צדיקי הדור לעקוב מקרוב אחר שיחם שיגם ומעלליהם למרות היותו קשור באותו עת לרבי וצדיק שקיבלו כרב וכה הביא הרה"ג רצ"י ז"ל הרב מפלונסק בכתביו ששמע בשם רב גדול אחד שהסתופף בצ"ק רבינו ז"ל ושמע ממנו בעצמו מה ששוחח בליל ש"ק בעת שולחנו הטהור כהאי לישראל: הנה החסידים סוברים שאין ליסע לרבי אחר חוץ מרבו ואין האמת כן. רק שאין רשות להיות שוטה להרהר אחר רבו, וס"י בזה"ל אני נשארתי יתום קטן מאבי ז"ל ותלמידו הוא אדמו"ר רבינו שלמה ז"ל מקארלין לקחני אצלו וגדלני כאב ממש ואף לימדני תורה ויר"ש ואח"כ השיא אותי ונתן לי מזונות על שולחנו הכלל שהיה אבי ורבי, אעפ"כ חשקתי מאד להכיר עוד צדיקים אולם לא יכולתי להרהיב בנפשי עוז ולהיות כפוי טובה כ"כ לגלות לאדמו"ר זאת ולכן עצרתי כח ולא דחקתי את השעה, פ"א נודע לו ברוח קדשו את כוונתי ואמר לי אם רצונך ליסע מעט לך לשלום וקיבלתי רשות מאתו, ואז התחיל לכתת רגליו ע"פ העיריות והמחוזות מקום משכן קודש צדיקי הדור והעיד ע"ע שביקר אצל מאה

ועשר צדיקים אזעלכע וואס מיר האבן אנגענומען פאר רבי"ס, אזעלכע פאר חבירים, אזעלכע פאר תלמידים, און אזעלכע וואס מיר האבן פאר תלמידים אויך נישט געוואלט אננעמען, דאך א קאפ האבן מיר געבויגן פאר אלעמען (וכיבדס בקבלת ברכתם בעת היותו אצלם).

כשביקר אצל הרה"ק ר' פנחס מקארין זי"ע הסתיר עצמו ולא גילה זהותו ואף התיישב בקצה השולחן לפתע קם הקאריצער ז"ל והתחיל לעבור ע"פ המסובים ולמששם, כשהגיע לרבינו שאלו פון וואנט איז א יונגערמאן והשיבו מפינסק, שאלו שוב אולי מקארלין וענה בחיך ושאל שוב און אפשר גאר דעם גרויסניס אזוהן (רבה"ק הר"א הגדול זי"ע) והוכרח רבינו להזדהות לפניו אזי הקפיד עליו הקאריצער על שלא גילה לפניו תיכף זהותו ואמר עתה הנני מבין למה ראיתי את אביכם און עהר פאדעט אזוי (מרחף) ליד החלונות דאס פילעוועט עהר אזוי זיין בן יחיד (כך הוא הנוסחא אצלינו איש מפי איש) איהר שעמט זיך מיט אייער טאטין?, אייער טאטע האט קיין שום עולה נישט גיטאן (בחי קדשו) נאהר איין עולה האט עהר גיטאן וואס עהר איז נסתלק גיווארין יונג והושיב את רבה"ק לידו בראש השולחן, וכן העיד עליו הרה"ק הקדושת לוי זי"ע מבארדיטשוב שאביו רבינו הגדול ורבו אדמו"ר הרש"ק מוקירים אותו ומשגיחים עליו מעולם העליון כעל בבת עינם.

עוד הביא הרב מפלונסק ז"ל בכתביו בשם הרב הנז' שכשהגיע אדמו"ר לפשעווארסק מקום משכן הרה"ק בעל אור פני משה זי"ע הלך תיכף לביהמ"ד וראה את ציבור המתפללים עומדים כבר עטופי טו"ת מוכנים לתפילה ונזדרז ללבוש אף הוא את הטו"ת וניגש לפני התיבה להתחיל בתפילה אזי פנה אליו זקן א' ונשוא פנים והעירו ע"כ באמרו אברך תדע שבכאן העמוד אינו הפקר רק למי שהרבי מצוה לגשת לפני התיבה הוא אכן מתפלל, רבינו לא שת לבו לדבריו ונשאר על מקומו הדבר חרה מאד להנוכחים שהיו אנשי צורה זקנים מכובדים והתחילו להוכיחו כי העמוד הזה הוא כמו מזבח הקטורת שאם מקטיר עליו מי שאינו ראוי אינו מוציא את שנתו ר"ל, וכשאדמו"ר לא שת לבו גם לזאת התחילו לריב עמו וכדו'

הרה"ק האור פני משה שמע בחדרו הסמוך
רעש וקול דברים ואחד הזקנים נכנס לפניו
והתאונן שהגיע לכאן אברך ליטוואק
(מוצא ליטאי) ורוצה דוקא להתפלל לפני
התיבה אזי נכנס הפשעווארסקער
והסתכל בפני אדמו"ר ורמז להם שיניחו
לו, לאחר התפילה פנה אליו
הפשעווארסקער בתמיהה בלש"ק וויא
פארגינט זאך דאס א יונגער מאן צו
דאוונען אזא דאוונען אין א גיווענליכן
וואכן טאג, אזא דאוונען פאסט איינמאהל
אין וואהך אדער שבת ווי"ט אדער יו"כ
אדער גאר איינמאהל אין לעביו.

שנים ובמשך תקופה זו התוודעו הצדיקים ביניהם ביתר שאת והרה"מ הפליג מאד בשבח קדושתו מדרגתו ועבודת קדשו של רבינו כפי שניכרו הדברים בהתבטאותיו כ"פ בביטויים נשגבים ונוראים, פ"א ביקושו הרה"מ להתפלל אצלו ברה"ה לפני התיבה. השיבו אדמו"ר מיר זענען נאהך נייט פארטיג מיטו שילית (שויתי ה' לנגדי תמיד) נענה הרב המגיד כמתאונו ואמר אז ר' אשר סטאלינער קאו דאס זאגני וואו זענען מיר איז דער וועלט, (ברוב ענותנותו למרות היותו קשיש מרבינו בשנים רבות)

ובין השאר כותב כהאי לישנא, אהובי חמדת נפשי וצור לבבי וגעגועי ושעשועי בכל עת אזכרנו המו מעי לו ואתחנן ואבקש מאת פני מלכי וקדושי קדוש ישראל שאהיה חקוק בלבו הטהור והקדוש כדמות דיוקני חקוק... הגם שאני בריחוק מקום והזמן מכבודו עם כל זה נפשי קשורה בנפשו נפש ישראל כמעט בכל תפילה כיו ובהמשך כותב בין השאר רק אנא נפשי בכתיבה יהבית בשורות שהן הרבה לאדוני כלות נפשי לגלות ולהודיע כפילא בקופא דמחטא ואתו החכמה והמדע וישמע חכם ויוסיף לקח כו', ושמעתי מ"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זי"ע שהיה מדגיש כי בתוארי הכבוד שכתב רבינו להרה"מ במכתב הנז' כתב בין השאר, שמינו משותף בשמו (אותיות שם הק' אשר הם בתוך אותיות שמו של הרה"מ ישראל) וזה מראה על התייחסותו של רבינו אליו כתלמיד חבר.

[illegible]

ואמר בהתאוננות עס איז כדאי גיווען צו נעמען דיא פאנטאפיל אין האנט אין גיין צו פוס צו איהם (על שלא הכירו, ואמר שהיה אצל כל צדיקי דורו).

גיסו הרה"ק ר' מרדכי המגיד מטשערנאביל זי"ע היה בידידות עצומה עמו ורבינו ביקר פעם בביתו (בחי אחותו הר' הצ' מרת חי' שרה ע"ה) והחשיב את בניו הק' בקטנותם, ובמכתב שערך הטשערנאבלער לאחר הסתלקות רבינו לבנו רבינו הזקן ואנ"ש נראה בעליל גודל הערצה הדרת הכבוד והפלגת קדושתו של רבינו ני"ע בעיניו. (נדפס בד"א ע"כ ובקובץ אור הגנוז גליון ג' ע' 25)

הרה"ק המגיד ר' דוד הלוי מסטעפין זי"ע (תלמידו של רבינו המגיד הק' ממעזריטש זי"ע וחתנו של הרה"ק הרבי ר' מיכלי מזלאטשוב זי"ע) חיבב אף הוא במאד את עוצם עבודת קדשו של אדמו"ר זי"ע ואמר פעם בתוך ד"ק מעיד אני עלי שמים וארץ אז משיח וועט קומען און דיא אבות הקדושים וועלן זיין אין דער רעיא מהימנא (בנ"א דיא שבעה רועים) וועט מען און שטעלן ר' אשר סטאלינער דאווענען פארן עמוד והעיד עליו שהיה לו הקול של אביו הק' הר"א הגדול זי"ע.

רבה"ק מוהר"י זי"ע (שמנו"כ בטבריא) סיפר שהרה"מ מסטעפין ז"ל טרם הסתלקותו ממחרת יוהכ"פ צוה לשלוח את אתרוגו לאדמו"ר והוסיף שאינו רואה בדור הזה מחבב מצוות כמוהו, וביו"ט הראשון של חג לפני התפילה בהגיע זמן אגידת הלולב כמנהגו של רבינו ישב כמהורהר מפני שלא היה לו עדיין אתרוג לברך עליו, פנה אליו בנו אדמו"ר הזקן בשאלה הלמאי אינו אוגד את לולבו כנהוג השיבו רבינו בתמיהה הלא אין אתי אתרוג ולשם מה אאגוד הלולב ענה רבינו הזקן ואמר דיא וועלט זאגט אז דער חתן שפעטיגט שליערט מעהן דער ווייל דיא כלה, הצדיק רבינו את דבריו ואכן ניגש לאגידת הלולב ובסיימו הגיע תיכף השליח (שהיה גוי לפי הערכתם שיגיע בעצם החג) עם האתרוג לרבינו, ובנו הרה"צ ר' מיכלי זצ"ל נסע אח"כ להסתופף בצ"ק אדמו"ר ז"ל.

ממדת הקו' זו של חיבוב מצוה אצל רבינו סיפר החסיד המפורסם הר' אלטר שו"ב ז"ל מטבריא שזקינו הח' ר' דוב ז"ל בראותו את החנוכיה של רבינו שהיתה פשוטה עשויה מטיט (מגודל העניות

הביקור בהיכלי הצדיקים, וכשראה לפניו אחד שהרבי לבקר אצל צדיקי הדור לא זז מחבבו והביט עליו הרבה ואף התבטא באמרו וואהיל איז צוא דיא אויגין וואס קוקן אויף אויגין וואס האבין גיזון אסאך צדיקים, והוסיף לומר ע"ע שיגיע הזמן שיהא נחשב לזכיה מי שעוד הכיר אותו.

כשראה את ספה"ק אור המאיר להרה"ק ר' זאב מזיטאמיר זי"ע נענה

כמו"כ ידוע ביקורו אצל מחותנו הרה"ק בעל המאור עינים זי"ע מטשערנאביל והחשיב אותו מאד, והיכירותו עם הרה"ק ר' לייב שרה"ס זי"ע שהיה דרכו בקו' להסתיר את זהותו ואמר על רבינו פון עהם קען מען זאך גאר נישט אויס באהלטין, וכן עם הרה"ק הרצ"א מאלק זי"ע ועוד.

כאמור החשיב מאד רבינו את ענין

אהובי ר' אהרן שיחי'

הנה אני שולח את המכ"ז הרבני הוותיק בני חורגי ר' משה בער שיחי' ומוכרח אני ואתה לעשות הגמילות חסד באהובינו ידידנו הנצמד בקירות לבי הוא ניהו ר' אהרן מהרדאק ובעז"ה אני קיימתי עד הנה ועזרתי (לה) (לה) (לה) במעות מקיץ העבר, עד הנה מגיע לי מאה ושלושים אדומים כסף, והנה כעת זמן השלוחין יוצאין מוכרח אתה לעזור לי ולר' אהרן יחי' שלא להכניס אותנו בדוחק וביוש חוץ מכמה ענינים שאתה יודע עד (הכין) (היכן) הדבר נוגע, הטובה הגדולה שתעשה לי ולו, ע"כ עליך מוטל הדבר שתלווה עלך מעות הנ"ל וגם זה עדיין אינו בשלימות עם הרווח עכ"ז פחות מזה הסך אי אפשר, ולשנות הדבר מהודענא לך ומזרז אני אותך שלא סגי בלאו הכי ואתה בעצמך יודע גודל התשואות חן וחסד שיחזיק לך אהובינו ר' אהרן שיחי' ובפרט אי"ה לא יאחר עוד בדרך ובוא יבוא ברינה לביתו לשלום, וליתר בטחון אם תרצה ליקח חתימת ידי אני שולח לך ועל ריוח לא תקפיד הגם ליתן כמה ובוודאי אי"ה יהי' לכולנו ובפרט לטובת ארץ הק' טובה שלימה כי מה אעשה (והכין) (והיכן) אפנה פא"פ? הושלש בערבות וידידות נעימות מואב"י) אב הרחמן וכלל אחינו בני ישראל, ונזכה לשמוח בשמחת ישראל בחיים ושמחה ושלוש על ישראל שלום מנאי הכותב לטובתי ולטובת אחינו ולטובתו ולטובת כלל ארץ החיים והשלום על ישראל שלום.

מנאי אהובו מחותנו.

הק' אשר מסטאלין

(פ"ש לכל בני ביתו ובפרט להכלה תחי')

מכתב בכת"ק רבה"ק נ"ע בו מייחד דיבורו בעניני מעות למען החזקת יישוב ארץ' ששק רבות למטרת קודש ביסוסה וקיומה כידוע ומזכיר בתור שליח מוכ"ז את בנו חורגו בן טיפוחיו הרה"ק ר' משה בער זצוק"ל חתן רבינו הרש"ק זי"ע.

(* פעם אחר פעם

(** מואב = בספה"ק ב"א בליקוטים דף קמ"ג ע"ב הובא בשם רבינו זי"ל ע"י השירה אז נבחרו אלופי אדום, כוחות אס, אילי מואב, כוחות אב. (ענין השפעה). = הערת ידידנו הר"ר שמואל פרוש שיחי'.

צילום המכתב הוא מקובץ כרם שלמה שע"י ישיבת באבוב טבת תש"מ כפי שנמסר לידם ע"י הרב החסיד ר' שלמה בידרמן ז"ל בהרה"צ ר' ירחמיאל יוסף זצ"ל בהרה"ק הרבי ר' אלעזר מענדיל זי"ע מלעלוב - ירושלים.

ששרתה שם) נגע הדבר ללבו והחל לסבב ע"פ עירות אניש ולקבץ על יד סכום הגון בכדי לעשות עבור רבינו מנורת כסף הראויה לכבודו ואחר רוב טורח ועמל עלה הדבר בידו והגיע לחצר רבה"ק בערב חנוכה עם תשורתו הנכבדה, שם נתודע לו שרבינו פקד על העומדים על פתחו שלא לתת לו להיכנס אליו ונחלשה דעתו במאד על כי אחר רוב העמל והתלאה שעברה עליו מתוך מסירות כזאת לא זכה אפי' להיכנס אצל רבינו, ואדמו"ר ז"ל בירך אז על חנוכיתו הפשוטה ובלילה השניה שלח אדמו"ר אחריו ושאל מאתו ע"ד תשורתו הנאה והחשיבה מאד ובירך עליה שהחיינו בשם ומלכות, מחמת חיבוב המצוה ולכך לא רצה לזכות בזה בלילה הראשונה, והיו לו לר"ב הנז' בנים חשובים ת"ח מפורסמים ורמי מעלה ונענה פעם בנו רבינו הזקן נ"ע וויא קומט צו בערלען אזעלכע קינדער דאס האט איהם דעלייכט דעם טאטינס חנוכיה.

עמיתו הרה"ק המגיד מראטנע זי"ע תלמידו של רבינו הרש"ק נ"ע נהג להתפלל בחג השבועות בהשכמה פ"א בישובו בסעודת יו"ט נענה ואמר איך האב ערשט גיזען וויא ר' אשר סטאלינער פירט אויס הבוחר בעצמו ישראל באהבה, והתחילו דמעות נושרות מעיני קדשו באמרו בא איין רעבין זענען מיר גיווען און דער דאוונען איז גיבליבן בא עהם, (הרח"מ ז"ל בשם ר"א מקאברין שחותנו היה נוכח שם) ומסופר עליו ששנה אחת התפלל בחשבון נורא כ"כ שהצטייר לפניו שהוא כמו אחד שנתנו לו רשות לקום מקברו ולהתפלל רק תפילה אחת, באופן זה התפלל כל תפילה משך השנה.

וכן הועד עליו שהפ' ידיד נפש בש"ק לפני התפילה לקח אצלו ד' שעות שלימות. הרה"ק רי"מ מקאזניץ ז"ל סיפר שכשהיה רבינו מחדש את הלבנה היה שומעים את קולו במרחק כמה וויארסט וענו משם אמן על ברכתו ובערך תחום שבת מרחק היו מחדשין עמו כי שמעו ממש כל תיבה ותיבה ממנו.

בעת שהשתדך רבינו עם הרה"ק מרוזין זי"ע (בת בנו אדמו"ר הזקן נ"ע הרבנית מרים ע"ה היתה אשת הרה"ק רא"י מסאדיגורא זי"ע בהרה"ק מרוזין זי"ע) היה המדובר שהתנאים יתקיימו בבית רבינו ומחמת סיבה מסוימת לא יצא הדבר לפועל ואח"כ התמרמר הרזינער מאד ואמר ווען איך וואלט זאך גיזען מיטן

אלטן מחותן וואלט גיווען שבת אויף דער וועלט.

ובנו הרה"ק רא"י מסאדיגורא זי"ע נכד רבינו העיד עליו עהר איז גיווען דער אמת פון דער וועלט.

ומסופר שבעת חתונות נכדו בן בתו הרה"ק הרש"ק מקוידנאו זי"ע שנתיתם בילדותו מאביו הרה"ק ר' אהרן זי"ע בהרה"ק מוהר"מ מלעכוויטש נ"ע ונתגדל אצל רבינו ובחצירו נערכה חתונתו ביום ערש"ק ואחר החופה נסתלק לפתע הרה"ק מוהר"מ זי"ע מלעכוויטש עמיתו של רבינו (מסיבה זו מצא את מנוחת קדשו בסטאלין) והדבר נגע מאד ללבו של רבינו ובעת קבלת שבת בהגיעו להפ' להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו נשתתק ולא יכול היה להמשיך ולהצדיק את הדין בשו"א וארך הדבר כך זמן רב עד שהשלים בעצמו במידת האמת לומר בטוהר לבו לפני קונו פסוק זה

כאמור ישב כמה שנים בזעליחאו והתקרבו אליו חבר אנשים עובדי ה' וברי מעלה ומחמת סיבה מסוימת עקר מושבו משם וקיבל ע"ע גלות משך ט"ז חודש ואח"כ התישב בעיר סטאלין והחל לנהוג נשיאותו הק' ברמה ושם התלקטו אליו חבורה קדישה צמאה וכמהה לדבר ה' שהתדבקו בו בכל נימי ולהטי נשמותיהם והוא אשר זיככם ציחצחם והעלם למדרגות נשגבות עד שנחשבו כסגל חבורת אילים ותרשישים בעלי תריסין בעבודה ויראה עילאית והשגות גבוהות אשר ממש שגבה בינת אנשים כערכינו מהשיגם מהם היו רבנים גאונים מפורסמים ע"פ תבל וכן היו מהם כמאה וחמישים בעלי אחוזות (ארינדארעס) שהתעלו למדרגת רוח הקודש, אדמו"ר הק' הדריכם בפקיחות עין על כל מעלליהם אף במקומות מושבותיהם ובעיקר נטע והשריש בתוכם את מידת האמת וכה ס' השו"ב מטריסק שפ"א עמד אברך לפני אדמו"ר והזכיר את המדרש כל המדבק עצמו בצדיקים כאילו מדבר עצמו בשכינה, הביט אדמו"ר בפניו ואמר לו דער מדרש מיינט אבער באמת.

פ"א התאונן לפניו אברך על ענין תשובה והוסיף לאמר אין דאס וואס איך זאג מיין איך אויך נישט מיטן אמת, ואח"כ אמר אין דאס וואס איך זאג יעצט מיין איך אויך נישט מיטן אמת וכך חזר לפניו כ"פ בבכיה עצומה עד שנפלעל הארץ מרוב מרירות ותשישות כוח אזי נענה אליו

רבינו והרגיעו ב' דאס איז דער אמת כד' ותשלך אמת ארצה.

והרה"ק רי"מ זי"ע מקאזניץ סיפר שרבינו ראה פעם אברך אחד שהתנוגע מאד בתפילתו ונענה אליו רבינו בחריפות שאקל ישקל השור איני יודע שהוא נבילה.

רבינו הזקן נ"ע סיפר שאביו הק' הבטיח שמי שעבר על האיסקופה שלו לא ימות בלי הרהור תשובה.

מגודל מידת אהבת ישראל שבו מסופר שבעת שבתו יחידתו הצדקנית מרת פעריל ע"ה היתה תינוקת היתה מטבעה בכינית וכך עברו עליה לילות שלימות ורבינו היה מנענע עריסתה ומרגיעה בכ"פ, פ"א הוצרך לצאת לזמן מה ועזב אותה בבכיתה והמשמש שהיה שם נתיגע מלסבול את בכיותיה ונתן לה איזה הכאה ואכן נשתתקה כשחזר רבינו והבחין בשתיקות תמה ע"ז ושאל להמשמש על פשר הדבר והוכרח להגיד לו האמת, אזי התאונן אדמו"ר ז"ל ואמר וויא אזוי וועלין מיר מארגין זאך קענען שטעלין דאוונען, אזוי האבין מיר גיזאגט רבושי"ע מיר ליידן פון קינדער ליידט זי"ע דו פון אונו אבל עכשיו שהכית אותה איך נוכל להעמיד עצמינו בתפילה.

בעה"ב אחד שנמנה על חסידי אדמו"ר והיה נקרא בשם שלום קעשינע מאכער על שהיה תופר כיסי בגדים היה לו אשה רעה שציערתו מאד והיה חפץ לגרשה ורבינו לא יכול היה לסבול עניני גירושין ואף הזהירו שלא יעבור על מפתן ביתו אם יגרשה, פ"א לאחר שהסבל הציקו מאד החליט בדעתו לגרשה מ"מ ולא נסע תקופה מסוימת אל רבינו מגודל פחדו ואח"כ חזר ונשא אותה והגיע אל רבינו שאלו אדמו"ר אודות ענינו והשיבו שלא יכול לראות בצער ילדיו והוכרח למרות רצונו לישא אותה מחדש כשמעו זאת קם רבה"ק ממקומו והתחיל להסתובב בחדרו אנא ואנא ונתלהב כ"כ עד שזעק בקול לאביו שבשמים, רבונו של עולם שלום קעשינע מאכער האט צוריק גינומען זיין שלעכטע ווייב וויל עהר צוריק נישט גיקענט פאר ליידן דעם צער פון זיינע קינדער (כוונתו הק' שסבלו מזה. ואנחנו בניך אנו ומוכרח אתה לרחם עלינו).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כבוד קדושת אדמו"ר הרב הצדיק הקדוש והטהור רבינו אשר מקארלין — סטאלין וצוקללה"ה זי"ע

אדמו"ר הקדוש מוהר"ר אשר זי"ע נולד לאביו כ"ק רבינו הזקן אדמו"ר הקדוש בעל ה"בית — אהרן זי"ע ולאמו הרבנית הצדקנית המפורסמת מרת חוה עה"ש בת הרה"ק ר' מרדכי מקרעמיניץ זי"ע בן הרה"ק הרבי ר' מיכל'י זי"ע המגיד מזלאטשוב, בעיר קארלין ביום ב' לחודש תמוז תקפ"ז היא שנת הסתלקותו של זקינו אבי אביו רבינו הרא"ש הזקן מסטאלין צוקללה"ה זי"ע ונקרא שמו בישראל ע"ש הק'.

גודל על ברכי אביו הק' ממנו ספג וקיבל לקח בדרכי עבודת קדשו והוא אשר הועידו לגדולות מטרם שחר נעוריו והעיד עליו נוראות מביניהם ידוע ביטוי המפורסם שהוא קדוש וטהור "מסוף העולם ועד סופו".

בעידן אחר אף נענה ואמר לפני אנ"ש בלש"ק איהר זאל זיך היטן פאר זיין גוטסקייט (כידוע היה רבינו מופלג בטוב לבו) מער ווי פאר מיין שארפקייט והוסיף לומר מיר האבן אויך מורא פאר זיין קפידא א קלייניקייט דעם רבי'ן ר' מעכיל'עס א אייניקל (המגיד מזלאטשוב זי"ע).

הרה"ק ר' ירחמיאל משה זי"ע אדמו"ר מקאזניץ שהיה בנו חורגו ונתחנך על ברכיו סיפר ששמע ממנו בעצמו כי בילדותו הגישו לפניו חתיכת בשר וכשלקח ממנה לפיו זרקה תיכף לחוץ ובתוך כך באו להעיר בביתם שהיתה שאלה על הבשר והרב מטוראו ז"ל התירה בדוחק, ושאל אותו אביו רבינו הזקן נ"ע אם לא בלע מה ממנה ואמר אז בזה"ל עס קען אמאל דערלאנגען, (להשפיע אפי' ברבות הימים ורבינו בילדותו הרגיש והבחין תיכף להזהר מכגון אלו).

בהגיעו לפרקו נשא את זוגתו הרבנית הצדקנית מרת חיה עה"ש בת הרה"ק ר' מנחם נחום זי"ע ממקארוב בן הרה"ק ר' מרדכי זי"ע המגיד מטשרנאביל (זוגתו היא חותנתו של רבינו היתה נכדת הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע ולכן כתב רבינו במכתביו להרה"ק הרבי ר' דוד בידרמאן זי"ע תואר ש"ב על היותו ג"כ מנכדי הלובלינער זי"ע), חותנו המקארובער הוקירו מאד ועקב אחר עבודתו בקו' שהפליא אותה ביותר אף בעניני הגשמיים כביכול והעיד עליו "שקרן אור פניו" (ער שיינט) מעבודתו בענינים הכרחיים.

בתקופת שהותו במקארוב לאחר נישואיו חלה פעם חותנו הק' ובניו הק' הסתובבו אז בדאגת יתר והרבו בתפילות ותחנונים לשלומם ולעומתם לא ניכר היה על רבינו שום שינוי בהליכותיו וסידרו הרגיל. לאחר שהבריא המקארובער העירה לרבינו חותנתו הרבנית עה"ש אודות התנהגותו המוזרה בימים קשים של מחלת בעלה הק' ואף חותנו שאלו ע"ז, והשיב כי מה שהם פעלו בדרכם פעל הוא ע"י מידת השמחה.

עוד מסופר מימי שהותו של רבינו בבית חותנו שאירע פעם ביום ערש"ק שעבר שואב מים עם חביותיו המלאות שהיו טעונות על העגלה והפסיק את דרכו לזמן מה בהעמידו את עגלתו בפינת הרחוב ונתפנה למקום דרכו. רבינו ניגש אל העגלה פתח את ברי' החביות והמים התחילו לזוב ע"פ הרחוב עד שנתרוקנו החביות, כשחזר שואב המים והבחין בהנעשה התאונן על רבינו בפני חותנו המקארובער, בשמעו זאת לא הגיב מאומה ושילם לשואב המים בעד נזקו,

באותו לילה ליל ש"ק פרצה שריפה בעיר וכילתה בתים רבים ר"ל ובמקום שהגיעו המים שנשפכו באותו יום ע"י רבינו לא נגעה כליל יד השריפה.

וברבות השנים נענה פעם רבינו ואמר "מיט דעם וואס מען האט אמאל געקענט א טובה טאען מיט א שטיפעריי (מעשה שובבות) דארף מען היינט אויסגיסן א קווארט בלוט.

מזוגתו זו נולדה לרבינו בת יחידה הרבנית הצדקנית מרת חנה עה"ש אשת חתנו חביבו הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר זי"ע (בהרה"ק המגיד מטריסק זי"ע) שהיה פרי שעשועם ומחמד נפשם של רבינו הזקן ובנו רב"ה הק' נ"ע והפליגו בשבח גדולתו וקדושתו, ולאחר פטירת הרבנית נשא רבינו את אחותה הרבנית הצדקנית מרת שיינא צביה עה"ש ושהו רבות בשנים בלא זש"ק ולא חפץ לגרשה מפאת חביבות גיסו הרה"ק ר' יעקב יצחק ממקארוב זי"ע שהיו קשורים זע"ז ברחימתא עזיזא.

בשנותיו אלו צעד אדמו"ר ז"ל בעקבות אבותיו הק' ונסע לשחר פני צדיקי דורו כמחו' הרה"ק מרוזין זי"ע שהראה לפניו אותות יקר וגדולה וחיבה יתירה נודעת ורבינו עצמו התבטא פעם בלש"ק מיר זענען געווען ביים הייליגן ריז'ינער, ער האט אונז ליב געהאט ווי א אייגן קינד און ער האט אונז געזאגט אז א סעקט פון חסידות מיט אמת איז קארלין.

והגה"ח ר' חיים מענדיל ז"ל סיפר שדרכו בקו' של הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע היה לבוא מדי פעם לסטאלין להשתטח על ציון רבו הק' מוהר"מ מלעכוויטש זי"ע שמנו"כ שם, ובכל עת

בואו נהג לשחר פ"ק רבינו הזקן זי"ע פ"א בהגיעו והיה חפץ כדרכו לבקר את רבינו הזקן השיבוהו שאדמו"ר אינו בביתו אולם בנו הוא רבה"ק נמצא בחצירו, שלח הקאברנינער לשאול לרבינו על הזמן המתאים לבקרו (בידעו את דרכו של רבינו להסתגר במשך שעות היום בעבודת קדשו ושהייתו הממושכת במקוואות) אדמו"ר ז"ל בשמעו זאת הזדרז תיכף להכין עצמו וקיבל את פ"ק בכבוד רב כיאות והמתיקו ביניהם שיח קדשם, לאחר שיצא הקאברנינער מאת רבינו התאונן בפניו אחד מאנשיו וטען כנגדו על מעשהו זה כי הלא אף אביו (הוא אדמו"ר הזקן) הוא צעיר מכם בשנים ואין מהראוי למעלת כבודכם ללכת ולשחר פניו אך בכ"ז ניתן להבין את נוהגכם זה כי הרי אתם באים בעיר מושבו מקום שהוא נוהג נשיאותו, אבל לבנו (הוא רבה"ק נ"ע) האין יתכן שאתם תלכו אליו הלא הוא צעיר מכם בעשרות שנים ואף אינו נוהג בנשיאות והוא דבר שאינו רגיל כלל להרשות לעצמכם מעשה כזה, הקאברנינער הקשיב לדבריו והסביר לו פנים במעשה שקרהו עם רבינו בצל הרה"ק מריז'ין זי"ע, שפ"א ישב אצל הריזנינער ושוחח עמו בענינים גבוהים ובאמצע שיחתם נכנסו להודיע להריזנינער על בואו של רבינו, הריזנינער בראותו את רבינו הפסיק את שיחתו קם ממקומו והלך לקראת האברך הצעיר שאבק הדרכ היו עדיין על בגדיו ניגש אליו וחבקו ונכנסו יחד לחדר מיוחד להמתיק שיח סוד קדשם.

וכה המשיך הרה"ק מקאברין זי"ע את סיפורו, אני חרה לי הדבר עד מאד לא על ענין כבודי כ"א מחמת חשיבות שיחת הק' שבינינו שנפסקה, אולם לא הערתי אז ע"ז ובפ"א בהיותי אצלו שאלתיו על פשר הדבר והשיב לי כמצטדק: מה הייתי יכול לעשות כאשר ראיתי את זקנינו הק' הרה"א הגדול והסטאלינער זי"ע הולכים אחריו (לפי ג"א, אז אליהו גייט איהם נאך פיס טריט) האם לא היתי צריך להפסיק השיחה. ובזה הביע הקאברנינער את הסברו על גודל חרדתו לכבודו של רבינו.

אני ר' יצחק יצחקי, הנהגתי את רבינו הזקן זי"ע פ"א בהגיעו והיה חפץ כדרכו לבקר את רבינו הזקן השיבוהו שאדמו"ר אינו בביתו אולם בנו הוא רבה"ק נמצא בחצירו, שלח הקאברנינער לשאול לרבינו על הזמן המתאים לבקרו (בידעו את דרכו של רבינו להסתגר במשך שעות היום בעבודת קדשו ושהייתו הממושכת במקוואות) אדמו"ר ז"ל בשמעו זאת הזדרז תיכף להכין עצמו וקיבל את פ"ק בכבוד רב כיאות והמתיקו ביניהם שיח קדשם, לאחר שיצא הקאברנינער מאת רבינו התאונן בפניו אחד מאנשיו וטען כנגדו על מעשהו זה כי הלא אף אביו (הוא אדמו"ר הזקן) הוא צעיר מכם בשנים ואין מהראוי למעלת כבודכם ללכת ולשחר פניו אך בכ"ז ניתן להבין את נוהגכם זה כי הרי אתם באים בעיר מושבו מקום שהוא נוהג נשיאותו, אבל לבנו (הוא רבה"ק נ"ע) האין יתכן שאתם תלכו אליו הלא הוא צעיר מכם בעשרות שנים ואף אינו נוהג בנשיאות והוא דבר שאינו רגיל כלל להרשות לעצמכם מעשה כזה, הקאברנינער הקשיב לדבריו והסביר לו פנים במעשה שקרהו עם רבינו בצל הרה"ק מריז'ין זי"ע, שפ"א ישב אצל הריזנינער ושוחח עמו בענינים גבוהים ובאמצע שיחתם נכנסו להודיע להריזנינער על בואו של רבינו, הריזנינער בראותו את רבינו הפסיק את שיחתו קם ממקומו והלך לקראת האברך הצעיר שאבק הדרכ היו עדיין על בגדיו ניגש אליו וחבקו ונכנסו יחד לחדר מיוחד להמתיק שיח סוד קדשם.

אני ר' יצחק יצחקי, הנהגתי את רבינו הזקן זי"ע פ"א בהגיעו והיה חפץ כדרכו לבקר את רבינו הזקן השיבוהו שאדמו"ר אינו בביתו אולם בנו הוא רבה"ק נמצא בחצירו, שלח הקאברנינער לשאול לרבינו על הזמן המתאים לבקרו (בידעו את דרכו של רבינו להסתגר במשך שעות היום בעבודת קדשו ושהייתו הממושכת במקוואות) אדמו"ר ז"ל בשמעו זאת הזדרז תיכף להכין עצמו וקיבל את פ"ק בכבוד רב כיאות והמתיקו ביניהם שיח קדשם, לאחר שיצא הקאברנינער מאת רבינו התאונן בפניו אחד מאנשיו וטען כנגדו על מעשהו זה כי הלא אף אביו (הוא אדמו"ר הזקן) הוא צעיר מכם בשנים ואין מהראוי למעלת כבודכם ללכת ולשחר פניו אך בכ"ז ניתן להבין את נוהגכם זה כי הרי אתם באים בעיר מושבו מקום שהוא נוהג נשיאותו, אבל לבנו (הוא רבה"ק נ"ע) האין יתכן שאתם תלכו אליו הלא הוא צעיר מכם בעשרות שנים ואף אינו נוהג בנשיאות והוא דבר שאינו רגיל כלל להרשות לעצמכם מעשה כזה, הקאברנינער הקשיב לדבריו והסביר לו פנים במעשה שקרהו עם רבינו בצל הרה"ק מריז'ין זי"ע, שפ"א ישב אצל הריזנינער ושוחח עמו בענינים גבוהים ובאמצע שיחתם נכנסו להודיע להריזנינער על בואו של רבינו, הריזנינער בראותו את רבינו הפסיק את שיחתו קם ממקומו והלך לקראת האברך הצעיר שאבק הדרכ היו עדיין על בגדיו ניגש אליו וחבקו ונכנסו יחד לחדר מיוחד להמתיק שיח סוד קדשם.

ואכן היה רבינו נוהג לבקר לפרקים בהיכלו של הרה"ק מרוזין נ"ע שהוסיף לאמר פעם על רבינו שלא ראה מימיו ווער ס'זאל אזוי שיין מקבל שבת זיין ווי דער יונגערמאן.

כמו"כ ביקר בצ"ק הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע שכיבדו מאד וכן אצל הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע שבהגיעו אליו הסתיר עצמו ולא גילה את זהותו, וכשנכנס הרה"ק מבעלזא ז"ל לשולחנו והיה כבר אז סג' - נהור לקח עמו את משמשו והלך אתו יד ביד לסבב ע"פ כל הנוכחים ובהגיעם לרבינו נעמד הבעלזער ואחז ביד רבינו והושיבו תיכף למעלה בראש השולחן ע"י.

אף שארו הק' ר' שלמה חיים זי"ע האדמו"ר הזקן מקוידנאו העריצו ושבתו למאד ובעת שהותו פעם בקארלין אמר רבינו בפניו איזה מאמר בשם התנא דבי אליהו, והעיר אחד הנוכחים שלא נמצא מאמר כזה בתנא ד"א, אדמו"ר לא השיב מאומה אך הקוידנאווער בשמעו זאת גער תיכף לעברו ואמר בלש"ק ס'איז א חוצפה און א העזה, אז אזא פרי צדיק זאגט אז ס'שטייט אין תנא דבי אלי' שטייט דאס זיכער און אפילו ס'זאל נישט שטיין וואלט א מלאך דאס אריין געשטעלט לכבודו.

כמו"כ היה בידידות עצומה עם מחו' המגיד הק' מטריסק זי"ע והרה"ק ר' יוחנן מראחמיסטריווקע זי"ע שכותב אליו בחי' ופ"א עמד במוצאי יוהכ"פ ודיבר עם האברכים ובתוך כך נכנס אביו הק' רבינו הזקן והתחיל לרטון ולרקוע ברגלו על הארץ באמרו אליו גי' שוין אריין זיך

אביו רבינו הזקן באהבה עזה וכבוד רב (כנראה ממכתבו שנדפס בספר דברי אהרן ע' פ"א) וכן גיסו הרה"ק מסאדיגורא זי"ע כותב אף הוא אליו בחי' אביו בהפלגת יתר והדרת הכבוד (נדפס שם). זקני אנ"ש סיפרו שרבינו נסע פעם לחתונת אחד מצאצאי מחו' המגיד מטריסק נ"ע והיו שם כל האחים הק' בני המגיד ר"מ מטשרנאביל זי"ע ורבינו עמד בנוכחותם ושוחח הרבה וסיפר סיפורים שונים שלא השתייכו אחד למשנהו ושקע בעומק שיחת קדשו כ"כ עד שנכספו אגלי זיעה ממצחו והרה"ק מסקוירא זי"ע אחז בידו מטפחת וניגב במשך כל הזמן את מצחו של רבינו שלא הרגיש מאומה מהנעשה.

עוצם עבודת קדשו שגבה מבינת אנוש זקני החסידים שוחחו רבות אודות התנהגות מנוזרת ומופלאה זו כפי שסי' בנו חורגו הרה"ק רי"מ מקאזניץ ז"ל שפ"א ישב רבינו לפני אביו אדמו"ר הזקן נ"ע שאמר לפניו איזה תורה, רבינו בשמעו זאת נענה ואמר לאביו הק' דאס איז גוטע אידישע תורה השיבו רבינו הזקן כמתמיה אני גוטער איד, אני לומד ומתפלל בעתו ואוכל בעתו, אתה גוטער איד (על התנהגותו הנד').

ובפ"א עמד במוצאי יוהכ"פ ודיבר עם האברכים ובתוך כך נכנס אביו הק' רבינו הזקן והתחיל לרטון ולרקוע ברגלו על הארץ באמרו אליו גי' שוין אריין זיך

פרק בפ"ע הוא ענין עבודתו הטמירה בשהייה במקוואות, והיה דרכו הק' לעמוד בכ"פ לערך חמש שעות רצופות במקוואות קרות ביותר תפוס בשרעפיו ופעמים רבות היה הולך להנהר והמים היו שם קרים עד למאד ועמד כך כדרכו שעות רצופות בימות החורף כבימות הקיץ והיו מתחלפים בין האברכים להשגיה עליו וכ"א עמד שעה מועטת מפאת קוצר כח הסבל מגודל הקור ששרר שם, פ"א נענה אחד ואמר על עצמו כי הוא איש בריא ובעל כח בטבעו ובוודאי יחזיק מעמד להשאר על עמדו משך זמן שהות רבה"ק במים ואכן עמד קצת יותר מהרגיל על מקומו ואח"כ התחיל תיכף לצעוק לעזרה כי הגיע למצב עילפון ממש והחסידי המפוי הר' יהושע העשיל ז"ל סיפר זאת והוסיף שהוא בעצמו הכיר את האיש הנז' והיה בעל כח מופלג אף בשנות זקנותו.

בצאתו מהמקוואות היה מראה פניו חיוור כבלי טיפת דם בצורה מחלחלת ממש והיה אוחז בשרשרת שעונו ומסבבה פעמים אחדים עד שמראה פניו הק' נהפכו כפני להבים וכן העיד עליו תלמידו חביבו הרה"ק הרבי ר' דוד'ל בידרמאן זי"ע שלאחר עבודת קדשו במקוואות היו מראה פניו חיוורים כסיד, והחסידי המופי' הר' חיים מענדיל היה אומר שעבודת המקוואות אצלו היו אף במים חמים כבקרים ובהיותו פעם בוורשא עמד כך במקוואות חמות מאד משך שהותו הרגילה.

מרגלא בפומיה דרבינו לומר על ענין המקוואות בלש"ק א פערד אז ער גיין אריין אין וואסער ווערט ער אויך ריין ובנו רבה"ק מפפד"מ נ"ע צוה לחרוט על מצבתו בהזכרת שם אביו רבה"ק נ"ע תואר הרב הטהור.

כאמור היה מסיים את דביקותו והכנותיו הק' לתפילה במאוחר ועצם תפילתו לא ארכה זמן והרח"מ ז"ל סיפר שבעצמו אמר פעם שאין הדבר בגדר חידוש על שהוא מקצר בתפילתו כי ישנם עמו את תיבות התפילה כל היום

ליוגתי הצנועה החסודה בת קדושים מרת חוה ת' לאוי"ט

בי"ה איתנו החיים והשי' ובאנו לפה לובאנצקי וקבלתי מכתב מבתינו היקרה מרים תחי' לאוי"ט הנכתב במחרת יו"כ ובי"ה הם כולם בחיים ושי' נא בכל פעם הזדמן נוסע ממחינו לפנסק לכתוב לי לטוב משלי כל אנשי העיר ולבוא על החתום בחי"י לטוב מנאי בעלה ד"ש

הק' אהרן מקארלין יצ"ו

אור ליום ואו עשי"ק ד"ו תשרי

אשר בהרב מ"ה אהרן שיחי'

צילום מכתב קר' בכת"י רבינו הוקן נ"ע ובחת"י בני רבה"ק נ"ע

וויכוח מיט טאטע'לע (אביו רבינו הזקן) דער טאטע'לע האט געזאגט אז רוחניות דארף זיין דער עיקר און גשמיות א טפל. און מיר האבן געזאגט אז אן גשמיות קען נישט זיין קיין רוחניות ואח"כ הודה לי אבי.

ובעת שכבר נהג נשיאותו היה נוהג לחלק שירים לכ"א במלא חפניו ממש בהיותו נמנע מלהצטמצם מחמת גודל טוב לבו שלא ידעה גבולות ואח"כ היה שואל בלש"ק אלע האבן געהאט וגדולי החסידים הבינו את כוונתו בזה להשפיע עליהם שפעות הטוב ביד רחבה.

על מיעוט השינה שהיתה מנת חלקו כל ימיו מסופר שאמו הצ' שאלה עוד טרם לידתו אודות ענין מסוים לחותנה הק' הסטאלינער זי"ע והשיבה כמענה על משאלתה שיהיה לה בן שיתנמנם כשינת הסוס ואכן זו היתה שינתו של רבינו כפי שסיפרו הח' על נוהגו התמידי שהיה עומד כל הלילה נשען על איזה ארון (שנקרא קאמוד) בביתו שקוע בדביקותו ובעבודתו הק' ולפנות בוקר כשהבחינו בו שמתחיל להתנמנם נטלוהו בזרועותיו והניחוהו במיטתו כשראשו מושכב על ארבעה כרים מנושא למעלה ורגליו מושפלות מחוץ למיטה לכיון הארץ וכך גם את שנתו זמן מועט עד שחזר להתעורר לעבודתו הק'.

כן הקפיד מאד שלא יכסוהו אפי' בימות החורף למרות שהיה שורר קור עז במקומות מגוריו בעיירות ליטא כידוע.

אפרוהן, ואח"כ הוסיף ואמר פון ר"ח אלול אן נישט געשלאפן נישט געגעסן און נישט געטרונקען, ובאופן זה התנהג גם במשך השנה באיחור זמן סעודה ומיעוט אכילה וכשהפצירו בו פעם שיחוס על מצב בריאותו נענה להם והסכים לבקשתם שיבשלו עבורו יונה לאכול מבשרה ולפנות ערב כשגמר תפילתו הכינו לפניו מאכלו ונטל ידיו לסעודה וטעם פרוסת הלחם הראשונה, ותיכף התחיל לדבר מענין מאכלה של היונה שהם ממקומות מטונפות וכו' וכך האריך בדיבורו להמאיס עליו את המאכל עד שאחזוהו בחילות עצומות ולא טעם מאומה.

ובפעם אחרת כשביקש לתת לפניו כוס חמין העיר להמגיש על נקיות הכוס שכידוע היה מאד מקפיד על נקיון כלים וכל דבר שבא עמו במגע והזהיר ביותר על ענין זה בשגב כוונתו, הלה שטף את הכוס פעמים רבות עד שצחצח ממש לאחר שרבינו בדקו מספר פעמים עד שנחה דעתו הק', ונזדרז להגיש לפניו החמין כשאדמו"ר כבר שקוע היה בשיחה עם חבר האברכים המופלגים שחסו בצל קדשו עד שנתקרה השתיה ולא שתה ממנה כלל.

לעומת התנזרותו העצמית מצרכים גשמיים הביע תמיד את גודל חפצו ורצונו להשפיע עבור הכלל כל צרכיהם ופ"א נענה ואמר בלש"ק מיר האבן געהאט א

וכשמתחיל להתפלל פליען זיי שוין אליין ארויס.

ורבינו מוהרמ"מ נ"ע הרבה להדגיש זאת עליו כסדר עבודתו איך שכל היום היה עסוק בדביקות והכנות קדושות לתפילה ועצם התפילה נתהווה אצלו כהרף עין

לפרקים נדירים כשאירע שהיה מוכן לתפילה במוקדם יותר היה מתפלל עם חבר האברכים המופלגים חוסי צילו והיתה תפילה כזו נחשבת ומצויינת ביניהם כעילאית בהתרוממות היוצאת מגדר הרגיל.

ברוב ענותנותו היה מתאונן לפני אביו הק' על עניני עבודתו באיחורו בזמני תפילה כו' ואביו רבינו הזקן עודדו בדברים רמים בשבחו בהפלגת יתר את עניני עבודת קדשו במקוואות וכו'

ובשנת נשיאותו בתרל"ג כשנכנס לומר סליחות של י"ג מידות התאונן לפני הקהל בגודל ענותנותו ושברון לבו ואמר בלש"ק ווער וועט אונז זאגן היינט שלש עשרה מידות אז דער טאטאלע איז נישטא נאר דער רבוש"ע אליין זאל אונז זאגן סליחות, וגעו כל העם בבכיה.

הח' ר' צבי מרגליות ז"ל מקריניק סיפר מראות עיניו שפ"א בליל ש"ק בעת עריכת שולחנו הטהור נראה פתאום רבינו כמתנמנם ואח"כ הקיץ ובתוך זמן קצר שוב נשתנה הדבר כשלפתע הבחינו הנוכחים בהתאדמות פניו כפני להבים ושינוי צורת קדשו באופן מבהיל עד שאחזתם רעדה ממש שמנעתם מלעמוד על עמדם, אדמו"ר בהרגישו את הבחנתם הסתיר תיכף את פני קדשו במטפחת משך זמן עד ששבה אליו צורתו כמקודם ללא קורטוב של שינוי, ואכן פעמים רבות היו מקורביו עדים לאירועים כגון אלו.

בפ"א קראוהו לעלות לתורה ביום חול בפ' יתרו ובהגיע הקורא לפ' שני שהנהוג הוא להפסיק שם הקריאה בימות חול, רמז לו רבינו להמשיך בקריאתו וכך הגיע עד לאחר עשרת הדיברות שאז הפסיקו רבינו בתנועת יד, ורבה"ק מוהר"א מקארלין נ"ע כשסיי' זאת נענר

ואמר שעליו אין הדבר בנדר חידוש כי היה למעלה מן הזמן

הח' ר' דוב מטליחאן ז"ל סי' כעד ראה מענין חיבתו בק' לחנניות הנשגבות והמעוררות שפ"א ביקר בטליחאן וביקש מהמלחין המפורסם ביצירותיו המרוממות הר' יעקב טאליחאנער ז"ל שיתחיל לנגן לפניו איזה ניגון וכשפתח באיזה זמר ולא ישר בעיני רבינו ניסה להתחיל בניגון אחר שאף הוא לא השביע רצונו ואז נענה אליו אדמו"ר באמרו תנגן הניגון שחיברת בעת היותך שמש ביהכ"נ והלכת ג' פעמים ליער לקחת עצים לחימום ביהכ"נ ובכל פעם חיברת בבא אחת ר' יעקב בהשתוממו על ידיעתו של רבינו מעובדא שלא נשמעה לשום אדם, השיב לעומתו אמנם אם הרבי יודע שחיברתי ניגון אזי גם יזכירה לי, ענהו אדמו"ר אתה רק תתחיל ובתוך כך אעלה אותך על מסילת הדרך הראויה ואכן פתח בניינה שנסתייע בו ברבינו עד שנזכר בכולו

ענין מיוחד מאלף ומחמם הראי לצ"ן הוא דבר ישיבת הצדיקים רבוה"ל אדמו"ר הזקן ורבינו אדמו"ר נ"ע בצ"ד אחת משך ימי שנות חלדם, עבודתם ופועל קדשם בצוותא כחטיבה אחת אשר כמאליו נדרש להרחיב היריעה בחשיפה ועיצוב תואר ודמות פני אופן תופעה ההוד אפופת מיסתורין עילאין ורבת גוון זו אולם דווקא משום כך נאלצים אנ' מפני קוצר המושג להרתע בנסיגה אחורנית ולהמנע מלהקיף בתיאורים והגדרות דבר הנשלל והנשגב מקט' ביותנו ונודקק אך בקצרה לדברים כהוויתן כפי שנמסרו ע"י זקני הח' שזכ' לשהות ולחסות במחיצת קודש זו.

כאמור היה רבינו נחשב כתלמיד מובהק לאביו אדמו"ר הזקן אשר ממנו קיבל חכמתו וקדושתו ואכן בחובו של ענין זה ספון תעלומת המציאות רבת הפלאות שהשתקפה לעין כל היה התיחסותו של האב לעבר פני הבן בהערצה יתירה ויראת כבוד מופלגת נדירה ובלתי שכיחה כל מחסור ד' צורכו

מכתב מאת רבינו מוהרמ"מ נ"ע
לכבוד רבינו אדמו"ר הזקן
ביום שבת קודש
בשנת ה'תקנ"ח
במקום מגוריו
בביתו
בירושלים
ביום שבת קודש
בשנת ה'תקנ"ח
במקום מגוריו
בביתו
בירושלים

היה ממלא בשלימות מתוך הערכה ושביעות רצון. ויחד המתיקן סוד ביניהם בשיחות קודש שנמשכו ישעות ארוכות ברציפות לילות כימים בהסתגרות מוחלטת, והשרו אורית רוחמות של חיל ורעדה לכל סובביהן באי וחוסי צל חצר הקודש, אשר גרגירים אחדים אף נודעו להם לפעמים אח"כ ע"י אירועים שונים כביטול גזירות על הכלל וכדו' וכח"כ ניהל רבינו באותן תקופות סגל חבורת קודש אברכי משי אנשי סגולה שהתלקטו סביבו בהתדבקות יתירה של עוז ותעצומות והודרכו ע"י בעבודת שמים למרות היותם כפופי מרות ובטלים בתכלית אל אביו רבם הגדול אדמו"ר הזקן נ"ע אשר בהכוונתו וחפץ קדשו זכו להתקרבות וגישה עילאית כמו זו אל מאורם רבינו נ"ע מביניהם נמנו אדמו"ר הרה"ק הרבי ר' דוד ל' בידערמאן ז"ע הרה"צ ר' נפתלי צבי מסקוירא זצ"ל (שהיה נקרא ר' הערשאלע בעל שם ס על היותו בן בתו של הרה"ק ר' צבי ז"ע מפניסק בנו של אור שבעת הימים רבינו הבעש"ט הק' ז"ע), הגאון המפורסם ר'

נרוך מאנדלבוים ז"ל הרב מטוראוו ועוד אנשי מעלה בחירי חבורת הק' דשם. שהבחינו וחזו כמו עין שכלם את עוצם יקרת ערכו של רבינו בעיני אביו כפי המסופר על אברך אחד שגמר בדעתו שראיתו הראשונה בכל בוקר בעת קומו תהיה על צורתו של רבינו הזקן וכך נהג זמן מסוים שהיה מגיע לבית אדמו"ר ומחכה עליו ביציאתו מחדרו להסתכל בפניו פ"א הבחין אדמו"ר הזקן כמעשהו ושאלו לפרש הדבר ובע"כ הוכרח לגלות לפניו את כוונתו בזה, השיבו אדמו"ר בלש"ק זייער גוט הלוואי וואלטן מיר דאס געקענט. תיכף בגמר דבריו עבר לפניו בנו רבינו ז"ע אזי הכה אדמו"ר הזקן באצבעו כבתנועת ניצוח ואמר דאס האבן מיר געמיינט. והאברך בעצמו סי' זאת להח' המופ' הר' יהושע העשיל ז"ל, ובפ"א נענה ואמר לבנו רבינו כהאי לישראל אם היה ביכלתי אשר בכל יום בעת הקימה להביט ההבטה הרא' עליך היה כל היום הולך אצלי באופן אחר

בליל ש"ק בשולחנו הט' בעת אמירת

אנחנו הישותמים הח' מ' התחייבנו לעשות מרחץ עם מקוה כשירה בכפר אוטולצי ישיבה מוכי בתכלית הנצרך להמרחץ והמקוה לא יאחר מו"נ חודש מיום דלמטה כל זה קבלנו עלינו הח' מ' בחיוב גמור עלינו בלי שום טעם כלל וכלל כל זה נעשה בתוקף גמור בתוקף חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטי"ד - ובהאג"ס כתהנת חז"ל וחתמנו יום ג' י"ג ימים לחודש כיסליו תרכ"ה לפ"ק פה הארבע

נאום יעקב בן יהודא ליב

נאום צבי ב"ר יונה לאמידות

בפנינו עדים ח' מ' חתמו א"ע ה' ר' יעקב ב"ר יהודא ליב ור' צבי ב"ר יונה הי"ו על כל הא דכתוב ומפורש לעיל ואשרנהו וקיימנהו כדחזי וקנינו מאתם במנא דכשר למקניא ב"י

יום ושנה הנ"ל

נאום אשר בהרב מריה אהרן שיחי' מקארלין

ונאום ישראל במוהר"צ ז"ל

צילום סט"ר התחייבות לבנות פקיד כשרי' שעליה תתם בעד הרה"ק ז"ע.

כל מקדש בהגיעו להפי' "טהורים ירשוה" היה מראה באצבעו לעבר בנו רבינו נ"ע.

פ"א ישב בסעודתו ביום ש"ק וחיכה על רבינו שנתכבד אז במצוות מילה אצל אחד מאנשי העיר, כעבור זמן ורבינו התמהמה שאל אדמו"ר הזקן אודותיו בכ"פ בלש"ק געזונד זאל ער זיין וואס שפעטיגט ער אזוי, ולאח"כ כשרבינו הגיע שאלו אביו הק' בניחותא אודות איחורו והתיישב אצלו להסביר לפניו את סיבת קשיי המילה (וכמקרים מיוחדים) שהיו שם והמחיש את דבריו בהראותו על אצבעו כל פרט בהתהוותו וזה אשר גרם לו לאיחורו, בגמר דבריו קידש רבינו על היין ונטל ידיו לסעודה כעבור זמן חזר אדמו"ר הזקן על שאלתו לרבינו אודות איחורו והשיבו אדמו"ר כבראשונה וכך נשתנה הדבר כ"פ עד שנענה אדמו"ר הזקן ואמר אליו את מאה"כ אחרי הודיע אלוקים אותך כל זאת אין נבון וחכם כמוך.

שוב פעם כשהכונן אדמו"ר הזקן לנסיעה רצה מקודם לחדש את הלבנה טרם צאתו מעירו. ושאל על בנו רבינו שלא נראה שם וכשהלכו לחפש אחריו מצאוהו עומד במקוה בדביקות כדרכו וחיכה עליו רבינו הזקן זמן רב עד שבהגיעו כבר נסתרה הלבנה ונמנעו לחדשה וכך חזר הדבר כמה לילות עד שהוכרח אדמו"ר הזקן לנסוע בלא קידוש לבנה ובנו רבינו נסע ללוותו עד הגיעם לאיזה כפר ששם נעמדו לחדש את הלבנה. לאח"כ שאלו אביו בלש"ק זאג מיר נאר מיין קינד פאר וואס האט מען דא געדארפט מחדש זיין די לבנה השיבו בנו רבה"ק בל' טאטא'לע דו ווייסט דאך זאג דו, וכך חזר הדבר כ"פ עד שנענה אדמו"ר הזקן ואמר מיר האבן בקבלה אז אויף דעם פלאץ האט דער בע"ש הק' מחדש געווען די לבנה.

פ"א כשנסע אדמו"ר הזקן לחתונת אחד מנכדיו ביקש מאחד שיתלווה עמו לאיזה צורך, האיש בנסעו חזרה כשהיה כבר סמוך לסטאלין נחלה מאד ל"ע ושלח להזכיר עצמו לפני רבינו (כנראה שאדמו"ר הזקן עדיין לא חזר אז) כשגברה

מחלתו והגיע למצב של גסיסה הדליקו נרות ושלחו עוה"פ להודיע לרבינו את מצבו אזי נענה ואמר כבהחלטיות, ס'איז גאט'ס רצון און דעם טאטינס רצון אז א מענטש וואס האט געטוען דעם טאטינס רצון זאל זיין געזונד, וכן היה שאח"כ התיישב בעצמו במו כוחותיו ושב לאיתנו.

פ"א הוזמן רבינו לסנדקאות והלך מקודם למקוה ובחזרו נזדעקה היולדת ואמרה שלא תסכים לערוך את הברית עד שאדמו"ר יתן הבטחתו שהילד יהיה בר קיימא ובריא כי שני אחיו הקודמים מתו מחמת מילה ר"ל, השיב רבינו ואמר ווען דער טאטא'לע איז דא מיט אונז מאכט ער דאס אזוי ועכשיו הוא מוכרח ללכת עוד הפעם למקוה, ואכן קיים כך וחזר לעשות הברית והילד נשאר חי ובריא.

דרכו בקו' היה לעמוד ברה בעת תפילת המוספים ליד אביו רבינו הזקן נ"ע שבעצמו תקע התקיעות ורבינו היה מקריא ע"י. פ"א אירע שתיכף בגמר התפילה אחר קדיש תתקבל פשט רבינו הזקן את ידו הק' לבנו אדמו"ר נ"ע וברכו זל"ז ברכת מז"ט. הנוכחים לא הבינו טיבן של דברים עד שלמחרת בצום גדליה הגיע מברק (ט"ג) מסאדיגורא שבתו היא אחותו של רבינו, הרבנית הצדקנית מרת מרים ע"ה אשת הרה"ק מוהרא"י מסאדיגורא זי"ע הולידה בן באותו יום הוא הרה"ק הפחד יצחק זי"ע מביאאן.

חיוב מאד את מידת השמחה ודיבר הרבה בשבח העבודה במידה זו והח' ר' צבי מרגליות ד"ל מקריניק סיפר שרבינו

ב"ה יום ד' אדר"ח אייר ט"ו למספב"י חיים של ברכה לפ"ק סטאלין עטרת גדולה, ותפארת ישועה, יעלו לראש כבוד ידיד נמשי ה"ה מחו' הרב החסיד המפורסם, שלשלת היוחסין, אוצר החכמה והמדע בוצינא קדישא חסידא ופרישא, בן של קדושים, חוטר מגזע תרשישים, כקש"ת מוהר"ר מנחם נחום שליט"א

מכתבו היקר אף נעים האיר מול עבר מני, מצאתי את שאהבה נמשי את אשר מכבר צפה צפיתי ונכסתי להודיע מנועם פרי עטו מנוע"מ יקרת יעלומי הטוב, ומה מאוד מתכו לחכי אמרי בשורות החו"ש משלומם ובריאותם הטוב אשר טמני אותם בשולי מכתבו היקר, כי אך זה כל מנמתי ותישוקתי בכל עת מאז נתקשרנו בעבותות האהבה והסתכנו ירשי תלמי לבנינו לעמוד מוצק על עמדם, עמוד האהבה והשלום כל תמוט נצח ויעו פאת נפלא נפלאתי על מניעת פרי עשתנות עטו ממני, האומנם בראיתי מכתב מחו' ידיד לבני כמו הוו יקר נחשב לי וממש החי את נפשי בבשורתו שלום כי נמשי תערוג תמיד להתבשר מהם שלום רב ולשמע מהם אך טוב - עתה כו גם אנכי אשמיע שלום מאתנו למחו' יקירי, אשר תודות לאל החו"ש אתנו, כ"ק א"א הרב הק' שליט"א ואני וחתני יקירי שאהבה נמשי הוא אחיו הרב החכם המפורסם מוהר"ר מרדכי שיחי לאו"יט עם רעיותו שלום ושאננים, כה יואל השי"ת להיטיב עמנו נחסדו שניזכה לראות פרי צאצאיהם כי יתברכו בפרי בטן בחיש ומהר וכה יוסיף אומר המבשר שניזכה להתבשר זמ"ז בשורות החו"ש וכל טוב - וכה אני נכון לעמוד על משמרתו א"י להריץ אליו מכתבי שלום בכל עת למען אהבתינו העזה מימי קדם - אהי מחו' יקירי ירוץ נא מכתבי שלום אלינו בפעם בפעם למען האחוה והשלום, ואסגור דלתי מכתבי בשלום ויקבל כבוד מחו' החו"ש מאדוה"ש ומנאי מחו'.

אשר בהרב מו"ה אהרן שיחי

מכתב קו' מרדכי זי"ע אל הרב ר' נחום מברסלב זי"ע בי הפניד הקדוש מברסלב זי"ע.

ד"א מצוה מיט שמחה, איז דאך א וודאי אבלאט גמ' אז מיא לערינט מיט שמחה... זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

נענה פעם ואמר לחבר האברכים בלש"ק: קוקט זאך איין א ערבה וואס קאסט א פאהר גראשין, פון דעסט וועגן איז דאס זייער הויך ווייל מייאז מקיים

עבודה שכלב בשמחה הוא עצה כוללת לכל דברי היסוד שאם העבודה בלב מעורבת בעצבות ויגון ח"ו יצטרך אח"כ בסדר היום שלו לבקש עצות פרטיות על כל דבר במני עצמו, וזה עד אנה אסית עצירת בנפשו יג' בלבב"י, והשמחה בלב מנינה ומצלת בכלל.

סדר היום לכה"ק מוהר"א זי"ע מוהר"ב"ש בית אהרן דף ה' ע"ב.

כבוד קדושת אדמו"ר הרב הצדיק הקדוש והטהור רבינו דוד צבי שלמה בידרמאן זצוקללה"ה זי"ע מלעלוב — ירושלים בפרוס שנת השבעים להסתלקותו ה' אלול תרע"ח — ה' אלול תשמ"ז

תלאות, ושמו מיד פניהם לירושלים כשהם משתהים מעט בערי הקודש צפת וטבריה שתושביהן חרדו ויצאו מגדרם לכבודו של הרה"ק הר"מ ובניו הקדושים, הגה"צ רבי שמואל העליר רבה של צפת בקש ממנו שישאר בצפת והציע לו את כסא רבנותו אך הוא סרב הוא בקש להגיע לירושלים ביפה שעה אחת קודם, לגשת אל הכותל המערבי ולהזעיק שמים וארץ בלא להרפות עד שיביא את המשיח אך מעשה שטן הצליח ומיד בהגיעם לירושלימה נחלה הרבי הר"מ ונפל למשכב, אחרי כמה ימים ציוה לבניו הרה"ק רבי יצחק דוד והרה"ק האדמו"ר רבי אלעזר מענדל לשאתו במיטה אל הכותל המערבי ויהי מה, אולם בדרך רגמו אותם הישמעאלים בברד אבנים וסכנה רחפה על חייו של הרה"ק הר"מ, בדלית ברירה ומתוך כאב לב חזרו על עקבותם כלעומת שבאו לקול בכיו המתיפתח, ועוד באותו יום נסתלק הרבי ר' משה'לע מלעלוב ונתבקש בישיבה של מעלה

כשעלה רבי זירא מבבל לארץ ישראל צם מאה תעניות כדי שישכח את תלמודה של בבל (ב"מ פ"ה) ואף הילד העלוי רביה"ק שערב עלייתו ארצה כבר ידע ללמוד דף גמרא ותוסי עם מהרש"א על בוריו, שכח מיד בהגיעו לכאן כל מה שלמד בחו"ל, אפילו צורת האותיות פרח ממוחו והיו צריכים להתחיל עמו הכל מחדש, מה"א"ב כפשוטו (ופעם כשספר זאת הוסיף בבדיחותא, שבכך חסך מאביו את הטורח להתענות ק' תעניות) תחת עינו הפקוחה של האבא המחמיר בחינוכו והמדריכו על כל צעד ושעל גדל העלם שהפליא את הכל בזכרונו ובתפיסתו המהירה הקולטת הכל, אך כבר אז בימי חורפו ידע להסתיר ולטשטש את גדולתו, ממשיך בדרכו של רבי דוד מלעלוב שאמר על הפסוק בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך (תהלים קי"ט) בלבי אני צופן כל

אחרי חג הפסח תר"י יצאו הרבי ר' משה'לע ובניו לדרכם הארוכה, אחרי שהיו צריכים להתגבר על הרבה מכשולים וקשיים שנערמו בשפע על דרכם במחשבתו של הרבי ר' משה'לע היה להפריד מעל רבים מצדיקי הדור ובפרט משלשה המיוחדים, הראשון היה הרה"ק רבי מאירל מפרימישלאן, אלא שעד שהגיעו לגליציה בתנאי הנסיעה הקשים כבר פרח לו איש האמת ונסתלק הצדיק לגנוי מרומים בער"ח סיון תר"י, ויסעו לבעלזא אל הרה"ק רבי שר שלום זצוקללה"ה הפציר הרבי מבלו באורחו הקדוש, אל תעזבו את מולתי, הו כל יהודי מולוי זקוקים לכס' ולנכדו רביה"ק הראה אותות חיבה נדירים הוא הושיבו על ברכיו והשתעשע עמו שעה ארוכה

מישם המשיכו לסדניורה להפריד מעל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע שהתחנן לפני הרבי ר"מ, המתו נא מעט ושנינו נסע ביחד לארץ הקדושה, אך הרבי ר' משה'לע שכל מנמתו וחפצו היתה להגיע במהירות לאר"י ולקרב ביאת נואל, הראה לו על זקנו הצחור כמי שאומר זקני הלבין כבר ואיני יכול לחכות יותר במיוחד נתפעל הרזונינער מרביה"ק שבחיבתו אליו נטלו והעמידו ביו רגליו סלסל את פיאותיו וקרא בהתפעלות, הער האט דאך לעכטיגע אויגן, ולמקורביו המשתאים הסביר, ילד זה לא יחטא לעולם אחר שנסע מעליו הרה"ק ר"מ אמר הרזונינער, פוילישע גארנים מאור כזה היה בתוכם, והם נותנים לו לנסוע וסיים איופוליו (ראויה) לאור הנר וקורות מסע הקודש הובאו בארוכה בספר "פרי קודש הילולים" הנה"צ רבי משה יאר וינשטוק ז"ל ואכמ"ל

בשלהי חודש תשרי תר"א הגיעו לארץ ישראל לאחר נסיעה ארוכה ורבת

חמדה נגוזה הוציא הקב"ה מאוצרו הטוב ותנה לעמו ישראל נאהבה בערב חג סוכות שנת תר"ג (ווי"א תר"ד) בהולדת הבן הבכור להרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל בידרמאן זי"ע בעיר פשעוורו המעטירה בה התגורר הסבא קדישא הרה"ק רבי משה מלעלוב ובה יושב על כסא הרבנות שנים מספר עד לעלייתו לארץ ישראל

בהושענא'רבה הוכנס הילד ברוב שמחה ודיצה לבריתו של אברהם אבינו ע"ה ויקרא שמו בישראל דוד צבי שלמה דוד ע"ש הסבא רבה הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע ומכיון שהברית היתה ביום האושפיזא של דוד המלך (ומאלף הדבר כי בימי זקנותו של דוד רביה"ק היה בא לבקר בסוכתו הרב הנה"צ רבי יוסף חיים זוננפלד ביום הושע"ר ומיד בכניסתו היה קורא בשמחה ובקול רם דוד מלך ישראל חי וקיים) צבי נקרא ע"ש סבו אבי אמו הרה"ק רבי צבי בן הרבי מלובלין זי"ע ושלמה ע"ש אביו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב ה"ה רבי שלמה זי"ל

בצל קדושת אביו וזקנו גדל הילד אשר תיכף בעמדו על דעתו ניכרו בו גיוני קדושה וטהרה וכשרונות חריפים ובלתי מצויים, הכל ראו כי נצר מפואר עולה ופורח בנן חמד שנטע אבי השלישלת הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע

הימים היו ימי ערב עלייתם לאר"י של זקני הרה"ק רבי משה מלעלוב וכל משפחתו, שעזיבתו את מולוי ועזעה אותה יותר מת"ק על ת"ק פרסה, ובבית זה הספוג כולו כיסופיו ונגעוים לארץ הקדש (כעדותו של הרה"ק רבי חיים מצאנז) זצוקללה"ה כי שלש שנים לפני הסתלקותו היה כבר הרבי ר' משה'לע מופשט כליל מעולם הזה ולא סבל את אוירת חוץ לארץ ובאווירה זו המנושמת בריחה של ארץ ישראל גדל הילד היניק וחכים טובא

חכמתי כדי שלא אהיה חסר לפניך רבשי"ע.
 דחטא מלשון חסרון.
 תורתו היתה כולה מקשה אחת של
 דבקות טהורה, בערוב ימיו גילה לאחד
 מחסידיו, כי מאז עמדו על דעתו לא שכח
 אף לרגע משויתו הי' לנגדי תמיד, פעם
 בפורים הסיח דעתו לשניה קלה ומיד
 הרגיש בו אביו הרא"מ ונגע בשרוולו
 להזכירו.

בהגיעו לפרקו השתדך עם הרבנית
 מרת מרים בת הרה"צ רבי פנחס הלוי
 הורביץ מבראד, רבה של מגרוב שעלה
 לאר"י והתגורר בצפת. נין ונכד להרבי ר'
 שמעלקא מניקלשבורג ואחיו הרבי ר'
 פנחס בעל ההפלאה זי"ע. עניות מרודה
 שררה בביתו של הרה"ק הרא"מ וכשהגיעו
 המחותנים מצפת לקראת חג השבועות
 בתוך ימי האירוסין, לא היה ביכולתם של

הורי החתן להעניק דורון לכלה כפי שהיה
 מקובל אז לתת מטבע זהב שנקראה
 אייביל, הדבר נגע עד מאד לזוגתו של הר"פ
 והיא הציקה לבעלה אודות הענין, וכי מה
 נשתנתה בתם לרעה. בערב חג השבועות
 הלך הרבי הרא"מ עם כל הקהל לקברו של
 דוד המלך בהר ציון ואליו התלווה המחותן.
 לפתע הסב הרא"מ את פניו אל מחותנו
 ואמר לו, אנו הולכים עתה אל דוד המלך

הנהגתו היתה כזו, שכל מה שראה או שמע, היה נשקף אליו כאלו היה נשקף אליו דרך המראה.
 וזהו שכתבנו, כי מאז עמדו על דעתו לא שכח אף לרגע משויתו הי' לנגדי תמיד, פעם בפורים הסיח דעתו לשניה קלה ומיד הרגיש בו אביו הרא"מ ונגע בשרוולו להזכירו.

הנהגתו היתה כזו, שכל מה שראה או שמע, היה נשקף אליו כאלו היה נשקף אליו דרך המראה.

וזהו שכתבנו, כי מאז עמדו על דעתו לא שכח אף לרגע משויתו הי' לנגדי תמיד, פעם בפורים הסיח דעתו לשניה קלה ומיד הרגיש בו אביו הרא"מ ונגע בשרוולו להזכירו.

והנהגתו היתה כזו, שכל מה שראה או שמע, היה נשקף אליו כאלו היה נשקף אליו דרך המראה.
 וזהו שכתבנו, כי מאז עמדו על דעתו לא שכח אף לרגע משויתו הי' לנגדי תמיד, פעם בפורים הסיח דעתו לשניה קלה ומיד הרגיש בו אביו הרא"מ ונגע בשרוולו להזכירו.

הקדוש ואיך חושבים ברגע זה על אייביל?
כשחזר רבי פנחס לאכסניה אמר לזוגתו,
יש לנו מחותן שנמצא בשמים ואת
מבלבלת את מוחי בזוטות כגון אייביל.
אחרי חתונתו עבר רביה"ק להתגורר
בעיר צפת אצל חותנו הר"פ. התנהגותו
בפרק הזמן ההוא היתה בקדושה
ובפרישות יתרה. קדש עצמו במותר לו ולא
היה לו בעולמו אלא ד' אמות של תורה
וטהרה, אף לא שוחח עם זוגתו הצדקת

ולא ברכה לשלום, התלוננה הרבנית לפני
חותנה הרא"מ על התנהגותו החריפה של
בעלה, והוא הבטיח לה שביום בו ימלאו
לבנו עשרים שנה ישנה את הנהגתו, ואכן
בהגיעו לשנתו העשרים המתיק רביה"ק
את חריפות הליכותיו ובאותו יום נכנס
לחדרה של זוגתו וברכה בברכת בוקר טוב.

נשמתו הגדולה של רביה"ק שאפה
לגדולות, רצה להתעלות יותר ויותר

בסולם המוביל בית א – ל ולא מצא מרגוע
לנפשו, צר לו כאן המקום והוא חש שעליו
לצאת למרחב ולחפש לו רבי ומנהיג שיעלה
אותו לפסגות חדשות בעבודת הבורא.
בלבו גמלה החלטה על נסיעה לחו"ל
וכאשר ספר זאת לאביו הרבי הרא"מ שאל
אותו אביו, וכי מה חסר לך פה, אם יש לך
את הכתל המערבי? פתח רביה"ק פיו
בחכמה וענה לאביו, אני צריך רבי שיענה
לי על שאלותי. על זה השיבו הרא"מ כי מי
שזוכה שומע איך שהכותל עונה לו.
– ואני איני די עבורך! הוסיף הרא"מ

והקשה.

– לא, ענה לו רביה"ק. פון א טאטע
האט מען נישט אזא אימה ופחד אזוי ווי
פון א רבי.

ואת רצונו הוא מילא. קם ונסע את
נסיעתו הראשונה. הדבר היה בשנת
תרכ"ה בעודו אברך צעיר כבן כ"ג שנים.
בהגיעו לוינה עיר הבירה האוסטרית שמע
שנמצא שם הרה"ק רבי אהרן מקרלין
זי"ע בעל בית אהרן שעשה שם לצורך
רפואה. מיד כשנתן לו שלום עליכם בפעם
הראשונה הרגיש כי לכאן נכספה וגם
כלתה נפשו ופה ימצא את אשר חפץ, אלא
שלפי שעה רצה לבקר אצל צדיקי הדור
האחרים. ראשית דרכו היתה לצאנו אל
הרה"ק רבי חיים זי"ע שהבחין בעינו
החדה בטיבו של האורח רם המעלה ואף
כבד אותו בשבת שהיתה שבת ר"ח
להתפלל לפני התיבה תפילת מוסף. אחרי
כמה שנים כשהתארח בצאנו שארו הרה"ק
רבי בנימין בערנשטיין (ר' בנימין ר'
פישעליס) אמר לו הצנאני: דער מוסף פון
דעם ארץ ישראל יונגערמאן קלינגט מיר
נאך אין די אויערן.

מצאנו המשיך להרבה מאדמור"י
פולין: הרה"ק רבי שלמה מרדומסק
תלמידים של זקניו הרבי ר"ד ובנו הרבי
ר"מ מלעלוב. האדמו"ר רבי מנחם מנדל
מוורקא. רבי יעקב מרדזימין. רבי אלימלך
מגרודזיסק, ורבי אברהם יעקב
מסדיגורה ואצל בניו של המגיד הקדוש
מצירנוביל. המגיד מטריסק והרה"ק רבי
אהרן מצירנוביל, רבי יצחק מסקוור, רבי
יעקב ישראל מטשערקס ורבי דודיל
מטלנה, מכל צדיק וצדיק יגע רביה"ק
לרשת מדה טובה ונהגה ישרה.

כאשר הגיע לבית שארו האדמו"ר רבי
יעקב צבי מפריסוב שקבלו באהבה
ואותות חיבה גלויים. שאל אותו

להלן מכתב מעניין מאד מאת רבה"ק הרבי דוד צבי שלמה זי"ע אודות
הקדושה המיוחדת שבעיר חברון שכתב לאחד מחסידיו הנאמנים והמקורבים
אליו ביותר, הרב החסיד ר' מיכאל הרמן ז"ל:

בי"ה ירושלים עיה"ק ת"ו ה' מנ"א עת"ר לפ"ק

**שו"ר וכטו"ס לכבוד אהובי ידידנו החסיד המופלא ומפולג בתו"ר לב
טהור כו' כו' כש"ת מו"ה מיכאל הערמאן הי"ו**

אחדשה"ט באה"ר כמשפט, ברך לקחתי וברך אשיבנה, כי יברכך השם
ויצליחך בהצלחה רבה וישיבך לשלוי ירושלימה לביתך במהרה וכ"ט.

אבקשך להשתדל מאד בדבר מכירת החצר בחברון העיר הקדושה
ת"ו עיר מנוחת אבוה"ק זי"ע אשר הוא עומד להמכר בסך שני אלפים
וחמש מאות זהו"כ, אשר אנכי ידעתי כי לבעל החצר עלה הוצאות יותר
מכפלים, אם כי הי' אז שכר הבנין יותר בזול מאשר עתה והוא כמעט
פחות מחצי שויו וגם כעת נמצאו קונים אינם יהודים שנותנים יותר
הרבה ממחיר הזה, אך אינו נכון הדבר. אם כי עפ"י הדין יכולים למצוא
היתר כידוע. והנה שמענו מפה קדוש מדבר הגאון הקדוש מו"ה שמעון
מנשה זצ"ל אב"ד עיה"ק חברון ת"ו כי שמע מהגאון הקדוש מהרד"ב
בן הגה"ק בעל התניי והשו"ע זצלה"ה כי מצא בכתבי הרדב"ז כי קבלה
בידם כי כל מי שיש לו אחוזה ונחלה בעיה"ק חברון ת"ו ניצול מחיבוט
הקבר, אם כי אנחנו לא מצאנו זאת בין כתביו יקר סהדותא נאמן החי
מאד ויש לסמוך עליו, והנה גודל מעלת חברון עיה"ק מבואר בכמה
מקומות בזוהר הקדוש כי הפליגו במעלותה כמעט יותר ממעלת
ירושלים, ומהם בזוהר חיי דף קכ"ט ועי"ש במק"מ וזוהר הרקיע
ועטרת צבי עפ"י פסוי נמצא כביכול כי קדושת המקדש ושכונת השראת
השכינה באה דרך מערת המכפלה, ועוד בכמה ספה"ק שהפליגו בגודל
מעלת העיר הקדושה הזאת ויושב"י. ידידי הנאמן חזק והתחזק למען
השם ולמען המצוה להביא הדבר לידי גמר אם יהיה הקונה איש אחד,
או כמה אנשים. אולי ירצו לקנות רק הצד שכלפי השוק היינו בית
גדולה, ובעלי השנית בית לא גדולה, וגם מוקף מחיצות ושני כתלים
וחצי וחסר עוד מעט להשלים שיהי' מדור בפ"ע וזאת יקנו בעד סך שני
אלפים זהוב לבד, אשרי מי שישתדל בדבר הגדול הזה וכדאי היא
המצוה להביא עליו ברכה מרובה כחפצו הטוב וחפץ אוה"נ דו"ש
באה"ר מצפה לתשובתו בהצלחה רבה בקרב מעתיר בעד שלומו וטובו

דוד צבי שלמה בההצ"ה ר' אלעזר מנחם זצוקללה"ה

(תפארת בית דוד – עמוד קמ"ט)

ואת התפילה. רביה"ק פתח בברכה "ברוך אתה ה' כשהוא כורע ומשתחוה. מיד נעצר וממעמקי לבו, היוקד באהבה לבוראו בקעה ועלתה אנחה חרישית "מאמע מאמע".

מלים אלו זעזעו את כל הוויתו של ר' פנחס אליעזר והוא החל רועד כבעוית, בכי מטהר פרץ ממנו ולבו נפתח כפתחו של אולם, אותו יום התפלל כבירה חדשה בלב טהור ומזוכך.

לפעמים ראו ברביה"ק כי הוא מופשט כליל מכל מציאות גשמית ואינו חש מן המתרחש סביבו ואף לא מהקורות אותו בעצמו, ארע מעשה והרה"ח ר' יצחק גריש ז"ל נזדמן למקוה בטרם האיר השחר, עלה ונסתפג, ולפתע הגיע רביה"ק שנכנס למקוה במהירות עצומה וכעבור רגע כבר ירד לטבילה. בצאתו מן המים כשלו ברכיו והוא ניגף ארצה בחבטה עזה. רבי יצחק שנתבהל מחזקה של המכה שלפי השערתו היה בה כדי להמית רץ מיד אל רביה"ק להקימו ונוכח לראות שלא ניזוק. בצהרי יום ספר לאביו הרה"ח רבי צבי (הרשל) גריש ז"ל מה שהיה עם רביה"ק במקוה, והלה נחרד. אם כן מה אתה עושה פה? גער בו, רביה"ק נפל במקוה ואתה יושב שאנק?! ומיד רץ בעצמו לביתו של רביה"ק, וכשהגיע שאלו לשלומו, אך רביה"ק לא הבין כלל מה יום מיומיים ומדוע ההתרגשות, שאל אותו ר' הערשל, והלא בני ספר לי שנפלתם במקוה, אלא שנתחוויר לו לר' הרשל, שרבו ומורו אינו יודע כלל שנפל, אף לא שר' יצחק עזר לו לקום על רגליו.

הגרשי"א שזורי ז"ל היה פעם בביתו בערוב ימיו בזמן שישן, ונוכח לראות כי לא עוברות עליו יותר משתינ נשמינ בשינה רצופה, מדי מחצית השעה בקירוב היה מקיץ מתנומתו ואנחת דביקות מתמלטת מפיו או -ו-ו-ו-ו, כבאמצע תפילה.

אך כל עוד היה כוחו עמו הפליא להסתיר הכל, לא אמר תורה בשולחנותיו ורק שוחח בסיפורי צדיקים. ידעו חסידיו שלומד כל יום ח"י פרקים משניות ומדי חודש בחודשו מסיים את כל ששת סדרי משנה, אך למעלה מכך לא הראה. כמו כן שמעו מפיהם של יודעי ח"ן שלומד קבלה בישיבת המקובלים בית א-ל, אבל מעולם לא ראו ידיעותיו בגלוי. שנה אחת

השמימה בפורים המשולש תרמ"ג החלו מתקבצים סביבו חסידי אביו הקדוש ואליהם הצטרפו רבים מבני ירושלים, שכיון שדרכו על סף ביתו לא יכלו למוש הימנו ונתלו בשולי אדרתו (הוא עצמו סיפר כי עוד שנים רבות לפני כן כשישב בצפת לקט חבורת צעירים פוחזים "שבאבי" והחזירים למוטב, הפכס לחבורה של עובדי ה' מסולאים, וכשנאלץ להרחיק מהם אחד הצעירים שהיה חשש ששפיע לרעה על חבריו, צווח הלז במרר נפשו "כי גרשוני מהסתפח בנחלת ה'") למרות כל רצונו שלא לנהוג באדמורו"ת הפכוהו בני ירושלים למורס ורבים, שתו בצמא כל מילה שיצאה מפיו ועקבו בשבע עינים אחרי כל הליכותיו בקודש, הם האמינו בו באמונת אומן שהיתה תקועה בלבם כיתד נאמנה. כל כמה שלא עמל ויגע להסתיר את עצמו לא עלתה בידו להחביא את שגב קדושתו וטהרתו שקרנו מתוכו אלי חוץ. יפה תואר ויפה מראה היה, והדרת פניו בלתי מצויה. וכפי ששמענו מהזקנים שזכו להכירו כי לא ראו בימי חייהם עוד קלסתר פנים בדומה לו, תוארו כתואר פני מלך וכשהיה עובר בסמטאות העיר העתיקה היו נעמדים לכבודו אפילו הערבים. אחד מהם אף הגדיל לעשות באומרו לרעהו היהודי, יודעים אנחנו שנינו כי אין לא בינינו הישמעאלים ולא ביניכם היהודים עוד אחד כמו חכם רבי דוד.

בדבקות עילאית סובב רביה"ק כל הימים, אלא שהקפיד שלא יבחין בכך איש. אך מטמוניות שלו שהצפין במסתרים נתגלו לפרקים ברבים. היה זה כשלא יכול כבר לכבש בתוכו את רתיחתו וכיסופיו לשכינה הקדושה ומעט פרץ החוצה, וכפי שספר הרה"ח רבי פנחס אליעזר הכהן (פקשר) ז"ל שקבע מקום לתפילתו בבית המדרש של רביה"ק בעיר העתיקה. היה זה בראש השנה של שנה אחת ביום א' דר"ה אחרי תקיעות דמיושב, כל הקהל כבר נעמד לתפילת מוסף בלחש. אך הוא לא חל ולא הרגיש בעצמו אף ניצוץ של התעוררות לתפילה כפי שהורגל, לבו כמו נעשה אבן, אטום וסתום. ניסה להגות מלה ושתיים והרפה מיד בראותו כי אין זו שעת הכושר. מדוכדך מכך עד לעומק הנפש נמלך בדעתו כי הואיל ומקומו הוא ליד רביה"ק יקשיב לכל הפחות כיצד הוא מתפלל. עצם עיניו ועשה אוזניו כאפרססת לשמוע אל הרינה

הפוריסובער בתרעומת, מפני מה לא הודעת לי על בואך, אילו היית מודיעני הייתי יוצא לקראת כבודכם עד מרחק כמה מילין. אצלו נתעכב זמן מסוים ומרוב חיבת הקודש היה הפוריסובער מזמינו לחדרו מדי לילה וקורא יחד עמו את כל הפתקאות שהביאו לו אותו יום.

אחרי שריוה את צמאונו ודלה מבאר חפרוה שרים נסע לקרלין אל הרבי שלו והתקבל על ידי הרה"ק הר"א ובנו הרה"ק רבי אשר (מדרוהוביטש) בשמחה גלויה ואהבה שאינה תלויה בדבר, נשמותיהם נקשרו אהדדי תיכף, כאן בקארלין מיצה רביה"ק את מידותיו והעפיל לגבהים רוחניים. אף רבו העריץ ביותר את תלמידו האברך הצעיר בשנים והשפיע עליו מטללי רוחו בנדיבות גדולה ולא חשך ממנו מאומה, ולא עוד אלא הוא ובנו הרה"ק הר"א התבטאו אודות זה האברך בכמה וכמה ביטויים גבוהים במיוחד (כמובא באריכות בקובצי "אור הגנוז" ב-ג ומפני כן לא נאריך כאן בכל אלו) על דביקותו בקרלין תעיד העובדה כי בדרכו לשוב לארה"ק עבר דרך חצרו של אחד מהצדיקים הידועים ובתפילתו של הלה אטם רביה"ק אוזניו בידיו כדי לא לשמוע את תפילתו.

לאחר כמה שנים (בתרל"א) שוב גברו געגועיו אל רבו והוא נסע בשנית לקרלין. גם הפעם התקבל ע"י בעל הבית אהרן ובנו הר"א בכבוד מלכים אלא שככל שהרבו הללו לכבדו כך הוסיף התלמיד והשפיל ראשו, היה זה בשבילו עוד נסיון שצריך לעבור אותו, נסיון הכבוד.

כל ימיו ראה רביה"ק את עצמו תלמיד מובהק של מרן הר"א בעל בית אהרן ובנו הר"א מדרוהוביטש. ויחד עם זקני הרה"צ רבי אלטער מנחם וינשטוק ז"ל יסד אחרי שובו מנסיעתו השניה את בית המדרש הראשון לעדת חסידי קרלין בעיה"ק ירושלים. שנים רבות אחרי נסיעותיו שמע פעם זילותא דרבי שיצא מפיו של מתנגד ירושלמי שעלה לכאן ממעזריטש, כאשר השמיע איש זה בטוי קשה ופוגע בכבודו של הבית אהרן נגש אליו רביה"ק וסטר לו בחזקה על פניו, מעשה שהיה רחוק כמטחוי קשת מעדינות נפשו ואצילותו, אלא שעל כבוד רבו לא יכול היה שלא למחות.

אחרי שאביו הרא"מ עלה בסערה

ב"ה יום ב' שירת הברך תרנ"ה סטאלין

**שלומים מרובים וכט"ס לכבוד ש"ב ידי"נ הרה"ח המופ' ומפואר
בנש"ק חו"ש מ' אברהם אשר שי' ע"ש כב"ב שי' בחיי נחת וכה"ט**

יתבשרו משלומינו הטוב שבי"ה אנחנו פה כולנו ובנינו ובנותינו שי'
לאוי"ט בחי"ש יט' ד' חסדו לנצח

אחד"ש באה"ר לנכון הגיענו מכתבים עם בשורת מז"ט מקישורי
התנאים של ב"ב נכדם החשוב כמר אהרן יהושע שי' עם בת ידידנו
הרב החסיד המפואר בנש"ק מ' דוד צבי שלמה שי' מעיה"ק ירושלים
והי' לי לנחת שהזמין להם השי"ת זיווג הראוי ומפואר בפ"ז מקדושים
בלא שום שאלות כראוי והגון לפ"כ האבות הקדושים, וברכתי תעלה
עליהם ועל בניהם שיהי' קשר של קיימא ויזכו כולם יחד לתור כלולתם
בנחת והרחבה כיד ד' הטובה ולראות מהם ומכל יו"ח שי' רוב נחת
כדרישתם לטוב וכרצון ש"ב או"נ הדו"ש באה"ר ומברכם בגדא טבא

ישראל בהרב מהר"ר אשר זצ"ל

מכתב קו' מהרה"ק מפפד"מ זי"ע אל הרה"צ ר' אברהם אשר זצ"ל מטבריה בו
מברכו בברכת מז"ט על קישורי הת' של נכדו הרה"ח ר' אהרן יהושע אליאך ז"ל
עם בתו של הרה"ק הרבי ר' דוד בירמאן זי"ע.

אך יותר משדמה בתוארו החיצוני אל
זקינו מלובלין, דמה לו בעיני הרואות
למרחקים. הצפונות והנסתרות – גלויות
היו לפניו. העתיד היה לו כמו עבר ותפיסת
מחשבות היתה אצלו כענין של מה בכך,
ואם בהזדמנות אחת התבטא הוא ביחס
לאדמו"ר שלא דק בראיית העתידות
"וואס מיינט איהר אז רוח הקודש איז
עפעס א זאך וואס מען האט אין קעשינע
וואס ווען מען דארף נעמט מען דאס
ארויס?" הרי שלחסידינו היה הדבר פשוט
1. שאצלו זה אכן כך. שכן ראו אצלו
רוה"ק תדירא בכל עת ובכל שעה.

פעם אחת התלווה אליו הרה"ח
המופלג רבי מיכאל הערמן ז"ל שרבה"ק
החשיבו, לנסיעה למירון. היה זה ביום י'
אלול תרנ"ה. באמצע הדרך לטבריה קדרו
פתאום פניו של רבה"ק והוא אמר לר'
מיכאל. ס'איז עפעס א חשכות, א צדיק
איז נסתלק געווארן. אחרי כמה ימים
הגיעו לטבריה ושם אכן כבר הגיעה
הידיעה המעציבה על סילוקו של צדיק
הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זצוק"ל.

תחת אחד השיחים שהיה לגרש"א עם
רבה"ק, ספר לו הגרש"א כי בנערותו
זלמד אצל הגה"צ רבי אברהם אהרן

ומשום כך לא נפל למטה בעת הקפיצה כי
רק לדברים גשמיים יש כובד משא"כ
ברוחני.

וכעין זה נשמע מפיו של הרה"ח
המופלג ר' משה ולדמן ז"ל כי פעם בליל א'
דפסח התפלל רבה"ק לפני התיבה וכאשר
עמד להתחיל באמירת הלל תפס בשרוולו
והרים את ידו הטהורה בהתחילו לומר
"ברוך אתה" ואז הואר לפתע כל בית
המדרש באור יקרות כבאמצע היום. גליא
לדריעה ונפל נהורא, (ברכות ה:) כפשוטו
וכמשמעו.

ופ"א התבטא כ"ק אדמו"ר מוהרמ"מ
ואמר: וואנטשען זיך דאווען כל נדרי אזוי
ווי דער זיידע האט געדוואנט א
גיווינדליכע מעריב אין מיטן וואך.

הרה"ח ר' פנחס כהן ז"ל עלה מפולין
לכאן בשנת תר"ן, בימי ילדותו זכה לראות
בטוהר פניו של הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע
במשך כמה שבתות רצופות, וצורת קדשו
נחקה בזכרונו הדק היטב. כשנכנס אל
בית מדרשו של נינו – ה"ה רבינו הקדוש
– נרתע לאחוריו באימה, דומה היה
בעיניו כי הוא חוזה שוב באותו זיו
איקונין. כל כך דומה הוא לזקינו החוזה
מלובלין – אמר בהתרגשות לגרש"א
שזורי – דמיון מפליא בכל תוי פניו.

הזמן רביה"ק בתשעה באב לביתו של
הגה"צ רבי עקיבא יוסף שלזינגר לברית
שנערכה אצלו והתכבד בברכות. אחרי
הברית הפטיר רביה"ק, עתה התקיים בי
הנאמר: והיו חייד תלואים לך מנגד
(דברים כ"ח) שכן החזקתי כוס מלאה יין
בידי ולא יכולתי לשתות ממנה. העומדים
סביב מלאו פיהם שחוק בסוברם שאמר
להם דבר הלצה. אך ר' עקיבא יוסף מהר
להעמיד אותם על טעותם, אם אתם
חושבים שהוא אומר סתם א גלייכע
ווערטל אינכם אלא טועים. מאמר זה
נמצא כתוב בזוהר שכאשר עושים ברכה
על הכוס בברית בתשעה באב ועקב הצום
אי"א לשתות מתקיימת בזה הקללה של
והיו חייד תלואים לך מנגד.

ובאחד מימי ראש השנה הגיע לבית
מדרשו של רביה"ק אחד מחכמי
המקובלים והמכונים הספרדיים כמו
רבים מאנשי העיר, ליטאים כחסידיים,
ספרדים כאשכנזים שבאו לראות את
עבודתו של הכהן הגדול ועוד יותר מכך,
לשמוע את תפילתו לפני התיבה בנוסחו
היחיד במינו שמיוג ובנה בעצמו בתוספת
רוב נופך משלו, האזין אותו חכם בקשב רב
לסלסוליו בכמה מקומות ואח"כ אמר
למתפללים, הוא מרמה את כולכם,
כסבורים אתם שהוא מנגן חזנות, ואינו כן,
אלא בתיבות שהוא מסלסל בהן ישנן
כוונות עמוקות וטמירות הידועות רק
ליודעי ח"ן.

ומספרים נכדיו של הרה"ג ר' ישעיהו
חשין ז"ל (שהיה מטובי המלמדים בת"ת
עץ – חיים ומתנגד עפ"י השתייכותו) כי
פעם בר"ה הלך לשמוע את רבה"ק
בתפילת המוספין. וספר הנ"ל כי ראה במו
עיניו עיני בשר, שכשאמר רבה"ק פסוק
מסוים שילב את שתי ידי וקפץ באויר וכך
נשאר תלוי ומרחף באויר משך כמה זמן עד
שחזר למקומו על הארץ!

וכדי לסבר את האוזן ולקרב הדבר אל
השכל הסביר א"מ הרה"ח ר' שלמה מנחם
וינשטוק שיח"י כי פעם בשבת הרה"ק
האדמו"ר מוהרמ"מ זי"ע בשולחנו הטהור
בחול המועד סוכות של אחת השנים פתח
וספר מעשה בבעל השי"ך שנמלט מרודפיו
ודלג מגג לגג אף שהפסיק רחוב העיר בין
שורות הבתים המרוחקים ביותר אלו
מאלו, ואמר ע"ז בלש"ק: "ס'איז נישט
קין וואונדער, ווייל רוחניות וועגט נישט",

וכשראה באקראי את קיסר גרמניה וילהלם (שהיה אז כבר השלושים שנה למלכותו) אמר לחסידיו. כי אין לו כל צורה של מלך, ואדרבה לקיסר פרץ יוזף יש פני קיסר יותר ממנו. וסוף דבר שהקיסר וילהלם הודח מכסאו וסיים את חייו כאחד הריקים עזוב ונשכח, ואילו הקיסר פרץ יוזף מאוסטריה מת כקיסר ונקבר בכבוד מלכים כראוי.

סיפורים כאלו ועוד רבים התגלגלו למאותיהם בפי חסידיו בפרט וכל אנשי ירושלים בכלל. אלא שקצר כאן המצע מהשתרע.

ואף על מידותיו המופלאות ספרו מפה לאוזן, כיצד הראה גבורת נפשו לאין שיעור בהזדמנויות שונות. והרה"ג רבי אברהם חיים שאג (צוובנער) ז"ל הודה כי מרבה"ק הוא אחוז התפעלות, כמו עיניו ראה את שליטתו העצמית כגבורת האריה, בזמן שהלך רבה"ק עם קהל גדול מחסידיו ע"י שער יפו, חמד לו לצון אחד מבני משפחתו של רבה"ק והחל מנקש על אבני המרצפת בקנה סוכר ארוך כדרך הקוואס הפוסע לפני החכם באשי ומפנה לו מקום וכדי בזיון וקצף... התבונן הגרא"ח שאג היטב בפניו של רבה"ק כדי לראות כיצד יגיב על

מעשה זה של שפיכת דמיו וביזוי ברחובה של עיר, ומה גדלה השתוממותו כשנוכח לראות כיצד משוחח רבה"ק בניחותא עם מלווי וואף מחיך בשלוה משל אין הדברים אמורים בו כלל וכלל.

הגרש"א אף נוכח בביתו של רבה"ק כשהוצרך לפתוח את הארון ולא היה יכול מאחר ולא מצא את המפתח. וכל מפתח שמצא התברר שלא זה הוא הדרוש, וכך במשך זמן רב, דבר הנוטה לגרום רוגז כידוע. שח אז רבה"ק לגרש"א: מעשה שכך ארע אצל הסבא הרבי מלובלין זי"ע שאף הוא רצה לפתוח הארון ולא עלה בידו המפתח המתאים. נענה הרבי מלובלין ואמר, און דו ווילסט דאך איך זאל זיך בייזערין — דוקא נישט.

וכשם ששלט על מידת הכעס שלו ביד ברזל, כך ידע גם לדכא מידות כאלו אצל אנשי שלומו, ומעשה שבאה לפניו אשת אחד מחסידיו ובכחה לפניו כי חייה אינם חיים. בעלה רתחן מופלג הוא, מפעם לפעם מתפרץ כעסו והוא מאבד את עשתונותיו עד שהוא משבר כלים בחמתו והגיעו מים עד נפש. הבטיח לה רבה"ק שידבר אתו ע"ז, הדבר היה סמוך לחג הפורים. ביום הפורים כשישב רבה"ק אל שולחנו הגיע

אותו חסיד עם משלוח מנות ופדיון נפש בסך נפוליון זהב.

— ר' פלוני, אמר רבה"ק לחסידו. אני לא מקבל ממך את הכסף והמשלוח מנות עד שתבטיח לי שתשליך ממך והלאה את מידת הכעס לצמיתות.

נרעש ונבהל החסיד וברצותו להפיס דעת רבו בקש להוסיף עוד נפוליון זהב על הראשון, אלא שרבה"ק בשלו, כל זמן שאינך מבטיח איני מקבל כלום. הפציר והתחנן אותו יהודי עוד ועוד עד שלבסוף גער בו רבה"ק בתקיפות: אם תוך חצי שעה אינך מבטיח לי, אין לך יותר מה לחפש אצלי!

לשמע דברים ברורים אלו פרש הנ"ל בצד והתבודד עם רעיוניו. שקל בדעתו ואמד את כוחותיו ומקץ הזמן שנקצב לו חזר ובפיו הבטחה ברורה כי מכאן ולהבא לא יכעס עוד. והעידו בו בני משפחתו ומכריו כי מאז ועד יום מותו לא רק שלא הרים קולו, אלא אפילו על פניו לא ניכרה שום תנועת כעס כל שהיא.

כל מילה שאמר פילחה לבות שומעיו כחץ שנון וחרשה בתלמי נפשם בכל הכח. כשנפטר הרה"ח רבי ירמיה ובר זי"ל במבחר ימיו והשאיר לאנחות אלמנה צעירה ובת תינוקות, היה האבל כבד מנשוא. בני המשפחה ישבו כשהם שבורים עד דכדוכה של נפש, והבאים לנחמם נאנחו אף הם כשהם משתתפים בצערם והוסיפו בכך יגון על יגונם, עד שבא רבה"ק לנחם את אביו הרה"ח רבי בן ציון ויתר בני המשפחה. פתח וספר להם, מעשה בידיד נעורים של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע ששכל את בנו העולל ושקע באבל רבתי ומאן להתנחם. כששמע הרה"ק רבי נפתלי על כך קם ונסע לעירו כדי לנחמו. שוחח אתו ובין הדברים אמר לו כי לאחרונה נחלשה אצלו האמונה במקצת, התחלחל האבל ושאל את הרה"ק הנ"ל מה זה ועל מה זה, אמר לו רבי נפתלי שכאשר שמע את דבר האסון שקרה לו לאבל וכו'. הזדעזע ידידו וגער בו, מה זה ארע לך, הרי יש לנו את הרבש"ע, וכי בגלל אסון מאבדים את האמונה? ענה לו הרה"ק בלש"ק: אזוי! איז דא א רבש"ע, איז פאר וואס וויינסטו?

אך סיים רבה"ק את דבריו מיד נגללה אבן מעל לבות האבלים ונסו יגון ואנחה בחנוכה תרע"ח נכנסו צבאות האנגלים לאר"י אחרי ארבע שנות

בעזה"ש"י יום ג' י"ב למב"י

אלקים יענה את שלום ש"ב מחמד נפשי ולבבי הרב החסיד המפורסם בוצינא דנהורא עילאה בר אבהן קדישין יפה נוף מעץ החיים חו"ש יו"ש ש"ת מ' דוד צבי שלמה שליט"א ע"ש בנו ידידי הרב החסיד המופ' נטע שעשועים חו"ש יו"ש ש"ת מ' שמעון נתן נטע שי" ע"ש זי"ז נטעי נאמנים שי"

הנה השמועה לא טובה הגיעני ע"י מכתבו ומאוד היצר לי על שברם מי ירפא להם, אך מי יבא אחרי המלך כו' השי"ת ירפא את שברון לבבם ויחבש לעצבותם ומחה ד' דמעה מעל כל פנים וינחמם בנחמו' ציון וירושלים, ומעתה יקבלו כלם החיוה"ש מאדוה"ש והשי"ת יאריך ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים שיזכו לראות רוב נחת מיו"ח שי' ברפוי"ש להצריכים רפואה ובפקודת ישועה ורחמים בזח"ק לבנו היקר המופ' מ' פנחס אורי שי' וישמע בבתייהם ובבתי כ"י ששון ושמחה כרצון ש"יב או"י הדושי"ק באה"ר מלוני"ח כה"י

ישראל בהרב מהר"ר אשר ז"ל

מכתב תנחומין ששלח רבה"ק מפפד"מ זי"ע להרה"ק הרבי ר' דוד זי"ע ובנו הרה"ק הרבי רשנ"ן זי"ע בעת אבלם על פטירת (זוג) ואמו) הרבנית הצ' מרת מרים ע"ה.

פ"א הגיע לרבינו איש עתיר נכסין נכבד ושוע וצוה רבינו לר' משה ז'אנדאר (ממקורביו) שיכה את האיש הנ"ל ר"מ בהבינו שאין הדבר פשוט כ"כ לא מיהר לבצע הפקודה וכך חזר הדבר בשנית, אזי נענה אדמו"ר ואמר מה אני יכול לעשות לך אם משה אינו חפץ להכותך, בתוך זמן קצר ירד הגביר מנכסיו ר"ל, וכל ימיו התרעם רבינו על ר"מ שלא ציית למבוקשו להכות את הגביר.

בעת שהותו בברלין התקרב אליו אדם אחד והיה נכנס אצלו בכל יום ושוחחו ביניהם, כשחשב אדמו"ר לנסוע חפץ הלה לתת מתנת הוקרה לרבינו, השיבו מיר נעמין נישט קיין מתנות ורצה לתת לרבינו לכה"פ ספר ויכתוב עליו שמו ושם אשתו כי היה נזקק לישועה בזש"ק, השיבו אדמו"ר בתמיהה, מיר וועלין נעמין אספר וואס שטייט דארט דיין ווייב'ס נאמען, ביקש הלה מרבינו כי יש לו דבר נחוץ לדבר עמו והקציב לו רבינו זמן ושעה מדויקת,

• • •

א' מאנ"ש ור' משה בער שמו העלילו
עליו אנשי בליעל ששרף שוורים וגבו עליו
עדות, הדבר היה נחשב אז כתמור עד

שהיה צפוי לו משפט מוות ר"ל, ועו"ד חיוו דעתם שלא יצא זכאי מזה ויעצוהו שיברח מעירו, אדמו"ר היה אז ילד כבן עשר ורמ"ב שטח לפניו את הענין, רבינו השיבו שלא יברח והשי"ת יעזור, בהתקרב זמן המשפט ולא נראה שום פתח לטובתו התחילו מיודעיו להאיץ בו שיברח ממקומו וביניהם אף מאנ"ש שטענו לפניו כי סוף כל סוף הוא ילד ולא ירד לעומק הדבר ועמד אז בלחצים כבדים אך התחזק באמונתו וטען בִּטְחוֹן גמור שיקיים את דברי רבינו, ובהגיע המשפט נכנסה במפתיע ערלית והעידה לפני השופט שכל הענין אינו אלא עלילת שוא ואין לו שום יד בזה ואכן שוחרר רמ"ב ויצא זכאי.

★ ★ ★

בעת שהותו בולאטיפאלי על חתונתו של בנו רבה"ק מקארלין זי"ע נפגש עם אחד שהיה עתיר נכסין ובעל אחוזה גדולה אך במהותו היה נחשב כאדם שאינו הגון כו' אדמו"ר קירבו מאד ושוחר עמו ארוכות, האיש הזמין את רבינו לבקר

[illegible]

באחוזתו ורבינו נענה להזמנתו וביקר אצלו עם כמה מאנשיו שהזהירם מקודם שלא יטעמו כלום אצלו, בעה"ב כיבד מאד את אדמו"ר והכין עבורו מעדנים ביד רחבה, אדמו"ר סיבב בכל מיני תחבולות שלא יצטרך לטעום כלום מכל מה שהוגש לפניו ועל כמה מהם אמר שהם טובים במאד עבור אנשיו שיצטיידו עמהם ובחזרתו אף צוה להמנגנים שיזמרו איזה ניגון ורקד עמו לבד, כל הענין היה לפלא בעיני האנשים שהכירו את הגביר הנז', לאחר זמן ראוהו מגיע לסטאלין לבית אדמו"ר ושהה בפנים רב, ואח"כ יצא מחדר רבינו כשעיניו זולגות דמעות ובוכה מאין הפוגות, המעשה היה שנתחרט על מעלליו הרעים ואדמו"ר יעצו שיעזוב את אשתו ונעשה בעל תשובה גמור.

רבינו מקארלין נ"ע סיפר מהגאון ר' דוד פרידמן זצ"ל מקארלין שהיה בידידות גדולה עם אביו רבה"ק נ"ע והעריץ אותו למאד, פ"א חלה הגאון והביא עבורו פרופ' מפורסם מווארשא שהוצאות לכד עלו

לכמה מאות רז"כ, הפרופ' חיווה דעתו שהגאון הוא בגדר חולה מסוכן ואסר עליו לשתות שום משקאות חריפים אלכהול וכדו', באותו זמן היה החסיד ר' יוסף דוד מטליחאן ז"ל אצל רבינו בסטאלין ביקש ממנו אדמו"ר שישע להגאון מקארלין ז"ל וימסור לו ד"ש מאתו ואף נתן לו עבורו בקבוק יין לשתות מזה. בהגיעו לבית הגאון מצא שם את בניו עומדים בחדר החיצון ומתייעצים עם הרופאים, כשמסר להם שיש לו ד"ש מרבינו עבור אביהם הניחוהו ליכנס ואז הוציא את בקבוק היין ששלח רבינו ונתנו לפני הגאון, שתיכף צוה להגיש לו כוס ומזג לעצמו מהיין, בניו בשמעם מהנעשה נכנסו אליו והתחננו לפניו שיחוס על נפשו ולא ישתה, הגאון השיבם בביטחה ואמר אם הרבי שלח לי את היין צריך אני לשתות ואכן בירך על היין ושתה, וסיים רבינו מקארלין ז"ל כי מזה אין מה לדבר שהיה לו רפואה, כי בזה אין שום רבותא מגודל אמונתו שהיין אכן ירפאהו, אולם החידוש הוא בעצם הדבר שאדם גדול כמותו היה לו אמונה פשוטה כזו באביו הוא אדמו"ר נ"ע.

הח' המפוי הר' אלטר שוי"ב ז"ל סי' שפ"א במוש"ק עת ששרו את הזמר אליהו הנביא, קרא אדמו"ר באמצע לאברך אחד ולחש לו דבר מה באזנו האברך הסמיק מאד בפניו והר"א הרגיש בזה, לאח"כ פנה אל האברך ושאלו על פשר הדבר, הלה ניסה להתחמק ולאחר הפצרותיו של הר"א (שהי' עוקב מאד אחר כל תנועה ודבור מאדמו"ר ז"ל) סיפר לו שהוא בהיותו בגיל שנותיו של הרבי היה בין קבוצת חביריו בקטנותו, ובתקופה ההיא היו אנשים שהביאו הרבה מתנות יקרות לאדמו"ר וביניהם שעון זהב הדור ביופיו, אדמו"ר חיבב מאד את השעון והשתעשע בו וממש לא הוציאו מת"י, האברך בהיותו ילד חמד לו מאד את השעון אולם מכיון שהרבי לא הוציאו מידי נבצר מאתו להשיגו לעצמו, ואז היה הנוהג שבש"ק בסעודה שלישית היה הרבי מיסיב עם חביריו הילדים ושרו ביניהם זמירות ש"ק כל ילד היה מתחיל ניגון אחר, כמנהגינו שהו אז בחשיכה, ונפל ברעיוני שעתה הוא הזמן הנכון להוציא את השעון שהיה מונח לצידו של הרבי נגשתי בחשאי והוצאתיו נזדרזתי והחבאתיו במקום משומר כשהודלק האור והרבי הרגיש בהעדר השעון פרץ בבכי ילדותי והסובבים ערכו חיפושים מדוקדקים אך לא מצאוהו, והדבר נשתכח, כעת כששרו הזמר אליהו הנביא קרא אותי אדמו"ר והזכיר לי שאת הניגון הנוכחי שרו לפני עשרות שנים בסעודה הג' על הזמר י"ה אכסוף כשגנבת מאתי את השעון שהיה חביב עלי כ"כ, איך האב גיוואסט אז דוא ביזט דאס גיווען נאחר איך האב דיר נישט גיוואלט מבייש זיין.

א' שבא להזכיר לפני אדמו"ר הזקן זי"ע אשה מקשה לילד ולא מצאו בחדרו. נתקל ברבינו שהיה אז יניק והזכיר לפניו את שם האשה. אדמו"ר ז"ל השיבו שילכו להאשה ויאמרו לפני תפילת "יזכור", למרות שלא הובן דבריו קיימם האיש ותיכף ילדה האשה ילד בריא ושלם. כשחזר לבית אדה"ז כבר היה בביתו ושמע מהנעשה, אזי קרא להילד (הוא רבינו) ושאלו למה צוה לומר כך השיב אדמו"ר בפשטות כי בעת תפילת יזכור יוצאים הילדים.

בעזה"ש"י

ה' ישפות שלום וברכה לכבוד שלומי אמוני ישראל תושבי עיה"ק טבר' ת"ו החסידים אשר היו מסתופפים בצלא קדישא הרה"ק מקארלין זצוקלה"ה ממנו טעמו מים זו תורה ועבודה זו תפילה יהי ה' עמם ויכתבם ויחתמם בספר החיים לחיים טובים ארוכים בימיהם ובימינו תושע יהודא וירושלים אכ"ר.

הודות להשי"ת על שלומינו הטוב, ועל מכתבם הרצוף אהבה בברכת מז"ט על התקשרות נכדי היקרה מרת פייגאלע שתי עב"ג בן הרה"ק מקארלין זצוקלה"ה היקר והנעלה וכו' ישראל שליט"א. יהי ה' עמו ויגדלהו וינשאהו ויעזרהו לסגל מצות ומע"ט ויגיעו מעשיו למעשי אבותיו הק'. הנני להשיבם... ישפיע השי"ת עליהם שפעת חיים וברכה ושלום ושמחה עם החזק בתחזקו בתורה (ועבודה זו) תפילה לאל נורא עלילה ויתחזקו שיהיו באגודה אחת באהבה כמקודם והש"י יהי... במהרה יושע ה' בית ישראל ונוכה לעלות לציון ברינה ד' המבקש טובתם... (יהי) בעזרם שיהי ישיבתם בקדושה בישיבה שיש בה סמיכה בתורת הי"י... יהי חפץ הי"י עליהם תכ"ה

יצחק בלאאמו"ר מוהר"ם זצוקלה"ה

מכתב ק' ששלח הרה"ק ר' יצחק מסקוויה זי"ע לאנ"ש בעיה"ק טבריה תו"ב

מכתב ק' מהרה"ק מוהר"י זי"ע מראחמיסטריווקע אל אנ"ש אודות נשיאותו של רבה"ק זי"ע

ב"ה

שפעת חיים ושלוש וברכה וכוט"ס לכבוד מערכת אלקים חיים חסידי קארלין זיא בכל אתר ואתר המסתופפים בצילא דמהימנותא נגידיים וקצינים חשובים וניכבדים ישרים ותמימים המתחסדים עם קונם באונם והונם החפצים ותאבים לבירכת בני אהרון לכולם אקרא בשלוש וחיבה יתירה נודעת להם לכל אשר להם שלום וכוט"ס

אליכם שלומי אמוני ישראל אשא דברתי שמעו אלי ותחי נפשכם וישמע אליכם ד' כאשר ידעתי את רוחם הנאמנה באהבת אמת לאמונה לבית אהרן הוא הכהן לאל עליון מחו' סבא קדישא הרה"צ והק' ר' אהרן זצוקללה"ה אשר נטע אור האמונה בלב כל החוסים בצל ק' וקשרם לחי החיים ברישפי אש שלהבת עבודתו לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, ומאז הלכח ארון האלקים ונאסף אל אוצר הנשמות, ועלה אתו במחיצתו גם בנו יחידו הטמיר ונעלם ק' וטהור מחו' הרה"ק ר' אשר זצוקללה"ה, **ברכו את ד' אשר השאיר אחריהם ברכה בן יקיר הערך אשר כל רואיו יכירו וידעו כי לה' הרחמים והיטיבו לראות שאחזו כולם בעבותות אהבה יעמדו על משמרתם אמונתם באיתן תקפס באגודה אחת לגדלם ולנטלם ולנשואם מאז ועד עתה בעושר וכבוד לכל בית ק' כראוי לפרי צדיקים יהי' נגד ד' פעלם הטוב ותהי' משכורתם שלימה לרומם קרנם למעלה ויפה כח הבן להיות ממלא מקום אבותיו הק' לארי"ט כי ממש הולך בעקבותיהם הקדושים לעבוד ד' בשמחה יהי' ד' עמו כאשר הי' עם אבותיו הק' להריק עליהם שפע ברכה ממקור הברכה העליונה, והן אמת ידעתי כי מרצון נפשם יאבו עתה ביתר שאת ועוז להגדיל ולהגדילו ולהאדיר את שארית עטרת תפארת ישראל, אך יען בראותי כי הוא נחבא אל הכלים בורח מן השררות ואין חפצו לע"ע לקבל המשרה על שכמו ושרוי הוא בצער שהועמס עליו משא כבודה אשר לא יוכל שאת, זה הביאנו לבוא עם הספר לעורר את האהבה התקועה בלבם מאהבת איתן להיות אחוזים בשבת פרי ק' הילולים אשר יסודתו בהררי ק' מה טוב חלקם ומה נעים גורלם להתאחד באחדות אמונת אומן אשר היא מורשה לבית ישראל להנחילו כיסא כבוד אבותיו הק' ולתת עוז ותעצומות למחוקקים במשענת נדבת לבם הטוב לחזקו ולאמצו בכל די מחסורו להרים נסו ודגלו עליהם, ובפרט להריק ממנו עול החובות אשר עלו והשתרגו על צווארו ולא מינדו באנו, לכן היגיע העת להכין תעודה התופשת מגזירת אך וכל הזריז הרי זה משובח לזאת עם ד' חזקו ואמצו קומו נא עורו נא והתעוררו בלבב שלהבת האמונה ואהבת אבות לבנים יזכירו ואיש את אחיו יעוררו להאציל ברכה מאת כל איש כפי הישג ידו ויותר להרים תרומה בעין יפה וברוח נדבה לידי המאספים העוסקים באמונה בדבר גדול הזה שיספיק לנקות ממנו עול החובות ולהסיר הקוצים הסובבים לכרם בית ישראל וכן ישימו עין לעשות תיקונים גדולים לבדק הבית לתקן המעמדות על להבא שיספיק על הוצאות הבית כטוב וישר בעיני אלקים ואדם בחנוני נא בזאת אמר ד' צבאות ובגלל הדבר הזה יברכם ד' בכל משלח ידיהם וזכות אבותיו הק' מסייעתם כאשר בימי חיי חיותם הי' כל מגמתם להופיע עליהם רב טוב בגו"ר כן גם עתה שגדולים צדיקים כו' בוודאי ממקום קדשם יפנו ברחמים אל עמו ובהעלות אהרן את הנירות יופיע עליהם שפע הטוב להריק עליהם ברכה עד בלי די בחסד ד' מעולם על יריאיו וצדקתו לב"ב להעלות את שמותם על לוח לבב ק' להזכירם לטובה ולברכה לפני אל עליון להופיע עליהם נהרה בשפעת ברכה והצלחה ברו"ג בטללי רצון וברכאין דנפישין בכל פרטי משאלותם לטוב, אם תאבו ושמעתם מטוב הארץ תאכלו וגם אוכל לא...**

מלהתפלל עליהם ולהציל עלימו ברכה ברוכים יהיו מאת ד' הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם ברו"ג ככה"ט כנפושם ורצון המעתיר בעדם ובעד כ"י לטובה ולברכה ברב טוב לבית ישראל מעו"ה אכ"י"ר

יוחנן בהרב המפורסם מו"ה מרדכי זצוקללה"ה

פירורים משלחן גבוה
צרו סיפורים קודש אודות
"כ"ק אדמו"ר קוה"ק מוהר"ר שמעון נתן נטע בידרמאן זצוקלל"ה
מלעלוב — ירושלים
יום ההילולא ג' תשרי

שבוע ולא נודע הדבר לא לו ואף לא לאיש זולתי דודו... ואכן נתן הר"י שהיה בעל אמצעים את דמי הסעודה כמנין הגימטריא של "ויתן לך"...

* * *

פ"א הגיע לביתו של רבה"ק מכתב בהול מהעיר יענדז'וב שבפולין. הכותב היה הרה"ג ר' יחיאל ישעיהו וינברג ז"ל שהיה רבה הצעיר של העיר וחתנו של הרה"ק רבי חיים שמואל מחנצין זי"ע. ובה בקש להזכיר בקו"פ את אביו ה"ה הרה"ג ר' אהרן הלוי וינברג ז"ל הרב הזקן דיענדז'וב שנחלה בדלקת ריאות על שני הצדדים והרופאים אמרו נואש לחייו.

בבית רבה"ק היה הממונה על הדואר בז"כ הרה"ח ר' שלמה בידרמן ז"ל (בנו של הרה"צ רבי ירחמיאל יוסף בן האדמו"ר הרא"מ) והוא היה כותב את כל המכתבים היוצאים לפי הנוסח שצוה לו רבה"ק. אלא שבמקרה דן כאשר שאל הר"ש מה יענה לרבה של יענדז'וב, ענה לו רבה"ק כי הוא עצמו יענה על האגרת. ואמנם נטל הוא את הקולמוס ונתיישב לענות על הבקשה. חתם המעטפה ונתנה בידי בנו ה"ה הרה"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זי"ע (מספר הספור והוכח) שהוא ישלח אותה בדואר. אדמו"ר זי"ע ברצותו לדעת

והיה רבה"ק יושב ותמה מהי כונת דיבורים סתומים אלו. אלא שעתה עם בואך — פנה להר"י ואמר לו — נתחווה לי היטב כונת הדברים. היות

ואתה שכחת לומר אמש במוצש"ק את התפילה "ויתן לך" הרי שעכשיו תשלם על כך בתשלום דמי הסעודה פרוטות בחשבון גימטריה של "ויתן לך". באותו רגע טפח הר"י בידיו על קדקדו בהזכרו כי אכן שכח לומר במוצש"ק את התפילה הנ"ל שהוא מקפיד לאמרה כל

כשהיה רבה"ק נער כבן י"ב שנה ארע פעם שנפל ממקום גבוה על הארץ ונחבל במצחו באופן שנתהוו חתכים לאורך ולרוחב, ואחרי שנתרפא המקום והגליו הפצעים נשארה צלקת ממצחו במקום הנחת תפילין בצורה של שתי וערב רח"ל. הדבר זעזע את סבו ה"ה הרה"ק הרבי ר' אלעזר מנדל זי"ע עד לעומק השיתין והוא הרבה להתפלל עליו עד שפעל בתפילותיו שהצלקת נשתנתה מהצורה הנ"ל לצורת האות יו"ד.

* * *

שנה אחת כשחל להיום יום ההילולא של אביו הרה"ק רבי דוד צבי שלמה זי"ע ביום ראשון נכנס אצלו הרה"ח ר' יהושע ציינורט ז"ל (בן גיסו הרה"ח ר' אביש ציינורט ז"ל) בבוקר יום היארצייט. תיכף לכניסתו כשראה אותו רבה"ק נאנח אנחת רווחה: עתה כבר נתברר לי הדבר, עתה הכל מובן. לא הבין הר"י לפשר דיבוריו של דודו ופליאתו ניכרה על פניו. פתח רבה"ק וספר לו כי אמש במוצש"ק היה מודאג מאד. בביתו לא היתה מצויה כל פרוטה ולא ידע לשית עצות בנפשו מאין יקח מעות לערוך את סעודת ההילולא עבור הקהל הקדוש של חסידיו ובאי ביתו. נתגלה אליו אביו בחלום הלילה ואמר לו: "ויתן לך"

אם לא יגיע בזמן להוריד את היורה מעל האש יגלוש כל היי"ש ויתאדה עד לבלי השאר שריד ופליט. אלא שרבה"ק אינו ממחר וממשיך לשוחח עמו בניחותא מבלי לפוטרו לשלום. וכך ישב ר' שמאי על כרחו משך שלש שעות ובלבו מקנן הפחד שכל היי"ש ירד לטמיון. לאחר שלש שעות פטרו רבה"ק לשלום והוא רץ תיכף לביתו לראות אם יש לו עוד מה להציל. והנה בהגיעו לביתו נפלא לראות את כל שכניו עומדים בחוץ וממתנים לשובו וכשהתקרב ספרו לו בהתרגשות כי נס גדול היה פה, מאחר ומאן דהו הלשין עליו במשטרה כי הוא עוסק בשריפת יי"ש בלי רשיון ואף מסר את הזמן המדויק אימתי הוא עושה זאת, ובזמן ששהה בביתו של רבה"ק באו שוטרים

לביתו לבקורת. אלא שמכיון שכל הספירט התאדה לא מצאו כנגדו שום דבר פלילי ועזבו את ביתו כלעומת שבאו.

כשחלתה אשת דודו הרה"ק האדמו"ר רבי אלתר מסוסנובצה זצ"ל בנו של הרה"ק הרא"מ זי"ע, שלח מברק לרבה"ק להזכירה בפניו ולהתפלל בעדה. בשבת כשעלה לתורה ציוה לעשות "מי שברך" לרפואתה, כך נהג גם בשבתות הבאות. כעבור שבועות מספר כשעלה לתורה רצה הגבאי להזכירה ב"מי שברך" כפי שהיה רגיל לאחרונה, אז רמז לו רבה"ק בידו לאות שלא יעשה את ה"מי שברך". כעבור כמה ימים

התברר שבשבת זו נפטרה הרבנית רבקה רחל אשת האדמו"ר ר' אלתר זצ"ל.

(תפארת בית דוד)

פעם הוזמן רבה"ק לסעודת בר מצוה אצל אחד מחסידי רדומסק בקראקא. הוא אחר לבוא ועד שהגיע למקום השמחה כבר עמדו הצבור לפני ברכת המזון. מחמת הכבוד הזמין בעל השמחה את רבה"ק ליטול ידיו לסעודה. התנה הוא תנאי שכל הקהל יחכה עם ברהמ"ז עד לגמר סעודתו. הקהל החל לרטון, משום מה לחכות אם הוא התמהמה לבוא. בסופו של דבר לא אכל רבה"ק שם והיתה לו הקפדה במקצת על זלזול בכבודו. לא סברו אלא ימים ספורים ושריפה פרצה באותו מקום וכל הבית כולו היה למאכולת אש.

(תפארת בית דוד)

פ"א הגיעה אל ביתו של רבה"ק גלוית דואר מפולין ובה הזכיר את עצמו צעיר אחד שהגיע זמנו להתיצב בפני שלטונות הצבא ובקש להתפלל עליו שיפטרו אותו. היה זה ביום חמישי לפנות ערב. והגרש"א שזורי ז"ל שקבל את המכתב נטלו עמו למוסרו לרבה"ק. ומשום מה נשתכח ממנו הדבר עד לאחר השבת ורק בשבוע שלאחר מכן מסרו לתעודתו. כאשר קבל רבה"ק והסתכל בו שאל את הגרש"א מדוע לא מסרת לי את המכתב תו"מ, הנה כאן מזכיר את עצמו אחד אודות שאלת הגיוס ובינתיים כבר חלף המועד הנקוב. וספר אז רבה"ק לפי תומו לגרש"א, כי בימים האחרונים בלבד הגיעו לכאן רבה"ק 9 — 8 מכתבים כאלו מצעירים חייבי גיוס, וכולם יצאו פטורים, לפיכך נצטער אותו צדיק על שנמנע ממנו להתפלל עליו.

בעזה"ש"י יום ד' ער"ה שנת עת"ר

תחל השנה וברכותי בכוח"ט לאלתר לחיים לכבוד ש"ב ידי"נ הרב החסיד המופ' ומפואר בפאר מקדושים בר אבהן קדישין חכם ושנון ירא ושלם ש"ת מ' שמעון נתן נטע שי'

אחדשה"ט באה"ר לנכון הגיעני יקרת מכתבו וגם הראשי פרקים של בנו החתן המופ' כמר פנחס חיים שי' עם ב"ד הה"צ מ' ירחמיאל יוסף שליט"א הכלה החשובה מ' רבקה רחל תי' וגם נתבשרתי מהבת שילדה בתו רבקה רחל תי' והיו לי לרוב עונג ונחת גם קבלתי ע"י האני"ז הסך ז' רוי"כ וחמישים ק'. והנני להשיב להם ברכה ומז"ט יעזור השי"ת שזיוגם יעלה יפה לדו"ד ויזכו לראות מהם עמהם דורות ישרים ונטעי נאמנים וכן הבת תחילה של בתו תי' תהי' סימן יפה לבנים חיו"ק לאוי"ט. ויעזור השי"ת שתלד ז' תי' בנקל זחיו"ק לאוי"ט. ויתברכו כלם בשנה טובה ומבורכת ככה"ט וכן יעזור השי"ת שתלך נסיעתו כשורה בהצלחה ומברכם בכוח"ט לאלתר לחיים.

ישראל בהרב מהר"ר אשר ז"ל

מכתב קו' ששלח רבה"ק מפפד"מ זי"ע אל הרה"ק הרשנ"ן זי"ע. בו מברכו בכרכת מז"ט על הק"ח שעשה לבנו הרה"ח ר' פנחס חיים ז"ל עם ב"ד הרה"צ ר' ירחמיאל יוסף בידרמן זצ"ל בהרה"ק הרבי ר' אלעזר מענדיל זי"ע מלעלוב ירושלים

שלום רב לאהוביי עם ה' אנשי הצדק והאמונה אשר חסו מעולם בצל כנפי הרב המגיד עיר וקדיש
אור ותפארת ישראל מקאזניץ ובצל צאצאיו טהור קודש וזרעו לברכה מדור לדור השם עליהם יחיו
חיי נחת הם וכל אשר להם שלום.

אם אמרתי אספרה כמו לפאר ולרומם לקדושים אשר בארץ המה וכל חפצי בהם באהבת
וחיבת הקודש אשר הישריש בלבי כבוד אאמו"ר זצוקלה"ה קצרה היריעה כי נהירנא דלא פסק
שבחי מפומי הק' ודבריו שמעתי מתוך האש אשר יצאו מהבל הטהור בדברים היוצאים מן הלב
ות"ל לא אלמן ישראל ויצאו אחריו חוטר מגזעו דור דור ומנהיגיו להאיר כנה אחריהם משוכה וגם
עתה לא יבשו בראותם נצר מטעיהם ילד שעשועים אשר ת"ל גדלתי ורוממתי סביב לשולחני
כשתילי זיתים ילד חכם ומשכיל קנקן חדש מלא רוח חכמה ישמחו כל רואיו בעזה"י וכעת אשר
בעזה"ש הגיע לפרק נשואין כפקודת הקודש מר זקינו אשר צוה לבני בניו לכן ידידי אנשי החסד
והאמונה אשר הלכו בעקבות דרכם בקודש מדור לדור עורו והתעוררו ואיש את רעהו יעזורו להזיל
זהב מכיסם ברוח נדיבה לפי כחם ויותר מכוחם והיתה האמונה אזור חלצם להתחזק בלי רפיון
ובמקהלות יאצלו מברכת ידם וזרועם תאמצם בעין יפה וכאשר יזרעו לצדקה אזי בעזה"ש יתענגו
מפרי קודש הילולים לאכל לשבעה ולמכסה עתיק כאוות נפשם ותקוותם לדור לטוב כי ת"ל הילד
שעשועים הוא כלי יקר ונחמד מזהב ומפז וחוט חן וחסד משוך עליו ובעזר השי"ת ימצאו בו קורת
רוח איש כלבבו ואקוה שגם מנהיגי הדור שותי מימיהם הנאמנים ירוצו למלאות דבריי הנאמרים
באמת לעורר ליבות הנמשכים אחריהם כמים ולתת מוצא לכסף בכל האפשרי וזכות אבותיו
הקדושים יסייעם ויעזרם להצליחם בכל עניניהם בהצלחה וברכה באסמיהם ובכל משלח ידיהם
בכל משאלות לבם וירם קרנם למעלה ראש אלה דברי אהובם ד"ש וטובתם ברב טוב לבית ישראל
שלום

הק' אהרן בהרב מ"ה אשר זצ"ל

לרגל יום ההילולא קדישא של כ"ק הרה"ק רבי ירחמיאל משה זצוקלה"ה זי"ע אדמו"ר מקאזניץ שחל בי"ג
אלול הננו לפרסם מכתב קריאת קודש של כ"ק רבינו הזקן אדמו"ר הק' בעל הב"א נ"ע שכתב לחסידי ואוהדי
בית קאזניץ טרם חתונתו בו מביע את גודל חביבותו ויקרו אל הרב המגיד הק' זי"ע מקאזניץ וצאצאיו הק' אחריו
ומוסיף בשבח המגיע לתהילה ותפארה על הרה"ק הרי"ם ז"ל שהיה עדיין ילד שעשועים (כלשונו) ומגלה להם
בוצינן מחכמתו וגדולתו ואשר טיפחו גידלו וריכזו למעלה למשכיל והיה חביב אצלו כבבת עינו והרי"ם זי"ע
הטה אוזן קשבת לשמוע בקול דברו ולא חסר מהם מאומה לאלף וללמד לעצמו לקח טוב ומוצא חיים כעדותו
של אדמו"ר הזקן זי"ע במכתב הנוכחי וכן המשיך במעללי קודש אלו אצל בנו הוא אביו חורגו כ"ק רבה"ק
מוהר"א זי"ע מדרוהוביטש. ורשם לפניו הכל למזכרת כידוע והיה קשור בעזו אל דבריהם ותורתם כל שנות חלדו
וחיי קדשו עלי אדמות. נסתלק בן מ"ט שנים בהיותו בקאשנאו — גאליציא ביום י"ג אלול תרס"ט והובא
למנוחות בעיר אבותיו קאזניץ סמוך למקומות מנוחתם זי"ע ועכ"א

הרב א. אברהם שווארץ

הרה"צ רבי משה יוסף האלטובסקי זצ"ל נכד רבוה"ק מקארלין – סטאלין זי"ע

העשיל ז"ל כעוללים רכים, ולאחר מכן החליטה אמו הצ' ע"ה לעלות ולהתישב עמם בארצה"ק ובפרוס עלייתם שיחרו פני צדיקי הדור ביניהם הרה"ק ר' ברוך אשר זי"ע בהרה"ק רבי אהרן זי"ע מטשרנאביל שאף העניק להם מטבע כשמירה לדרכם, וכן אצל הרה"ק ר' יהושע זי"ע מבעלזא שכיבדם מאד ואף הבטיח לקבוע מעמד עבורם, וכמו"כ היו אצל רבוה"ק מוהר"י זי"ע שהיה אז ינוקא כבר ט"ו והאציל עליהם מברכותיו הק' וגם אצל הרה"ק רבי יצחק מביאאן זי"ע שקיבלם בהערצה וצוה להעמיד כסא בחדר קבלת האורחים לכבוד אמם הצ' ע"ה ואף הוא הבטיח לקבוע מעמד עבורם.

בשנת תרמ"ג – מ"ד הגיעו לחופי ארה"ק והתיישבו בין חומותיה של ירושלים העתיקה ואף נתקבלו בזרועות פתוחות ובחיבה יתירה ע"י עדת אנ"ש חסידי קארלין סטאלין, ששמו עליהם מבטם בעינא פקיחא לגדלם ולחנכם ביושר ושבילי נוגה אור התורה והחסידות כהדרכת רבוה"ק זי"ע וביחוד עמד לשרת לפנייהם במסירות נפלאה חד ממיוחדי האריות שבחבורה העילית דאז הי"ה הרה"צ רבי מרדכי (מאטע) סופר זצ"ל אשר טרח רבות והשקיע מאונו והדרו להציב את דמותם כאבני פינת יקרת בגן רוה מבורך ונטוע בארזים אבירי היראה והעבודה השוקדים ויגיעים בה לילות כימים בחצרות בית ה' הוא בית מדרשינו העתיק דשם ששימש עבורם כביתם ומשכנם הקבוע בו בילו רוב שעות היממה בקיום רצון קונם וצורם.

הרר"מ סופר ז"ל לא אז מחבבו והיה קשור עמו בעבודות אהבה וברבות הימים אף התבטא עליו בהגדרות מאלפות כעל אחד מבני העליה שבדור.

ומורא בפני הבורא ית"ש ומפחד הבורא ית"ש ירא אף להרים את עיניו, ועליו אמרו כל אחד ואחד: וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליך.

נולד בשנת תרל"ה בעיר קרעמענטשוק שברוסיה לאביו הרה"ח ר' מנחם מענדיל ז"ל ולאמו הצדקנית מרת שפרינצא ע"ה שהיתה נכדת רבוה"ק מקארלין – סטאלין זי"ע ואף היתה כבת

בית אצל כ"ק רבינו הזקן אדמו"ר הק' בעל ה"בית אהרן" זי"ע ותקופה מסויימת אף התגוררה בחצה"ק בסטאלין. ולאחר פטירת הרבנית ע"ה הדליקה נרות ש"ק בבית רבוה"ק זי"ע.

בשנת תרמ"א בהיותו כבר שית נתייתם מאביו הרה"ח רמ"מ ז"ל בהשאירו אותו ואת אחיו הרה"צ ר' יהושע

כאחד מטובי בני המעלה אשר משכמו ומעלה גבוה רם ומנושא הסתובב בינינו האי גברא דמארי סיעא הרה"צ חסיד ועניו כשי"ת מוה"ר רבי משה יוסף האלטובסקי זצ"ל, אשר מהותו שהיתה כולה מוצקה כחטיבה שמימית הוחקקה והוטבעה בצורתו ובקלסתר פניו המאירים ומפיקים זיקוקין די נוגה ועדינות מופלגת מלאה וגדושה בתורה ועבודת השי"ת מתוך מסירות עילאית משנות נעורים עד זקנה ושיבה ולא דרש טיבותיה לנפשיה

מתלבט הנני זמן ניכר כיצד אוכל לגשת לנסות ולשרטט את דמותו הרוממה והמופלאה של הרמ"י זצ"ל כשכל כולו היה רוחניות, רוחניות בלבד.

אין בכח העט לתאר את מעלתו וקדושתו של הרמ"י זצ"ל ומי שלא ראהו בעיניו אינו יכול לתאר לעצמו מי ומה היה הרמ"י זצ"ל, ברם, עלינו להזכר וגם להזכיר לאחרים את דמותו קורנת ההוד וההדר שהסתובבה בינינו, וזה רק לפני שנים מספר.

מגיל צעיר ראו אצלו התנהגות של קדושה, טהרה, פרישות והתמדה עצומה בתורה"ק, עין בעין ראו עליו פחד הבורא ית"ש בכל ימות השנה, בימי החול, בימי שב"ק ומועד ובפרט בימי הרחמים והסליחות והימים הנוראים.

כל אחד ואחד ראהו, בכל עת, לא רק בזמן התפילה והלימוד או בעת ישיבתו בשלחנות הק' של כ"ק מרנן ורבנן האדמוריים זי"ע אלא אף בזמן ישיבתו בין החסידים או אף בעת הליכתו מביהמ"ד או אל ביהמ"ד, רק במצב של הצטנפות בתוך עצמו, כולו אומר התבטלות מוחלטת, אף בפני הצעירים, וכאילו אינו קיים ונמצא בכלל, ביטול מוחלט של הי"ש, כל כולו אומר פחד

זקני הרה"ח רבי זאב וואלף גראנער ז"ל סיפר לי מספר פעמים, כי שני האחים היו הולכים תמיד יחד בשבילי עיה"ק, והליכתם עוררה רושם רב וכולם הצביעו מתוך התפעלות עצומה על זיו ונועם פניהם.

שמעתי מזקני החסידים, כי שני האחים קיימו מצוות כיבוד ומורא אס, בכל כוחם וכשעמדו ליד אמם, אף לאחר שהם התחתנו, לא הרימו את עיניהם כלפיה אלא עמדו כפופי ראש וכך דיברו אתה, ואמנם קויים בהם הבטחת תורה"ק כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך וכו'.

בשנת תרנ"ג נשא לאשה את הצדיקת מרת איטא פייגא בת - ציון ע"ה שהיתה בתו של הרב החסיד רבי אשר מטורעו ז"ל וגם היא היתה נכדה לאדמו"ר קארלין וסטולין זצ"ל

בשנת תרנ"ז, והוא אברך כבן כ"ב שנה, נסע לחצה"ק בסטולין יחד עם כ"ק האדמו"ר הרה"ק רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זי"ע להסתופף בצ"ק מרן האדמו"ר הינוקא זי"ע מרן האדמו"ר שמח מאד לקראתו וחביבו והוקירו מאד

ורבה"ק מוהרמ"מ זי"ע סיפר שאביו אדמו"ר הק' רשנין זי"ע היה בידידות עצומה עם הרמ"מ ז"ל ואהבה עזה שררה ביניהם ופ"א נענה ואמר שאביו הק' אהבו מפני שרבה"ק מוהר"י (מפד"מ) זי"ע אהבו. ורבינו מוהר"י אהבו כך ויילער איז גיווען א איש אמת.

ובנו הגה"ח מוהר"א שליט"א סיפר שרבינו מפ"פ נ"ע התבטא עליו אונוער ר' משה"ל.

לאחר מכן יצא מספר פעמים לסטאלין להסתופף בצל רבה"ק מוהר"י זי"ע והיה קשור אליו בכל נימי נפשו ושתה בצמא את כל דבריו הק' וכל מה שהבחין בראיית עין מדרכי ומעללי קדשו הציב לעצמו בסלילת נתיב לשבילי עבודתו.

בשנות בחרותו שימש לפרנסתו כשד"ר בבית הדין בירושלים והיה מונע עצמו במאד להצטרף ולחתום בעת הצורך בעניני גיטין. וכ"ק אדמו"ר הק' הרבי ר' דודיל בידרמאן זי"ע שהעריצו ביותר התבטא עליו אז בלש"ק עהר גיפעלט מיר בעסער וויא... (מאחד מגדולי העיר המפו)

בתקופה ההיא אף למד את מלאכת כתיבת סת"ם וכתב לעצמו מגילה הדורה ביופיה ואח"כ חדל מלהתעסק בזה בנימוק שאינו מרגיש א"ע יר"ש די הצורך להתעסק בקדשים אלו

בשנת תרפ"ה בעת ביקורו של רבה"ק מוהר"א זי"ע מקארלין דבק בו בכל להטי נפשו והתבטל לעומתו כליל בהתקשרות עצומה ורבינו מצידו העריכו מאד ואף התבטא עליו שהוא "משיירי כנסת הגדולה"

כאמור הוקיר מאד רבה"ק הרשנין זי"ע את הרמ"מ זצ"ל ודיבר עליו גדולות פעמים רבות שמעתי מפ"ק בנו רבינו מוהרמ"מ זי"ע כי בתקופה שגר אביו הק' בשכונת עם הרמ"מ ז"ל היה נעמד מאחורי ביתו והטה אזנו אוזן קשבת לשמוע בש"ק את הקידוש יוצא מפיו.

עם עלות כ"ק מרן אדמו"ר הק' מוהר"י זי"ע (שמונ"כ בטבריא) כפף א"ע אליו ודבק בו בעוז ורבינו בראותו אותו פעם בחזרו מהמקוה נענה בהתפעלות ואמר למלו בלש"ק: דוא זעסט עהר איז אפוס אויף דער ערד און אפוס אין הימל.

בעת ביקורו של האדמו"ר ממונקאטש בעל ה"מנחת אלעזר" זצוק"ל בירושלים תנ"ב ראה את שני האחים הצדיקים, התפלא מאד מזיו והדרת פניהם, והתבטא, בפני מקורביו, מתוך התפעלות: פני האחד הוא פני מלאך ופני השני הוא פני צדיק...

כ"ק האדמו"ר הרה"צ מגור בעל ה"בית ישראל" זצ"ל היה נוהג לבקר את הרמ"מ זצ"ל מדי פעם, והיה נהנה להאריך אתו בשיחה, וביציאתו התבטא: פניו כפני מלאך...

כל אלו אשר שהו במחיצתו ראו והרגישו שבמחיצת אדם גדול נמצאים, כל תנועה מתנועותיו הביעה דבקות בבורא כ"ע, אהבת ויראת שמים, ומבלי משים הוא מזריח את זה גם לנמצאים במחיצתו. ניחן בפקחות עצומה אולם "החביא" את הפקחות בתמימות יתירה והתרחק מכל צורה של הנהגה.

בעת שהותנו במחיצתו יכולנו לקבל מושג - מה איך היה נראה חסיד בדורות הראשונים, כי הרמ"מ זצ"ל היה למעלה מדורו, כי כאמור כל ימיו חי בפרישות

יתירה וכל כולו השתתפות בצער השכינה הק' הנמצאת בגלות, דבר שהשתקף בכל אורחות חייו ובכל פעולה מפעולותיו ובכל שיחה משיחותיו.

מי שראה את סדר היום שלו, את שיעוריו לפני התפלה מאשמורת, את תפלתו ואת שיעוריו לאחר התפלה ואף את צורת אכילתו, ראה איך שחסידי אמת צריך להתנהג, וכן יכלו לראות בחוש איך שהרמ"מ זצ"ל אינו מסיח דעתו אף לרגע מה"שויתי הוי"ה - לנגדי תמיד", בנו הגה"ח הר"א שליט"א העיד עליו שקבע שיעור יום יומי בכ"א מד' חלקי השו"ע.

הרמ"מ זצ"ל עלה ונתעלה וזיכך את גופו עד שלא היה צריך אף לפרוסת לחם אחת ביום, אם זה ביום חול ואף בשב"ל ויו"ט, לא פעם, בעת היותי בביתו בעת אכילתו, היה אומר לי: אברהם, אתה רואה, פירור לחם הזה הוא במקום דגים, והפירור הזה הוא במקום בשר והפירור הזה במקום מרק כו' ככה אכל מספר פירורי לחם ביום ובוה החזיק את גופו הצנום.

כל ימיו היה שרוי בצער וביסורים גופניים וכן בצער גידול בנים, ובכוחות על אנושיים נשא את סבלותיו וכאביו הגופניים בשקט ובדומיה: בין היתר סבל משבר מעיים, וכל פעם היה צריך לישכב בכדי שיוכל להחזיר את מעיו למקומם, וגם בבית המדרש כשיצאו מעיו היה מיד יוצא לפרוודור ונשכב על הספסל, ולא פעם התבטא בפני, בעת מעשה, כי לא אוכל לתאר לעצמי את גודל יסוריו וכאביו...

גודל ענוותנותו של הרמ"מ זצ"ל אין לתאר. מסופר על הגאון בעל ה"נודע ביהודה" זצ"ל שביקש מכ"ק האדמו"ר הק' משפיטובקא זי"ע (לאחר שסיימו הוויכוח על דרך החסידות) שיספר לו משהו על רבו האדמו"ר מרן בעל ה"נועם אלימלך" מליזענסק זי"ע, נענה ואמר: כ"ת דרך על הספר הק' "נועם אלימלך" יכול אני להבטיחך כי אם היית דורך על גופו הק' של רבינו גם לא היה מגיב... כעין זה אנו יכולים להגיד על הרמ"מ זצ"ל גם כשדחפוהו או דרכו עליו, לא הגיב וכאילו לא מתכוונים אליו. פעם, בעת ביקורו של כ"ק מרן האדמו"ר הרה"צ הק' רבי א"א זי"ע כשנדחקו ונדחפו בבית המדרש לקבל

את פנייך, מתוך הדחק הפכו ספסל כבד על רגליו של הרמ"מ זצ"ל, ולמרות כאביו העצומים מזה, לא הפך את פניו לראות מי הפך עליו את הספסל, שלא יצטרך לכעוס עליו, וכך עמד ונשך את שפתיו מתוך הכאבים העצומים שנגרמו לו, ואף הגה לא הוציא מפיו...

זכורני, בשנת תש"ד – ה באחד מימי ערש"ק כשישבתי בבית מדרשו שבעיר העתיקה עם הגה"ח הקדוש רבי חיים מענדל זצ"ל והרמ"מ זצ"ל עוד ישב מעוטף בטליתו ומעוטר בתפילין ועבר על פרשת השבוע שמו"ת, פתאום הרגשו רעידת אדמה, שלשתנו ירדנו במהירות במדרגות ביהמ"ד והרמ"מ זצ"ל נעמד תיכף ומיד ובירך ברכת "שכוחו וגבורתו מלא עולם". כשחזרנו לביהמ"ד הפליג הגה"ח רח"מ זצ"ל את הרמ"מ זצ"ל על שתוך שניות מעטות, (ובדבר שאינו תדיר) זכר לברך על רעידת אדמה.

סיפור דומה שמעתי מהרה"ח רבי זלמן בריזל שליט"א על הרמ"מ זצ"ל שהוא היה עד למעמד כזה. המאפיין את גודל דביקותו ויישוב הדעת שבו.

אבי מורי הרה"ח ר' חיים יצחק זצ"ל שהיה מידידיו האישיים של הרמ"מ זצ"ל סיפר לי כי הרמ"מ זצ"ל היה בצעירותו בעל חנות מכלת ומתוך פחד שלא ימכור דבר במשקל ירוד אם המאזניים לא יהיו נקיים, לכן, היה עומד ומשפשף את המאזניים עד שהבריקו, והוסיף, ששמע מפי זקני החסידים שרבי משה יוסף אינו מניח את המאזניים אלא לאחר שרואה את שם הוי – ה עליהם...

מגודל מעלתו אף ידוע כי בערוב ימיו סבל רבות ממחלה מסוימת ממנה נטרד במכאובים ומדויים קשים ואף מנעתו

מלברך ברכת אשר יצר, כשהונח לו לפעמים והתאפשר לו לברך ברכה זו לא היתה גבול לשמחתו ובירך את הברכה בכוונה עצומה וניכר היה בו כי סיפקו בעת כזאת היתה בעיקר על שזכה לברך הברכה.

סי' נכדו כי כשסיפר לפניו פעם עובדא אחת ואח"כ ביקש ממנו שיוסיף לספר עוד מאוצרו בלום בתוכו הגיב בנימה של קפידא באמרו כי בשנים קדומות כשהיו מספרים איזו שהיא עובדא לפני האברכים היו גומעים הדברים ממש עד כדי חיות הנפש והיו חוזרים ומתעמקים בהם ימים ושבועות מספר ומוצאים בהם חידוש ופריחה ושגשוג בעבודת השי"ת והוסיף כמתאונן שכיום כששומעים דברים מעין אלו תיכף מבקשים לשמוע עוד...

מסירותו וחיבתו לכולם, גם לאברכים וצעירים היתה להפליא ולשם דבר, ולמרות שהתרחק תמיד מהנהגה, הרי היו רבים, רבים האברכים שהיו מתייעצים אתו בכל ענייני הבית או בעבודת ה', ולכולם ענה והדריך בסבלנות ומתוך ידידות בכל העניינים, מה מתוק ונחמד הי לשבת במחיצתו בביהמ"ד או אף בביתו ובפרט בישיבת חסידים, בסעודות הלולא, כל דבר או סיפור שיצא מפיו "נבלע" מיד ע"י כאו"א, לא אוכל לשכוח את יום י"ד בחשוון תשי"ו (היום שנקבע כיוםא דהילולא קדישא של כ"ק מרן האדמו"ר הרה"צ הק' רא"א זצ"ל הי"ד) בעת בואי לראשונה לבית מדרשו בעיר העתיקה, לאחר שהבראתי ממחלה קשה שפקדני לייע והרמ"מ זצ"ל שמע שאני עולה במדרגות ביהמ"ד יצא לקראתי באהבה עזה לדלת ביהמ"ד ובירך ברכת שהחינו בשו"מ בפני קהל עם ועדה. דבר זה עשה רושם כביר, לא רק עלי שהזלתי דמעות

בעת מעשה ועל אמו"ר ז"ל אלא גם על כל אנ"ש.

כשנתיים לפני פטירתו, לא הפסיק מלדבר ומלזרז את זקני אנ"ש כי לא טוב היות עדה קדושה ללא מנהיג ומורה, ואמר בשם צדיקים, כי עדה שאין לה מנהיג ומורה שמלמד ומדריך בדרכי השי"ת הרי הס"א הוא המנהיג והמורה של עדה זו, ולכן החל לדו"בנס לבחור מנהיג לעדתו הק', וחיווה את דעתו לפני ב"ב הרה"ח ר' זלמן בריזל שליט"א שיש לגשת מיד ולבחור כמ"מ רבה"ק בהנהגת עדת אנ"ש חסידי קארלין – סטאלין את כ"ק רבה"ק מרן מוהרמ"מ זצוק"ל, רבינו זה הוקיר את שמו במיוחד בהיותו מכיר ומכבד השנים ואף ביקרו בימי מחלתו, ובעת פטירתה של זוגתו הרבנית ע"ה הפטיר רבינו עליה בלש"ק א אשת חבר

ובפעם אחרת כשנכנס לפניו אחד מנכדיו הנושא את שמו נענה ואמר א הייליקער נאמען והתייחס תמיד אל הרמ"מ זצ"ל בהערצה גלויה ומופלגת.

בערוב ימיו אף יצא טבעו כאיש המעלה בכל החוגים והעדות ורבים היו הבאים אליו עם ילדיהם הפעוטים בעת שמחת "תספורת – החאלאקע" שלהם לזכות בברכתו.

לפני פטירתו קידש וטיהר עצמו לקראת המעבר מהפורזדוד לאולם, ומסר את נשמתו הטהורה ליוצרו מתוך קדושה וטהרה, ונפטר לבי"ע ביום י"ט באלול תש"כ בהשאירו אחריו משפחה עניפה כ"י בנו הגדול הוא יכלחט"א הגה"ח כשי"ת ר' אהרן שליט"א זקן ופאר עדתונו.

זכרו ינון לעד ויהא למליץ טוב עבורינו

בזה הזמן שנחלשו הכחות ואינו יכול לסגף ולקצר היצר ולקדש א"ע שלא נכסוף להבלי עולם וגם אין בנו דעת להתענות, לכן אין תקנה אלא בתפילה בכל כח שבעמל כחו בתפלה מקרר היצר ומטהר עצמו בכל אות ואות, מה הנחלים מטהרים אף בתי כנסיות ובתי מדרשות.

בשם הרב הק' ר' זוסיא מהאניפאליא זי"ע, כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים זה חשבון תקופות ומזלות, וקשה הלא גם ביניהם יש חכמים כאלו, אלא שנראה להם מחמת ידיעתם שיהא כך וישראל מהפכין בתפלתם, זו היא חכמתכם. בית אהרן בליקוטים להס"ק מסטאלין זי"ע

תנופה נרחבת בבניית התלמוד תורה

רבנו שליט"א בביקורו אצל כקש"ת האדמו"ר מסטמאר שליט"א.

כ"ק האדמו"ר שליט"א הודה בדבריו להאדמו"ר שליט"א מסטמאר על העזרה הרבה והסיוע הגדול של קהילת חסידי סטמאר המעטירה לטובת מוסדותינו הק' בארה"ק בעשותם מאמצים עילאיים להצלחת שמימת הק' של שליח המוסדות בארה"ב.

האדמו"ר מסטמאר שליט"א ענה לעומתו כי חסידי סטמאר רואים זאת כזכות וחובה לעמוד לימין מוסדות קודש אלו — מקדשי שם שמים ברבים המתנהגים בדרך שהתווה ע"י גדולי וקדושי עליון בחנוך על טהרת הקודש.

ביקורו של אדמו"ר שליט"א בארה"ב היה לרגל הכנסתו של נכדו הילד משה מרדכי שי' בן חתנו הרה"ג ר' מנדל גולד שליט"א לבריתו של אאע"ה שהתקיים ברוב פאר בבית המדרש דקהל בית דוד בהשתתפות גדולי הרבנים קהל גדול ונכבד של חסידים ואנשי מעשה.

כ"ק האדמו"ר שליט"א התאכסן בשהותו בארה"ב בדירה שהועמד לרשותו ע"י מחותנו החסיד המפואר הנגיד מוה"ר צבי אלימלך קורנרייך שליט"א בעיירת הנופש "פרסייד" שבהרי מונטיסילו.

בשהותו בעיירה נהפך המקום למוקד משיכה גדול למאות חסידים ואוהדים שהגיעו מכל הסביבה כדי לחסות בצל הקודש ולהתבשר מאורו, במיוחד המה המקום מקהל רב בשבתות ובסעודות המלוה מלכה לשם הגיעו קהל נכבד ומגוון של רבנים ואישי צבור.

כ"ק האדמו"ר שליט"א השתתף בסעודת ההילולא של כקש"ת האדמו"ר הקוה"ט מוהר"י מסטמאר זצוק"ל שנערכה בהשתתפות קהל אלפים בראשות האדמו"ר מסטמאר שליט"א, ולאחר מכן עלה להשתטח על ציון הקודש שבקרית יואל — מאנרא.

ביקורו של רבנו השאיר רושם עצום והביא לחיזוק גדול לצבור אנ"ש בארה"ב ולהפחת רוח חיים בקרב צבור אנ"ש מתפללי ביהמ"ד "קהל בית דוד" שנתייסד ע"י רבנו ומתנהל כיום לתפארה ע"י בנו הרה"ג ר' אהרן בידרמן שליט"א המכהן כרב בית המדרש וכן קיום השיעורים המיוחדים ע"י, וע"י חתנ"ב הרה"ג ר' מנדל גולד שליט"א.

עבודות בניית הבנין החדש עבור התלמוד תורה "אהל אברהם אלימלך" שע"ש רבה"ק מוהרא"א מקארלין זיע"א החל לאחרונה כתנופת בניה נרחבת במטרה לסיים בהקדם את הקמתו כדי שיוכל לאכלס את מאות תלמידי המוסדות. הבנין החדש אשר הולך ומוקם בסמוך לבית מדרשו המרכזי "בית ישראל" בירושלים עיה"ק. יהווה בעז"ה מרכז רוחני גדול למאות התלמידים המתחנכים במוסד קדוש זה, אשר יזכו למשכן קבע ויציאה למרחב.

הנהלת המוסדות נמסר כי נעשים מאמצים מרובים לסיים את הבניה לקראת יום כ"ד לחודש טבת יום השנה הראשון להסתלקותו של רבנו הקוה"ט מוהרמ"מ זיע"א שיסד והקים את התלמוד תורה לזכר רבנו הקוה"ט מוהרא"א מקארלין זי"ע, ואשר במסירות נפש עצומה לאין שיעור פעל ועשה לביסוס והרחבת התלמוד תורה, ובשנותיו האחרונות פעל רבות להקמת הבנין החדש של התלמוד תורה שזו היתה עבורו משאת נפש. כזכור התקיים מגבית חירום מיוחד בבית כ"ק אדמו"ר זצוק"ל בבני ברק ביום י"ב שבט תשמ"ה.

קהל אנ"ש בארץ וברחבי העולם מלווים בהתרגשות רבה את הקמת המרכז הרוחני אשר יתן תנופה של יצירה ופריחה מחודשת של מוסדותינו הק' בחנוך דור העתיד של חסידים ואנשי מעשה לתפארת החסידות בדרך הקודש שהנחילו לנו רבוה"ק זצוק"ל בהדרכת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

הורחב בית מדרשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

בית מדרשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שבשיכון ה' בבני ברק אשר הוקם ע"י כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל עבר לאחרונה תהליך של שיפוץ נרחבים כדי להגדיל את אולם בית המדרש ואגפיו.

הרחבת בית המדרש בא לאחר שהמקום הקיים נעשה צר מהכיל את צבור המתפללים הגדול אשר מגיע למקום כדי לקיים את תפילותיו ביחד עם כ"ק מרן שליט"א בבית התפילה שבו התפלל רבנו זי"ע בשנותיו האחרונות לחייו עלי אדמות ואשר שם עמד בתפילה.

הרחבת בית המדרש בא לאחר שהמקום הקיים נעשה צר מהכיל את צבור המתפללים הגדול אשר מגיע למקום כדי לקיים את תפילותיו ביחד עם כ"ק מרן שליט"א בבית התפילה שבו התפלל רבנו זי"ע בשנותיו האחרונות לחייו עלי אדמות ואשר שם עמד בתפילה.

התשלומים. ניהול קרנות הגמ"ח שיוקמו ע"י חברי האיגוד אשר יבקשו להנציח את זכר יקיריהם ע"ה. בישיבה סוכם כי אחת לשלושה חדשים ימסר דו"ח מקיף להנהלת האיגוד על הפעילות השוטפת של הגמ"ח ויתקיים דיון על הדרכים להרחבת פעילותו.

בישיבה אף התקיים דיון על הפעולות הנעשות לליכוד ואיחוד צאצאי רבוי ק'. יצירת קשר עם מאות צאצאים בארץ וברחבי העולם, ונמסר על פניות רבות המגיעות מצאצאים רבים אשר קבלו בסיפוק את היריעה על הקמת האיגוד המבקשים להצטרף אליו ולהשתלב בפעילות מעשית להרחבת המפעלים במטרה לשמור על הנצחת מורשת הקודש שהונחל לדורות.

קובץ חידושי תורה לחברי החבורה

בימים הקרובים עומד לצאת לאור קובץ מיוחד לחידושי תורה שהועלו על הכתב ע"י חברי חבורת הנוער דחסידי קארלין לעלוב.

את הקובץ המפואר מעטר מכתב קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א המעודד את רעיון הוצאת הקובץ שבו יתפרסמו חידושי התורה שנכתבו ע"י בחורי חמדת ההוגים בתורת ה' בעמל ויגיעה.

במדור שפתי ישנים שכראשית הקובץ מובאות תשובות נדירות בהלכה מחשובי הרבנים גדולי התורה שנמנו על קהל אנ"ש בשנים עברו, כן מתפרסם בקובץ תשובה בהלכה למעשה מראש הישיבה הגאון הגדול רבי ישראל גרוסמן שליט"א.

בעריכת הקובץ וסידורו מטפלים טובי צעירי אנ"ש מתפללי בית המדרש דחסידי קארלין בבני ברק הפועלים ללא ליאות להרחבת החבורה והפצת רעיונה הק' בדרך החסידות לתפארת שלשלת הקודש.

במסגרת פעילות איגוד צאצאי רבוה"ק מקארלין סטאלין זי"ע הוקם לאחרונה קופת גמילות חסדים "נזר אהרן" למתן הלוואות בתשלומים נוחים לחברי האיגוד.

על הקמת הגמ"ח הוחלט בישיבת הנהלת האיגוד שהתכנס בחור אלול בהשתתפות נשיא האיגוד זקן הצאצאים החסיד המפואר הגה"צ רבי אהרן הלטובסקי שליט"א במטרה להנציח את זכרו הטהור של אבי השלשלת רבה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע.

צוות מיוחד הוקם לניהול עניני הגמ"ח במתן הלוואות וסידורי רבותינו על היגיעה הרבה הנדרשת בתורה ותפילה כדברי רבה"ק בעל ה"בית אהרן" על מאמר הגמ"ח "שמעתתא בעי צלותא" שתורה צריכה לתפילה ותפילה צריכה לתורה שהם קשורים זה בזה ואי אפשר לתורה ללא תפילה וכן להיפך.

בסיום דבריו קרא לבחורים לשמור על תקנות החבורה ולהקפיד לא לאחר את התפילה להשתדל להיות מהמקדימין לתפילה כדי להתפלל ביחד עם הצבור שזהו יסוד גדול לתפילה מתוך כוונה והשתפכות הנפש.

כן נערכה סעודה שלישית בהתרוממות הרוח ביחד עם כל צבור אנ"ש כאשר קבוצות הבחורים מתכנסים לשמוע דברי תורה וחסידות ושירת הזמירות מתוך דביקות עילאית.

עם זאת השבת חזרו חברי החבורה חדורי הרגשה של נשיאת מטען רוחני עצום המועיל רבות וכיחוד בימי חודש אלול והימים הנוראים להתחזקות בדרך התורה והחסידות הצרופה בדרך הקודש הסלולה מרבנו שליט"א.

אכן היתה זו שבת של התעלות והתרוממות רוח כהכנה לימים הקדושים.

נרגשים על גודל המעמד בצטטו מדברי רבוה"ק על חשיבות ההתאחדות שזו היא הכנה לימים הנוראים ועמד על ערך התפילה בקול המעורר את הכוונה ובדבריו הביא עובדות ואמרות קודש על עבודת התפילה כפי שהשתקף כתפילתם היוקדת של חסידי קמאי שהיה בבחינת "כל עצמותי תאמרנה" וכל רמ"ח אבריהם ושס"ה גידיהם אמרו שבח ויקר לא — ל יוצר כל.

פרק מיוחד בדבריו הקדיש על מעלת וחשיבות ההתקשרות לצדיק אשר ממנו יתד ופינה להתעוררות הלב היהודי לעבוד את בוראו עבודה תמה וישרה. והודה להשי"ת על רוב חסדו בכך שזכינו לשהות בצל הקודש של רבוה"ק זיע"א ליהנות מזיו אור קדושתם ותורתם הנמשכת ע"י מ"מ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אשר לאורו נסע ונלך.

בכינוס ליל השבת כבד את המעמד חתנא דבי נשיאה של כ"ק אדמו"ר שליט"א הרב החסיד המפואר רבי ישכר דוב לייפר שליט"א שהשתתף בכינוס ביחד עם חשובי וזקני אנ"ש.

בסעודת היום שהתקיים ברוב פאר בהיכל בית המדרש נשאו דברים הרה"ח ר' אלימלך גלבשטיין שליט"א שהסביר בטוב טעם מטרת ויסודות החסידות וענין ההתקשרות לצדיק וקרא לבחורים להתלכד כאיש אחד לעבוד את ה' בדרך קודש זו כרצון רבוה"ק.

את הכינוס כיום השבת פתח בדברים קולעים על ערך וחשיבות העבודה מתוך אחדות. הרב שרגא בריזל שליט"א מראשי החבורה הפועל ללא ליאות לביסוס והרחבת החבורה.

לפני תפילת המנחה ביום שבי"ק השמיע בפני הבחורים דברי הקודש מספה"ק "בית אהרן" על פרשת השבוע הגה"ח רבי יעקב הניג שליט"א מראשי וחשובי אנ"ש בבני ברק, אשר במהלך הלימוד חיבל ושילב דברות קודש מדברי

לשבת של התעלות רוחנית מרוממת זכו חברי החבורה עת השתתפו בשבת ההתאחדות שהתקיים בשב"ק פר' ראה מברכין חודש אלול, בעיה"ק ירושלים ת"ו. התכנסות החבורה בשבת זו היתה כהכנה לקראת חודש אלול והימים הנוראים כאשר החברים שמעו במשך השבת שיחות של דברי מוסר וחסידות על גודל קדושת הימים ועל החובה הק' לנצל ימים אלו לתפילה ולימוד התורה ביגיעה.

בכנס השתתפו למעלה ממאה ועשר בחורי חמד חברי החבורה כ"י כשצוות מיוחד של עסקנים מטפל בסידור אש"ל מלא לכל המשתתפים, כן הודפס חוברת סדר זמירות מרשים ומהודר ובו גם לקט דברי קודש מרבנותינו על חשיבות ההתאחדות.

לקיום ההתכנסות הוכן תכנית מיוחדת על כל אירועי השבת, התפילות השיחות והסעודות. סדר הכינוס התחיל בסדר לימוד של הבחורים שעה וחצי לפני הדלקת הנרות בהתאם לתקנת הקודש של כ"ק מרן שליט"א בשיחתו לפני חברי החבורה בר"ח אייר השתא.

הס הושלך בקרב כל קהל המתפללים בבית המדרש בית ישראל דחסידי קארלין כשלאחר התפילה שהיתה מתוך אוריה עילאית בקול המעורר את הכוונה. הקריא ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ישראל גרוסמן שליט"א בהתרגשות מרובה את מכתב קדשו של רבנו שליט"א לכבוד התכנסות החבורה.

בליל שבת נתכבד בדברי פתיחה על עטרת ההתכנסות הרה"ג מוה"ר יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק ולאחר מכן נערכה סעודת השבת באוירה מרוממת בשירת הזמירות בדבקות ובהשתפכות הנפש.

בעת שבת האחים בליל שבת שהתקיים באולם הישיבה שבבני ברק בית המדרש נשא ראש הישיבה הגר"י גרוסמן שליט"א דברים

כבוד קדושת אדמו"ר ממכנובקה זצוקללה"ה

מופלגים המסמלים את שגב אשיותו הרוממה.

עשרות בשנים ישב תחת המשטר הקומוניסטי בעיר מוסקבה בירת רוסיה הסובייטית ונעמד בעוז וחירוף נפש כנגד השלטונות באי וויתרו על קוצו של יו"ד אף על שום מנהג מנהגי ישראל בשמרו על כל משמרת על כבוד השי"ת עמו ותורתו.

בשנת תשכ"ד הגיע לארה"ק ע"מ להשתקע ולאח"כ הקים את חצירו בבני ברק שהחלה למשוך אליה המונים מכל החוגים והעדות של שלומי אמוני ישראל שבאו ליהנות מזיוו והדרו להתברך בברכותיו ולקבל מאתו עצה ותושיה.

התמדתו המופלגת צדקותו פקחותו ופשטותו הנדירה שאיפנה את בית טשרנאביל משכה אליה כבחבלי קסם קהל עצום מכל גווי הקשת וביותר היתה הערצתו המופלגת אצל צדיקי הדור שהוקירוהו וחבוהו כאוד מוצל משארית פליטת צדיקי הדור הקודם.

ידידות עצומה ללא גבולות שררה בינו לבין כ"ק רבה"ק מוהרמ"מ זי"ע והערצה הדדית ורחימתא עזיזא שררה ביניהם מאז שזהותו של האדמו"ר זי"ע בארה"ק. רבינו זי"ע אף התבטא עליו פעם בתואר "צדיק" ביטוי שהיה אצלו נדיר ביותר בו השתמש להגדרתם והוקרתם של צדיקים נשגבים אפופי הוד קדומים

עדיין זכור לכולנו את אשר חולל כבסערה בתפילות ותחנונים בעת מחלתו של רבינו ז"ל ולאחר הסתלקותו פרץ בבכיות נוראות נטולי הפוגות בתוכם ביטא במר לבו דברים נוראים ונדירים שתינו את גודל ההעדר והחסרון לבית ישראל עם סילוקו של רבינו הגדול זי"ע

במחנובקע שלא היתה מסומנת וניכרת מבחוץ אפי' בהבלטה מועטת לעומת שאר המבנים שבסביבה, וכשרבינו הק' הגיע היה נזקק להשתהות כדי חיפוש עד מצאו את מקום מגוריו. ובכניסתו עת פגשו את הרבי ר' יוסף מאיר פנה אליו באמרו. אצלכם אין שום ענין של חיצוניות הכל הוא על טוהר הפנימיות. והאדמו"ר ממחנובקע זי"ע שחח רבות מהפלאות של

זקני צדיקי הדור ההוא את רבינו מוהר"י זי"ע עוד בשנות צעירותו. האדמו"ר היה חתנו ומ"מ של חותנו הגדול הרב הקדוש הנערץ ר' דוד אהרן זי"ע מזיוריק, נכד המגיד הקדוש מטריסק זי"ע.

חותנו הגדול העריצו מאד בהיותו עדיין אברך צעיר לימים וכתב עליו במכתב הדור שערך במיוחד לצורך ענינו תוארים

עם השלמת הגליון הגיעתנו הידיעה המעציבה על הסתלקותו של הסבא קדישא עטרת תפארת ישראל הרה"ק האדמו"ר ממכנובקע זצוק"ל בן הרה"ק רבי יוסף מאיר זי"ע ממכנובקע בהרה"ק רבי אברהם יהושע העשל זי"ע מסקווירא, בן הרה"ק רבי יצחק זי"ע האדמו"ר הראשון לבית סקווירא, בהרה"ק רבי מרדכי זי"ע המגיד מטשרנאביל בהרה"ק הסי"ק רבי מנחם נחום זי"ע בעל ה"מאור עינים" מטשרנאביל מבני היכלא קדישא של אור שבעת הימים רבינו הבעש"ט הק' זי"ע. מצד אמו הרבנית הצדקנית מרת בתיה רבקה עה"ש היה נכד להרה"ק רבי אהרן מטשרנאביל זי"ע בן בתו של רבינו הקדוש והנורא מוהר"ר אהרן הגדול מקארלין זי"ע, וחתנו של הרה"ק ר' אהרן מטיטוב זי"ע בן בנו של אור שבעת הימים רבינו הבעש"ט הק' זי"ע.

כמו"כ היה מצאצאי הצדיקים הקדושים הרבי ר' מיכליע זי"ע המגיד מזולאטשוב ובנו הק' ר' יצחק זי"ע מראדוויל, הרה"ק בעל האוהב ישראל זי"ע מאפטה, ועוד.

נולד בכ"ד חודש אדר תרנ"ה בעיירה מכנובקע שברוסיה גודל וחונך בצל אביו הגדול הרב ר' יוסף מאיר זצוק"ל שצדיקי דורו העריצו והפליאו את דמותו כאיש קדוש וטמיר. חונך משחר נעוריו במידת האמת שהיתה נר לרגליו בכל פינות אשר אך פנה ויחד עם אביו פעל רבות במסירות נפש ממש למען שארית ישראל בגולת רוסיה תחת משטר הדיכוי להצלתם ופליטתם ברוחניות וגשמיות. היה קשור ודבוק בכל נימי נפשו באביו הק' והזכיר רבות את עבודת ביאתו של רבינו וה"ק מוהר"י זי"ע (שמנו"כ בפפד"מ) להשתתף בשמחת אחד מצאצאי אביו בחצרו אשר

RABBI ABRAHAM JEHOSHUA

HESEL TWERSKI

BNEI BERAK — ISRAEL

31 RASHI STR.

הרב אברהם יהושע השל

בהר"צ מוהר"ר יוסף מאיר

וצוקללהיה טווערסקי

ממכניבקה ו'וריק

בני-ברק, רחוב רש"י 31

בעוה"י... דא גלגל אלען

האמת ציון וינואליע הוא ידען וינואליע
זאת היה צ' שמואל נח נא שליטא אחי לבדו
זהםתק אבין חרה צ' המפורסם האבא אדא קראין צעק
אחרי להאליע דבר אלו ככתב אית תיקל ודי
לכבוד אבין צצוקל

באשר גמור ואני אה אסמוק את ידי חרה צ'
ר' שמואל נח נא שליטא באה אבין דהנהגה
חסידי אדא קראין ויקל פתקא דרחמי וצ' יגיה בצדו
סתתקל תפילתו בצבור יאבין צצ' ואביתו תק
ואביתו בנשיאות חן אהצלה ברחמי ואלהיות
ולא אלה סוף

דברי האמת והאמת אישוע

חן רב ידען תהיה אביתו

ומעציו לדאבון לב ונפש כל בית ישראל
שנחרדו לשמע הבשורה הנוראה בהיתמות
הדור ממגיניו ומושיעו

זכותו יגן עלינו

כמו"כ המשיך אחריו בידידותו
הנאמנה בהכתירו את בנו יבלחטי"א כ"ק
מרן אדמו"ר שליט"א כמ"מ באדמורו"ת
לעדת קארלין לעלוב המעתיקה.

בליל יום הקדוש השתא עלה בסערה
השקימה במעמד קהל עדת חסידיו

בין דיבוריו המאלפים לעבר קדושת
אישיותו של רבינו ז"ל נציין את מאמרו
לאחר הסתלקות רבינו עת ברכוהו שזכה
לקבל פני משיח צדקינו נענה בגדל
ענותותו ורוח קדשו כמתמיה אם צדיקים
קדומים, אבי הקי והרבי מלעלוב לא זכו
לזה אני אזכה לזה?

כבה נר ישראל

יחד עם כל בית ישראל מבכים אנו מרה את הסתלקותו של האי סבא
קדישא זקן הדור צדיקו והדרו עמוד האמת חכם חרשים שריד
לדורות של צדיקים קדומים ידיד נאמן לבית רבותינו הקדושים

הרב הצדיק הקדוש המפורסם כקש"ת

אדמו"ר ממכנובקה זצוקללה"ה זי"ע

נכד רבינו הקדוש והנורא הר"א הגדול מקארלין זי"ע

שנתבקש לישיבה של מעלה למגינת לב כל ישראל בעיצומו של יום
הקדוש

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

חסידי קארלין — לעלוב

מסיבת האבל הגדול לבית ישראל עם סילוקו של צדיק הדור נזרו ופארו הרב הקדוש ממכנובקה
זי"ע שהיה ידיד נאמן ומסור לבית רבותינו הק' הוחלט לעת עתה להשמיט את מדור ברכות
המז"ט לאנ"ש היקרים הע"י שכבר הוכן לדפוס. בתקוה כי בוודאי יבינו אותנו אל נכון. ואת
הציבור הסליחה.

המערכת

ועד לכתיבת ספר תורה

לזכרו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זיע"א

שע"י חסידי קארלין לעלוב - ירושלים

רח' חסידי קרלין 3 - 1 ת. ד. 16324 ירושלים

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת...

הודעה חשובה

הננו להודיע בזה לקהל אנ"ש החשובים הע"י כי בעידודו ובברכתו של כ"ק עט"ר מרן אדמו"ר שליט"א, אנו נגשים לכתיבת "ספר תורה" לזכרו הטהור של כ"ק רבנו הקוה"ט זצוק"ל זיע"א.

בשביעות רצון מודיעים אנו בזה על הצלחתנו להשיג סופר מומחה ויר"ש שנרתם למשימה נשגבה זו והתחייב להשלימו אי"ה עד גמירא לעת תקופת השנה.

אנו תקוה שבהוצאות כתיבת הספר ישתתפו קהל אנ"ש שבודאי ימצאו לעצמם זכות גדול להיות שותפים למשימת קודש זו ברכישת עמוד בספר התורה.

מחיר רכישת כל עמוד בספר הוא מאה דולר, הכולל הוצאות הכתיבה, קלף מהודר וכו'.

כל רוכש עמוד בספר יקבל "תעודת כבוד", בהיותו שותף לפעולה חשובה זו שהיא לנחת רוח לרבינו הקדוש בגנזי מרומים

זכותו הגדול של רבנו הקדוש יעמוד לכל המשתתפים בענין נשגב זה וימליץ טוב בעדנו להוושע בגו"ר מתוך בריאות וכל טוב.

בברכת התורה

הוועד

נ.ב. אפשרי לשלם את הסכום בשמונה תשלומים בשיקים דחויים.